સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે આંસૂ

પ્રકાશક

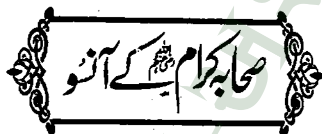
નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

તરા અઅ્યુનહુમ તફીઝુ મિનદ્દમ્ઈ મિમ્મા અરફૂ મિનલ હક્કિ.
આપ ઉનકી આંખોંકો આંસૂઓંસે બેહતે હુએ દેખતે હૈં ઈસ સબબસે કે અબ ઉનહોંને હકકો પેહચાન લિયા

સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે આંસૂ

❁ મુસન્નિફ ❁

હઝરત મૌલાના અબ્દુલ ગની તારિક સાહબ
ફાઝિલ જામિઆ અશરફિયા લાહોર

❁ લિપ્યાંતર ❁

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક
નુરાની કુતુબખાના
મુ. પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦
ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફા
❁ મુકદ્દમા અઝ મુસન્નિફ	૭
❁ હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) કે આંસૂ	૧૦
❁ હઝરત ઉમર (રદિ.) કે આંસૂ	૧૭
❁ હઝરત શેખૈન (રદિ.) કે આંસૂ	૩૩
❁ હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કે આંસૂ	૩૫
❁ હઝરત અલી (રદિ.) કે આંસૂ	૩૬
❁ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) કે આંસૂ	૪૧
❁ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રદિ.) કે આંસૂ	૪૪
❁ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) કે આંસૂ	૪૫
❁ હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) કે આંસૂ	૪૮
❁ હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) કે આંસૂ	૫૩
❁ હઝરત સઈદ બિન ઝૈદ (રદિ.) કે આંસૂ	૫૫
❁ હઝરત અબૂ ઉબૈદા બિન જર્રાહ (રદિ.) કે આંસૂ	૫૬
❁ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઝુબેર (રદિ.) કે આંસૂ	૫૮
❁ હઝરત જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) કે આંસૂ	૬૦
❁ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન હુઝાફા (રદિ.) કે આંસૂ	૬૩
❁ હઝરત અમ્માર (રદિ.) કે આંસૂ	૬૪
❁ હઝરત દેહયા કલ્બી (રદિ.) કે આંસૂ	૬૫
❁ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા (રદિ.) કે આંસૂ	૬૮
❁ હઝરત અમીર મુઆવિયા (રદિ.) કે આંસૂ	૬૯

મઝમૂન	સફા

- હઝરત અમ્ર બિન આસ (રદિ.) કે આંસૂ.......... ૭૨
- હઝરત ઈકરમા બિન અબી જહલ (રદિ.) કે આંસૂ... ૭૩
- હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) કે આંસૂ.... ૭૫
- હઝરત અબૂ હાશિમ બિન ઉત્બા (રદિ.) કે આંસૂ.... ૭૭
- હઝરત અનસ બિન માલિક (રદિ.) કે આંસૂ....... ૭૮
- હઝરત કઅબ (રદિ.) કે આંસૂ................ ૮૦
- હઝરત મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમા (રદિ.) કે આંસૂ..... ૮૨
- હઝરત સલમાન ફારસી (રદિ.) કે આંસૂ.......... ૮૪
- સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે આંસૂ.............. ૮૬
- અન્સાર (રદિ.) કે આંસૂ.................. ૯૨
- મક્કા વાલોંકે આંસૂ..................... ૯૩
- અસ્હાબે સુફ્ફાકે આંસૂ.................. ૯૫
- હઝરત ફાતિમા બિન્તે મુહમ્મદ (રદિ.) કે આંસૂ..... ૯૬
- હઝરત આઈશા (રદિ.) કે આંસૂ............... ૯૮
- હઝરત ઝૈનબ બિન્તે મુહમ્મદ (રદિ.) કે આંસૂ......૧૦૨
- હઝરત અસમા (રદિ.) કે આંસૂ...............૧૦૨
- હઝરત ઉમ્મે સલમા (રદિ.) કે આંસૂ...........૧૦૩
- હઝરત સફિય્યા (રદિ.) કે આંસૂ.............૧૦૫
- સહાબિયાત (રદિ.) કે આંસૂ................૧૦૬
- હઝરત શદ્દાદ બિન ઔસ (રદિ.) કે આંસૂ.........૧૦૯
- ઔરતોંકે આંસૂ.........................૧૧૦
- હઝરત ઉમ્મે ઝમીરહ (રદિ.) કે આંસૂ...........૧૧૨

તકરીઝ

બહરૂલ ઉલૂમ હઝરત મૌલાના નેઅમતુલ્લાહ સાહબ આઝમી
ઉસ્તાઝે હદીસ દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ

અલ્હમ્દુલિલ્લાહિ વ કફા વ સલામુન અલા ઈબાદિહિલ્લઝી નસ્તફા અમ્મા બા'દ ! કુરઆને કરીમને હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી બેઅસતકે મકાસિદમેં સરાહતન ચાર ચીઝેં ઝિક્ર કી હૈં.

(૧) તિલાવત (૨) તાલીમે કિતાબ
(૩) તાલીમે હિકમત (૪) તઝકિયા

ઈરશાદે બારી હૈ :- **હુવલ્લઝી બઅ્ષ ફીલ્ ઉમ્મિય્યીન રસૂલમ મિન્હુમ યત્લૂ અલૈહિમ આયાતિહી વ યુઝક્કીહિમ વ યુઅ્લિમહુમુલ્ કિતાબ વલ્ હિકમત. વ ઈન્ કાનૂ મિન્ કબ્લુ લફી ઝલાલિમ્ મુબીન.** (સૂરએ જુમઅહ)

દુનિયાકો જિસ તરહ આપને નયા આસમાની સહીફા ઔર નયા ઈલ્મ ઔર નઈ હિકમત અતા કી, ઈસ તરહ નયે અખલાક, નયે જઝબાત વ કૈફિયાત, નયા શૌકે આખિરત, નઈ મુહબ્બત વ ઉલ્ફત, હુસ્ને સુલૂક, હમદર્દી વ મુવાસાત, નયા ખૌફ વ ખશિય્યત, તૌબા વ ઈનાબત, ઝૌકે ઈબાદત વ દુઆ ઔર તઝર્રુઅકી દૌલત ભી અતા ફરમાઈ.

ઈમાનકે બાદ ઈન્સાનકી ઝિંદગીકો ફલાહકે મકામ તક પહોંચાનેમેં સબસે બડા સબબ અલ્લાહ તઆલાકે ખૌફ વ ખશિય્યત ઔર આખિરતકી ફિક્રકો હૈ, ઈસ લિયે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અપની ઉમ્મતમેં ઉસકો પૈદા કરનેકી ખાસ કોશિશ ફરમાઈ. ખૌફે ખુદા ઔર ફિક્રે આખિરતકે ફવાઈદ વ ફઝાઈલ બયાન કરકે કહરો જલાલ ઔર આખિરતકે ઉસ સખ્ત અહવાલકો યાદ દિલાકર જિસકી યાદસે દિલોંમેં યે કૈફિયત પૈદા હો. ઝિંદગીકે લિયે ઝિંદગી શર્ત હૈ. યહાં દિયેસે દિયા જલતા હૈ, સહાબએ કિરામ (રદિ.) મેં હમેં અકાઈદ વ આમાલકે સાથ જો આલા ઝૌક ઔર ગેહરે દીની જઝબાત વ કૈફિયાત નઝર આતી હૈં વો તન્હા કિતાબુલ્લાહકી તિલાવતકા નતીજા નહીં, બલ્કે ઉસમેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી કામિલ તરીન ઔર મુઅસ્સિર તરીન ઝિંદગીકા ભી દખલ હૈ જો રાત દિન ઉનકે સામને રેહતી થી. દીન કિસી ખુશ્ક અખ્લાકી ઝાબતા ઔર કાનૂની મજમૂએકા નામ નહીં, વો જઝબાત ઔર વાકિઆત ઔર અમલી મિસાલોંકે બગૈર ઝિંદા નહીં રેહ સકતા હૈ.

ઉમ્મતમેં અકાઈદ વ અહકામ હીમેં સિર્ફ તવારુસકા સિલસિલા જારી નહીં રહા, બલ્કે ઉમ્મતકો અપને હર દૌરમેં વો રૂહાની ઔર ઝૌકી ઈમાન ભી મીરાસમેં મિલતા રહા, જો સહાબએ કિરામ (રદિ.) કો આપકી સોહબતસે બરાહે રાસ્ત હાસિલ હુઈ થી. ઉન જઝબાત વ વાકિઆત ઔર અમલી મિસાલોંકા સબસે બેહતર વ મુસ્તનદ મજમૂઆ તો વો હૈ જો ખૂદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ઝાતસે મુતઅલ્લિક હો. ઉનકી ઝિંદગીસે માખૂઝ હો. ઉસકે બાદ ફિર સહાબએ કિરામ (રદિ.) કી ઝાત ઔર ઉનકી ઝિંદગીસે મુતઅલ્લિક હો. ફિર ઔલિયા અલ્લાહ ઔર સુલહાએ

ઉમ્મતકી ઝાત વ ઝિંદગીસે માખૂઝ હો.

જનાબ મૌલાના અબ્દુલ ગની તારિક સાહબને સીરતે તય્યિબા, સહાબએ કિરામ (રદિ.), ઔલિયાએ ઈઝામકે ખૌફે ખુદા ઔર ફિક્રે આખિરતકે વાકિઆતકો તરતીબ દિયા, જિસકે પઢ્હનેસે દિલમેં ગરમી, ખૌફ વ ખશિય્યત ઔર ફિક્રે આખિરત પૈદા હોતી હૈ.

અલ્લાહ તઆલા જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ જનાબ મૌલવી અસઅદ વાજેદી માલિક ઝમઝમ બુક ડિપોકો જિનહેં બારગાહે એઝદીસે નિહાયત પાકીઝા ઝૌક મિલા હુવા હૈ. મૌસૂફને અબ તક જિતની ભી કિતાબેં શાએઅ કી હૈં વો શરીઅતે ઈસ્લામિયાકે ફરોગ દેનેમેં બેહદ મુફીદ સાબિત હુઈ હૈં. ઈસ કિતાબકી ઉર્દૂ તબાઅત ઈનહીં જઝબાતકે પેશે નઝર મૌસૂફને અપને બુક ડિપોસે કી હૈ. ઉર્દૂ જાનનેવાલે તબકાકે લિયે એહસાને અઝીમ હૈ.

દુઆ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા હર તરહ કામિયાબ ફરમાએ. આમીન.

(મૌલાના) નેઅમતુલ્લાહ આઝમી.
(મુહદ્દિસ) દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

મુકદ્દમા

નહ્મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ કરીમ.

અમ્મા બા'દ :- ઈસ જહાને ફાનીમેં જો આયા હૈ ઉસકો જાના હૈ. યે દારૂલ બકા નહીં હૈ બલ્કે દારૂલ ફના હૈ. યે ઈન્સાન હમેશાસે નહીં થા લેકિન હમેશાકે લિયે પૈદા કિયા ગયા હૈ. ઉસકો ચંદ મંઝિલેં દરપેશ હૈં. આખિરતકી મંઝિલોંમેંસે પેહલી મંઝિલ કબર હૈ. ઈસ લિયે અંબિયા (અલૈ.) આખિરતકે લિયે સબસે ઝિયાદા મુતફક્કિર ઔર ગમગીન રેહતે થે. ઔર દૂસરોંકો મૌકા બ મૌકા યાદે આખિરત ઔર ફિક્રે આખિરત દિલાતે રેહતે થે. ઔર યેહી કૈફિયત તમામ સહાબા (રદિ.) કી થી.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે તુમ લોગ રોઝા ઔર નમાઝ ઔર ઈજતિહાદમેં અગરચે અસ્હાબે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) સે ઝિયાદા હો, ફિર ભી અસ્હાબે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) તુમસે ભલે થે કે અય અબૂ અબ્દુર્રહમાન! લોગોંને અર્ઝ કિયા અય અબૂ અબ્દુર્રહમાન યે ક્યૂં? ફરમાયા કે વો દુનિયાસે બહોત ઝિયાદા બેરગબત થે ઔર ઉનકી રગબત આખિરતકી તરફ ઝિયાદા થી. (હુલ્યહ જિ. સ. ૧૩૬)

અબૂ અરા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હઝરત અલી (રદિ.) કે પીછે નમાઝ પઢી. જબ આપ નમાઝસે ફારિગ હુએ ઔર દાહની

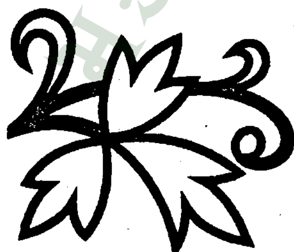
તરફ રૂખ કરકે બૈઠ ગયે તો ઐસા ઝાહિર હુવા જૈસાકે આપ પર રંજ હો. જબ ધૂપ મસ્જિદકી દીવારોં પર એક નેઝાકે બરાબર ફૈલ ગઈ તો દો રકાત નફલ અદા કી. ફિર અપને હાથકો પલટકર ફરમાયા કે ખુદાકી કસમ મૈંને અસ્હાબે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કો દેખા. આજ કોઈ ભી ઉસકે મુશાબેહ નહીં હૈ. વો ખાલી હાથ પરાગંદા બાલ ગુબાર આલૂદ હોકર સુબહ કરતે થે. ઔર ઉનકી પેશાનીકે બીચ ઈતના બડા (સિજદહકા) નિશાન હોતા જિતના કે બકરીકે ઘુટને પર હોતા હૈ. સારી રાત અલ્લાહકે સામને સિજદહ કરનેમેં ગુઝારતે થે. ઔર કિયામમેં ઈસી સિજદહ વ કિયામમેં રાહત હાસિલ કરતે થે. ઔર જબ સુબહ કરતે કાંપતે હુએ અલ્લાહકા ઝિક્ર કરતે. ઉનકી ખૌફકી કૈફિયત દરખ્તકે લચકનેકી તરહ હોતી થી. ઔર ઉનકી આંખોંસે આંસૂ યહાં તક ગિરતે કે કપડે તર હો જાતે. ખુદાકી કસમ ઉનકો દેખકર ઐસા માલૂમ હોતા કે હમારે ઝમાનાકે લોગોંને સારી રાત ગફલતમેં ગુઝારી. ઉસકે બાદ હઝરત અલી ઉઠ ગયે ઔર મૌત તક કભી હંસતે હુએ દિખાઈ ન દિયે. (ઈબ્ને અબીદુન્યા કઝા ફીલ બિદાયા જિ. ૮, સ. ૬ વ ફીલ હુલ્યહ સ. ૭૬)

ઔર હઝરત અલી (રદિ.) પર ભી ફિક્રે આખિરત ગાલિબ રેહતી થી. હઝરત ઝિરાર બિન હમઝા કનાની (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં ખુદાકો ગવાહ કરકે કેહતા હૂં કે મૈંને હઝરત અલી (રદિ.) કો બાઝ મકામમેં દેખા ઐસે વક્તમેં કે રાતકી તારીકી છા રહી થી ઔર સિતારે ગુરૂબ હો રહે થે કે આપ અપને મેહરાબમેં કાંપતે હુએ અપની દાઢી પકડે હુએ ઈસ કદર બેકરાર થે જૈસેકે ઝહરીલે જાનવરકા ડસા હુવા આદમી બેચૈન હોતા હૈ. ગમઝદા લોગોંકી તરહ રોતે થે. ઔર આપકી સદા ગોયા કે આજ ભી મેરે કાનોંમેં ગૂંજ રહી હૈ.

બારબાર ફરમાતે યા રબ્બના યા રબ્બના. ખુદાકી તરફ ગિડગિડાતે ફિર દુનિયાકો ખિતાબ કરકે ફરમાતે, તૂ મુઝે ધોકેમેં ડાલને આઈ હૈ મેરે લિયે મુઝય્યન બની દૂર હો દૂર હો, મેરે ગૈરકો તૂ ધોકા દે મૈં તુઝે તીન તલાક દે ચુકા, તેરી ઉમર કમ હૈ, તેરી મજલિસ હકીર તેરે મસાઈબ આસાન હૈં. આહ સદ આહ! તોશાકી કમી ઔર સફરકી દૂરી ઔર રાસ્તાકી વેહશતસે. યે સુનકર હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) ઈસ કદર રોએ કે દાઢી આંસૂસે તર હો ગઈ. જબ આંસૂ ન રોક સકે તો આસ્તીનસે પૂછના શુરૂ કર દિયા ઔર બાકી લોગોંકે ભી રોતે રોતે ગલેમેં ફંદે પડ ગયે.

(ઈસ્તીઆબ જિ. ૩, સ. ૪૪ કઝો ફીલ હુલ્યહ)

તમામ સહાબએ કિરામકી ઝિંદગી હમેશા ગમે આખિરતમેં ગુઝરતી થી. હાલાતેં દુનિયાસે બેખૌફ ઔર અહવાલે આખિરતસે ખૌફઝદા રેહતે થે. ઈસ મુખ્તસરસે રિસાલેમેં સહાબએ કિરામકે રોને ઔર ખૌફે ખુદાસે આંસૂ બહાનેકે વાકિઆતકો યકજા જમા કર દિયા ગયા હૈ તાકે ઉનકો પઢકર હમેં ભી મુબારક લોગોંકી સિફાત નસીબ હો જાએં.

હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- એક મરતબા હુઝૂર (સ.અ.વ.) હરમમેં દાખિલ હુએ, કુફ્ફાર જો મજલિસમેં મૌજૂદ થે એક દમસે આપ (સ.અ.વ.) કી તરફ ઝપટે ઔર આપકો ચારોં તરફસે ઘેર લિયા, ઔર કેહને લગે કે તુમ વોહી હો જો ઐસા ઐસા કેહતે હો? યાની હમારે માબૂદોંકો ઔર હમારે દીનકો બુરા બતાતે હો. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હાં મૈં વોહી હૂં જિસને ઐસા કહા હૈ. અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને ઉનહીમેંસે એક આદમીકો દેખા કે આપ (સ.અ.વ.) કો તમામ ચાદર સમેત પકડ લિયા. આપ (સ.અ.વ.) સે થોડી દૂરકે ફાસલે પર હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) ખડે થે. કેહને લગે ઔર રોતે જાતે થે કે ક્યા તુમ ઐસે આદમીકો કતલ કર દોગે જો યે કેહતા હૈ કે મેરા રબ અલ્લાહ હૈ?

(મજમઉઝ ઝવાઈદ, બૈહકી જિ. ૩, સ. ૪૪)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મેરે વાલિદ અબૂબક્ર (રદિ.) ને સહનમેં એક મસ્જિદ બના રખ્ખી થી ઉસીમેં નમાઝ પઢતે ઔર કુરઆન શરીફ પઢતે. મુશરિકીનકી ઔરતેં ઔર બચ્ચે ઉનકે આસપાસ જમા હો જાતે ઔર તઅજ્જુબસે કુરઆન સુનતે ઔર ઉનકો દેખતે રેહતે, હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) બહોત રોનેવાલે આદમી થે. કુરઆન મજીદ પઢતે વક્ત ઉનહેં અપની આંખોં પર કાબૂ ન રેહતા થા ઔર બેઈખ્તિયાર રોને લગતે, ઉસસે મુશરિકીનકો પરેશાની હોતી. (બુખારી સ. ૫૫૨)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) તશરીફ ફરમા થે ઔર હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.)

આપકે પાસ થે. હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) પર એક અબા (યાની કમીઝ) થી ઔર બટન ન હોનેકી વજહસે દોનોંકો એક કાંટેસે જોડ રખ્ખા થા, હઝરત જિબ્રઈલ તશરીફ લાએ ઔર આપ (સ.અ.વ.) કો અલ્લાહ તઆલાકા સલામ પહોંચાયા ઔર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! અબૂબક્ર (રદિ.) કો અબા પેહને હુએ ઔર સીને પર કાંટેસે દોનોં પલ્લોંકો મિલાએ હુએ દેખ રહા હૂં યે ક્યા બાત હૈ? હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય જિબ્રઈલ! ઉનહોંને ફતહે મક્કાસે પેહલે મેરે ઉપર સર્ફ કર દિયા હૈ. હઝરત જિબ્રઈલને ફરમાયા ઉનસે ભી અલ્લાહ તઆલાકા સલામ કેહ દીજિયે ઔર યે ભી કેહ દીજિયે કે તુમહારા રબ તુમસે પૂછ રહા હૈ કે તુમ અપને ઈસ ફક્રમેં મુઝસે રાઝી હો યા નાખૂશ? હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કી તરફ ઈલ્તિફાત કરકે ફરમાયા. અય અબૂબક્ર (રદિ.)! જિબ્રઈલ તુમહારે પાસ અલ્લાહ તઆલાકા સલામ લાએ હૈં ઔર અલ્લાહ તઆલા યૂં પૂછ રહા હૈ કે તુમ ઈસ ફક્રમેં મુઝસે રાઝી હો યા નહીં? હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) રો દિયે ઔર બોલે, ક્યા મૈં અપને રબ પર ગુસ્સા હૂંગા? મૈં અપને રબસે રાઝી હૂં. મૈં અપને રબસે રાઝી હૂં.

(રવાહુ અબૂ નઈમ કઝા ફી કન્ઝુલ ઉમ્માલ જિ. ૪, સ. ૩૫૩)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) સુબહ વ શામ અબૂબક્ર (રદિ.) કે ઘર તશરીફ લાતે થે. એક દિન આપ (સ.અ.વ.) દોપહરકો તશરીફ લાએ, અબૂબક્ર (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ આજ કોઈ અહમ બાત પેશ આઈ હૈ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા મુઝે અલ્લાહ તઆલાને હિજરતકી ઈજાઝત દે દી. હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ને

અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ મૈં ભી આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ રહૂંગા. હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે ઉસસે પેહલે મુઝે માલૂમ ન થા કે કોઈ ખૂશીસે ભી રોતા હૈ? મૈંને ઉસ દિન અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) કો દેખા કે ખૂશીસે રો રહે થે. (રવાહુ ઈબ્ને ઈસ્હાક વલ બગવી વફી કન્ઝુલ ઉમ્માલ જિ. ૮, સ. ૩૩૪)

પાંચવાં વાકિઆ :- હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ફરમાતે હૈં જબ હમને ગારસે નિકલકર સફર શુરૂ કિયા તો કૌમ હમારી તલાશમેં થી. ઉનમેંસે સિવાએ સુરાકા બિન માલિકકે કોઈ હમ તક ન પહોંચા. યે અપને ઘોડે પર સવાર થા. મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ યે તલાશ કરનેવાલા આ પહોંચા, આપને ફરમાયા કોઈ ગમકી બાત નહીં અલ્લાહ હમારે સાથ હૈ. જબ વો હમારે ઈતને કરીબ આ ગયા કે એક યા દો નેઝાકા ફાસલા રેહ ગયા તો મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! યે તલાશ કરનેવાલા આ પહોંચા, યે કેહકર મૈં રો દિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ક્યૂં રોતે હો? મૈંને અર્ઝ કિયા ખુદાકી કસમ અપની જાનકે ડરસે નહીં રોતા, મૈં તો આપ (સ.અ.વ.) કી વજહસે રોતા હૂં. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉસ સવારકે લિયે બદ દુઆ ફરમાઈ. ઉસકે ઘોડેકે પાંવ ઝમીનમેં પેટ તક ધંસ ગયે. (અહમદ વ બુખારી વ મુસ્લિમ કઝા ફીલ બિદાયહ જિ. ૩, સ. ૧૮૭)

છટ્ટા વાકિઆ :- હઝરત ઉદવહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) સખ મકામસે સવાર હોકર મસ્જિદે નબવીકે કરીબ ઉતરે. ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે હુજરા મુબારકકી તરફ ગમગીન હોકર દેખા. ફિર ઈજાઝત લેકર દાખિલ હુએ. આપ (સ.અ.વ.) કી અઝવાજે મુતહ્હરાત આપ (સ.અ.વ.) કે ઈર્દ ગિર્દ થીં. અબૂબક્ર

(રદિ.) કો દેખકર સબને મુંહ છુપા લિયે. આપ (સ.અ.વ.) બિસ્તર પર તશરીફ ફરમા થે. આપ (સ.અ.વ.) કે ચેહરએ મુબારકસે ચાદર હટાકર બોસા દિયા ઔર રોએ ઔર ફરમાયા ખુદાકી કસમ! જો કુછ ઉમર (રદિ.) કેહ રહે હૈં ઐસા નહીં હૈ (યાની વહીકી કૈફિયત) બલ્કે આપ (સ.અ.વ.) વફાત પા ચુકે. અલ્લાહ તઆલાકી આપ (સ.અ.વ.) પુર રહમત હો આપ (સ.અ.વ.) હયાતમેં ભી ઔર વફાતકે બાદ ભી કિસ કદર પ્યારે હૈં. ફિર મસ્જિદમેં જાકર ખુત્બા દિયા. (બૈહકી, બિદાયા જિ. ૫, સ. ૨૪૩)

સાતવાં વાકિઆ :- સન હિજરી ૧૨મેં હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) હઝરત ઉમર (રદિ.) કો નાઈબ બનાકર હજકે લિયે તશરીફ લાએ. જબ મક્કામેં દાખિલ હુએ તો ઈતાબ બિન ઉસૈદ ઔર સુહેલ બિન અમ્ર, ઔર ઈકરમા બિન અબૂ જહલ ઔર હિશામ બિન હારિસ ઉનસે મિલે ઔર સલામ કિયા, ઔર યૂં કહા સલામુન અલૈક યા ખલીફત રસૂલિલ્લાહ! અબૂબક્ર (રદિ.) ને ઉનકે સલામમેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા નામ સુનકર રોના શુરૂ કર દિયા ઔર બરાબર રોતે રહે યહાં તક કે આપ બૈતુલ્લાહમેં પહોંચે.

(ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૧૩૧)

આઠવાં વાકિઆ :- હઝરત ઝૈદ બિન અરકમ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ અબૂબક્ર (રદિ.) કે પાસ થે. આપ (રદિ.) ને તલબ કિયા. આપકે પાસ પાની ઔર શહદ લાયા ગયા. આપને અપને હાથમેં લિયા ઔર રોને લગે ઔર બડી ઝોરસે રોએ યહાં તકકે હમેં ગુમાન હુવા કે આપકો કુછ હો ગયા. જબ આપ (રદિ.) ફારિગ હુએ, હમને રોનેકી વજહ પૂછી તો ઉનહોંને ફરમાયા. મૈં એક મરતબા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ થા. મૈંને દેખા કે આપ

(સ.અ.વ.) અપને પાસસે કિસી ચીઝકો દફા કર રહે હૈં, લેકિન મુઝે કોઈ ચીઝ નઝર ન આઈ તો મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ વો ચીઝ ક્યા હૈ જિસકો આપ (સ.અ.વ.) દફા કર રહે હૈં? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે દુનિયાને મેરી તરફ હાથ બળ્હાયા થા મૈંને ઉસસે કહા પરે હટ મુઝસે દૂર હો. તો દુનિયાને કહા, આપ (સ.અ.વ.) તો મુઝકો પકડને વાલે નહીં. હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ને ફરમાયા મૈં ઉસ પર રોતા હૂં કે કહીં દુનિયા મુઝસે મિલી હુઈ ન હો (ઔર યે શહદ ઔર પાની ઉસીકા પેશ ખીમા ન હો).

(બઝઝાર વ કઝા ફી મજમઉઝ ઝવાઈદ જિ. ૧૦સ. ૨૫૪, કઝા ફીત્તરગીબ જિ. ૫, સ. ૧૬૮)

નવવાં વાકિઆ :- હઝરત અબૂ સઈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) એક રોઝ અપની મરઝુલ વફાતમેં મસ્જિદમેં તશરીફ લાએ ઔર મિમ્બર પર તશરીફ ફરમા હુએ. હમ લોગ આપ (સ.અ.વ.) કે પાસ જમા હો ગયે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કસમ ઉસ ઝાતકી જિસકે કબ્ઝામેં મેરી જાન હૈ મૈં ઈસ વક્ત અપને હૌઝે કૌસર પર ખડા હુવા હૂં, ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અલ્લાહકા એક બંદા હૈ જિસ પર દુનિયા ઔર ઉસકી ઝીનત પેશ કી ગઈ ઔર ઉસને આખિરતકો ઈખ્તિયાર કર લિયા. ઈસ બાતકો સિવાએ અબૂબક્ર (રદિ.) કે કિસીને ન સમઝા. ઉનકી દોનોં આંખોંસે આંસૂ બેહ પડે ઔર વો રો દિયે. ઉનહોંને ફરમાયા મેરી માં ઔર બાપ ઔર જાનેં કુરબાન કર દેંગે. ઉસકે બાદ આપ (સ.અ.વ.) મિમ્બરસે ઉતરે ઔર આજ તક મિમ્બર પર દો બારા તશરીફ ન લાએ.

(કન્ઝ જિ. ૪, સ. ૫૮, વ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૨, સ. ૨૮)

દસવાં વાકિઆ :- હઝરત કૈસ બિન અબી હાઝિમ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે પાસ થા ઔર હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) અપને મકામમેં ખડે હુએ. અલ્લાહ તઆલાકી બહોત અચ્છી તારીફ કી ઔર કસરતસે રોએ.

(મુસન્નિફ અબ્દુર્રઝઝાક કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૫, સ. ૨૬૦)

ગ્યારહવાં વાકિઆ :- હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન અસ્બહાની (રદિ.) કેહતે હૈં કે હઝરત હસન બિન અલી (રદિ.) હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કે પાસ આએ ઔર યે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે મિમ્બર પર થે ઔર ઉનહોંને કહા મેરે બાપકી જગહસે ઉતરિયે. હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ને ફરમાયા. તુમને સચ કહા. બેશક યે તુમહારે બાપકી મજલિસ હૈ ઔર ઉનહેં અપની ગોદમેં બિઠા લિયા ઔર રોને લગે. હઝરત અલી (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા કે યે ઉસને મેરે કેહનેસે નહીં કહા, અબૂબક્ર (રદિ.) ને ફરમાયા કે મૈં તુમ પર ઈલ્ઝામ નહીં લગાતા. (અબૂ નઈમ)

બારહવાં વાકિઆ :- હઝરત રબીઆ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે અબૂબક્ર (રદિ.) ને મુઝે કોઈ સખ્ત લફઝ કેહ દિયા જો મુઝે નાપસંદ હુવા ઔર ઉસકે બાદ મુઝસે કહા કે તુમ મુઝે ઈસ તરહ કેહ લો તાકે બદલા હો જાએ. મૈંને કેહનેસે ઈન્કાર કર દિયા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા તુમહારા ખયાલ દુરૂસ્ત હૈ, ઉનકો જવાબ ન દો બલ્કે યૂં કહો કે અય અબૂબક્ર (રદિ.) અલ્લાહ તુમહારી મગફિરત કરે. હઝરત હસન (રદિ.) ફરમાતે હૈં યે સુનકર અબૂબક્ર (રદિ.) રોતે હુએ બાહિર ચલે ગયે. (મજમઉઝ ઝવાઈદ જિ. ૪, સ. ૨૫૭, અબૂ યઅલા કઝા ફી દિરાયહ જિ. ૫, સ. ૩૩૬)

તેરહવાં વાકિઆ :- હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર બિન આસ

(રદિ.) ફરમાતે હૈં. જબ સૂરએ ઈઝા ઝુલ્ઝિલતિલ્ અર્ઝુ ઝિલ્ઝાલહા નાઝિલ હુઈ તો હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) તશરીફ ફરમા થે. જબ યે આયત ઉતરી તો રો પડે. તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા તુમહેં કિસ ચીઝને રુલાયા? ઉનહોંને અર્ઝ કિયા કે મુઝે ઈસ સૂરતને રુલાયા. (ઈબ્ને જરીર કઝા ફી તફસીર ઈબ્ને કસીર જિ. ૪, સ. ૫૪)

ચૌદહવાં વાકિઆ :- હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) એક મરતબા મિમ્બર પર ખડે હુએ, ઉસકે બાદ રોએ ઔર ફરમાયા કે હમમેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) પેહલે સાલ મિમ્બર પર ખડે હુએ ફિર રોએ, ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અલ્લાહ પાકસે મઆફી ઔર આફિયતકા સવાલ કરો, ઈસ લિયે કે તુમમેંસે કિસીકો ઈમાનકે બાદ આફિયતસે ઝિયાદા ભલી બાત નહીં દી ગઈ.

(તિરમિઝી, નસાઈ કઝા ફી ત્તરગીબ જિ. ૫, સ. ૨૩૩)

હઝરત ઉમર (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- અબી ઈમરાનને બયાન કિયા કે હઝરત ઉમર (રદિ.) કા ગુઝર એક રાહિબ પર હુવા. વહાં ઠેહરે લોગોંને રાહિબસે પુકારકર કહા યે અમીરૂલ મુઅમિનીન તશરીફ ફરમા હૈં. વો બાહિર નિકલ આયા, ઉસમેં કમઝોરી ઔર લાગિરી ઔર મુજાહિદાત ઔર તર્કે દુનિયાકે આસાર નુમાયાં થે. ઉસે દેખકર હઝરત રો દિયે. લોગોંને અર્ઝ કિયા હુઝૂર યે તો નસરાની હૈ. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા મૈં ભી જાનતા હૂં કે યે નસરાની હૈ મગર મુઝે ઉસકે હાલ પર તરસ આ ગયા, ક્યૂંકે અલ્લાહ તઆલાકા ઈરશાદ હૈ. બાઝ ચેહરે મશક્કત બરદાશ્ત કિયે હુએ થકે હુએ નિહાયત ગરમ આગમેં ઝોંક દિયે જાએંગે, ઉસકી મેહનત વ મશક્કતકો દેખકર મુઝે રોના આ ગયા, ઈસ લિયે કે બાવજૂદ તહમ્મુલ મશક્કતકે યે જહન્નમમેં જાએગા. (બૈહકી, કન્ઝ જિં. ૧, સ. ૧૭૫)

દૂસરા વાકિઆ :- મુંહમ્મદ બિન મુસ્લિમહ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં મસ્જિદે નબવીકો ચલા, મૈંને રાસ્તેમેં બાઝ હાલાત દેખે તો મસ્જિદમેં દાખિલ હોતે હુએ મૈંને બુલંદ આવાઝસે અલ્લાહુ અકબર કહા ઔર યે કે અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલને સચ કહા હૈ, હઝરત ઉમર (રદિ.) ને મુઝે બુલવાયા ઔર પૂછા, તૂને બુલંદ આવાઝસે અલ્લાહુ અકબર ક્યૂં કહા ઔર યે કે અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલને સચ કહા. મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહને કહા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન! મૈં ઘરસે મસ્જિદકે ઈરાદાસે ચલા, મેરે સામને ફલાં બિન ફલાં કુરૈશી ગુઝરા વો એક જોડેમેં મલ્બૂસ થા, મૈંને ઉસસે પૂછા યે કિસને પેહનાયા? ઉસને કહા અમીરૂલ મુઅમિનીનને. ફિર

મૈં આગે ચલા એક ઔર કુરૈશીકા ગુઝર હુવા વો ભી એક જોડેમેં મલ્બૂસ થા. મૈંને ઉસસે પૂછા યે કિસને પેહનાયા? ઉસને કહા અમીરૂલ મુઅમિનીનને. ફિર મૈં આગે ચલા એક અન્સારીકા ગુઝર હુવા વો ભી એક જોડેમેં મલ્બૂસ થા લેકિન યે પેહલે દોનોં જોડોંસે કમ કીમત થા. મૈંને ઉસસે પૂછા યે કિસને પેહનાયા? ઉસને કહા અમીરૂલ મુઅમિનીનને. ઉસકે બાદ મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહને ફરમાયા, બેશક રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને સચ કહા. અય જમાઅતે અન્સાર તુમ મેરે બાદ અપને ઉપર તરજીહ દેખોગે ઔર મૈં અય અમીરૂલ મુઅમિનીન યે બાત નહીં પસંદ કરતા કે આપકે ઝમાનામેં ઐસા હો, રાવી કેહતે હૈં યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) રો પડે ઔર ફરમાયા, અલ્લાહ મેરી મગફિરત કરે મૈં દો બારા ઐસા ન કરૂંગા. ચુનાંચે ઈસ કિસ્સાકે બાદ કિસી અન્સારી પર કિસી કુરૈશીકો ફઝીલત દિયા જાના હઝરત ઉમર (રદિ.) કે ઝમાનામેં ન દેખા ગયા. (કન્ઝ જિ. ૨, સ. ૩૨૯)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત ઉમર (રદિ.) હઝરત અબૂ દરદા (રદિ.) કે પાસ દાખિલ હુએ તો દરવાઝે પર કુંડી ન થી ઔર ઘરમેં ચિરાગ ન થા. ન બિસ્તર ઉમદા ન તકિયા ઉમદા. યે સબ દેખકર હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા અય અબૂ દરદા! ક્યા મૈંને તુમ પર વુસ્અત નહીં કર રખ્ખી? હઝરત અબૂ દરદા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન ક્યા તુમકો વો હૈસિયત યાદ નહીં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા થા, દુનિયાસે તુમમેંસે હર એકકે લિયે ગુઝર ઔકાત ઈતની ચાહિયે જૈસેકે સવારકી ઝાદે રાહ હોતી હૈ. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા બેશક આપ (સ.અ.વ.) ને ઐસા હી ફરમાયા. અબૂ દરદાને અર્ઝ કિયા કે હમને ક્યા કિયા?

રાવી ભી કેહતે હૈં કે ઉન દોનોંને ઉસકે બાદ રોના શુરૂ કર દિયા ઔર રોતે રોતે સુબહ કર દી. (કન્ઝ જિ. ૭, સ. ૭૭)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત અબૂ મૂસા (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે જબ હઝરત ઉમર (રદિ.) ને શામમેં તાઉન સુના તો એક ખત અબૂ ઉબૈદા બિન જર્રાહકો લિખ્ખા કે મૈં તુમહારે બગૈર ગુઝારા નહીં કર સકતા તુમ મેરે ખતકો પળ્હકર ફૌરન મેરે પાસ પહોંચો. અબૂ ઉબૈદા (રદિ.) ને જવાબ લિખ્ખા કે મૈં અમીરૂલ મુઅમિનીનકી ઝરૂરતકો સમઝ ગયા હૂં ઉનકા ઈરાદા હૈ કે ઉસકો બાકી રખ્ખેં જો બાકી રેહનેવાલા નહીં ઔર મૈં મુસલમાનોંકે લશ્કરમેં હૂં અપનેકો ઉન પર તરજીહ નહીં દે સકતા આપ મુઝે યહાં રેહનેકી ઈજાઝત દીજિયે. જબ ઉસ ખતકો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને પળ્હા તો રોએ ઔર ઉનકી દોનોં આંખોંસે આંસૂ જારી હો ગયે. જો લોગ પાસ થે ઉનહોંને અર્ઝ કિયા, ક્યા અબૂ ઉબૈદા (રદિ.) કા ઈન્તિકાલ હો ગયા? ફરમાયા ગોયા કે કરીબ હૈ. (કન્ઝ જિ. ૨, સ. ૩૨૪)

પાંચવાં વાકિઆ :- હઝરત અસલમ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક રાત હઝરત ઉમર (રદિ.) ગશ્ત કર રહે થે કે ઉનકા ગુઝર એક ખૈમા પર હુવા. ઉસસે બચ્ચોંકે રોનેકી આવાઝેં આ રહી થીં ઔર એક હાંડી આગ પર થી. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને પૂછા અય અલ્લાહકી બંદી યે બચ્ચે ક્યૂં રો રહે હૈં? ઉસને કહા ભૂખસે. પૂછા કે હાંડીમેં ક્યા હૈ? ઉસને કહા પાની હૈ તાકે ઉનકો ઈત્મીનાન હો જાએ. ઉમર (રદિ.) કા ઔર મેરા ફૈસલા કલ ખુદાએ તઆલાકે યહાં હોગા વો હમારે હાલકી ખબર નહીં લેતે. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) રોએ ઔર બૈતુલ માલસે કુછ સામાન લાકર ઉનકો દિયા ઔર ખિલાયા યહાં તકકે વો બચ્ચે સૈર હોકર હંસને લગે. (તબરી જિ. ૫, સ ૨૦)

છટ્ટા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે તાજિરોંકા એક કાફલા આયા જો ઈદગાહકે કરીબ ઠેહરા. રાતકો હઝરત ઉમર (રદિ.) ઔર અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ ઉનકા પેહરા દેતે રહે ઔર ગશ્ત કરતે રહે. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને એક બચ્ચેકે રોનેકી આવાઝ સુની તો ઉસ તરફ મુતવજ્જેહ હુએ ઔર ઉસકી માંસે કહા અલ્લાહસે ડર બચ્ચેસે અચ્છા સુલૂક કર ફિર લૌટ ગયે. થોડી દેરમેં ફિર ઉસી બચ્ચેકે રોનેકી આવાઝ સુની તો ઉસકી માંસે કહા ઉસસે અચ્છા સુલૂક કર, ફિર લૌટ આએ. રાતકે આખરી હિસ્સેમેં ફિર બચ્ચેકે રોનેકી આવાઝ સુની તો મુતવજ્જેહ હુએ ઔર ફરમાયા, તેરા નાસ હો મેરા ખયાલ યે હૈ કે તૂ બહોત બુરી માં હૈ. ક્યા મૈંને તુઝે બારબાર મુતવજ્જેહ નહીં કિયા, ઉસ ઔરતને કહા અય અલ્લાહકે બંદે તૂને મુઝે આજ સારી રાત બડી ડાંટ પિલાઈ. મૈં બચ્ચેકો દૂધ છુડાને પર ફુસલા રહી હૂં ઔર યે માનતા નહીં, પૂછા કે ક્યૂં કિસ લિયે? ઔરતને કહા, ઈસ લિયે કે ઉમર (રદિ.) દૂધ પીતે બચ્ચોંકા વઝીફા નહીં દેતા, ફિર લૌટ આએ ઔર આકર ફજરકી નમાઝ પઢાઈ. હઝરત ઉમર (રદિ.) કે રોનેકી વજહસે ઉનકી કિરાઅત લોગોંકો સમઝમેં નહીં આ રહી થી. જબ સલામ ફેરા તો ફરમાયા હાય ઉમરકી ખરાબી મુસલમાનોંકે કિતને બચ્ચે માર ડાલે. ફિર એક મુનાદીકો હુકમ દિયા જિસને યે નિદા કી કે લોગ અપને બચ્ચોંકા દૂધ છુડાનેમેં જલ્દી ન કરેં, મૈંને જિતને બચ્ચે ઈસ્લામમેં પૈદા હોંગે સબકા વઝીફા મુકર્રર કર દિયા. ઔર અતરાફે આલમમેં ભી યે બાત લિખ ભેજી. (અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૨૧૭, કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૨, સ. ૩૧૭)

સાતવાં વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે અબૂબક્ર (રદિ.) ને મુઝસે કહા કે મૈં જબસે મુસલમાનોંકે અમ્રકા

વાલી હુવા હૂં ઉનકા એક દીનાર ઔર એક દિરહમ ભી નહીં ખાયા, હાં હમને ઉનકે મોટે આટેસે અપના પેટ ભરા હૈ ઔર ઉનકે મોટે કપડેસે અપની પીઠ છુપાઈ હૈ. મેરે પાસ મુસલમાનોંકે માલે ગનીમતમેંસે ન થોડા હૈ ઔર ન ઝિયાદા સિવાએ હબ્શી ગુલામકે ઔર પાની લાનેવાલે ઊંટકે ઔર સિવાએ ઈસ પુરાની ચાદરકે. જબ મૈં મર જાઉં તો ઈનકો હઝરત ઉમર (રદિ.) કે હવાલે કર દેના ઔર ઉનસે બરાત ચાહ લેના. ચુનાંચે હઝરત આઈશા (રદિ.) ને એૈસા હી કિયા. જબ કાસિદ હઝરત ઉમર (રદિ.) કે પાસ પહોંચા, હઝરત ઉમર (રદિ.) યહાં તક રોએ કે ઉનકે આંસૂ ઝમીન પર બેહને લગે ઔર ફરમાયા, અલ્લાહ અબૂબક્ર (રદિ.) પર રહમ કરે ઉનહોંને અપને બાદવાલોંકો મશક્કતમેં ડાલ દિયા.

(બૈહકી જિ. ૬, સ. ૩૫૩ વ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૧૨૯)

આઠવાં વાકિઆ :- હઝરત અબૂ સનાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં ઔર મુહાજિરીન (રદિ.) કી એક જમાઅત હઝરત ઉમર (રદિ.) કે પાસ મૌજૂદ થી. આપને એક બરતન મંગવાયા જો ઈરાકકે કિલ્ઓંસે લાયા ગયા થા. ઉસકી અંગૂઠી વગૈરહ ભી થી ઉસકો એક બચ્ચાને અપને મુંહમેં ડાલ લિયા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉસકે મુંહસે નિકાલકર રોના શુરૂ કર દિયા, અહલે મજલિસમેંસે કિસીને અર્ઝ કિયા આપ ક્યૂં રોતે હૈં? અલ્લાહ પાકને આપકો દુશ્મન પર ફતહ દી, આપકી આંખેં ઠંડી કીં. ઉસ પર હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે સુના કે જબ કિસી કૌમ પર દુનિયા ફતહ કી જાતી હૈ તો અલ્લાહ તઆલા કિયામત તક ઉનમેં અદાવત ઔર બુગ્ઝ ડાલ દેતે હૈં, મૈં ઈસી બાતસે ડર રહા હૂં. (અખ્રજ અહમદ વ બઝ્ઝાર વ અબૂ યઅલા કઝા ફી ત્તરગીબ જિ. ૫, સ. ૧૪૪)

નવવાં વાકિઆ :- હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝે હઝરત ઉમર (રદિ.) ને આદમી ભેજકર બુલવાયા. જબ મૈં ઉનકે દરવાઝે પર પહોંચા તો મૈંને ઉનકે રોનેકી આવાઝ સુની, મૈંને કહા ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન, અમીરૂલ મુઅમિનીનકો ઝરૂર કોઈ હાદસા પેશ આયા હૈ. મૈં અંદર દાખિલ હુવા તો મૈંને હઝરત ઉમર (રદિ.) કે દોનોં શાનોંકો પકડકર અર્ઝ કિયા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન કોઈ ખતરાકી બાત નહીં, હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા ક્યૂં નહીં બડા સખ્ત ખતરા હૈ, ફિર મેરા હાથ પકડકર એક કોઠડીમેં દાખિલ કિયા, ઉસમેં બડે બડે ગઠ્ઠર એક દૂસરેકે ઉપર રખ્ખે થે. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, અબ આલે ખત્તાબ અલ્લાહકે નઝદીક ઝલીલ હો ગઈ. અગર અલ્લાહ પાક ચાહતા તો યે માલ મેરે દોનોં સાહબ યાની નબીએ અકરમ (સ.અ.વ.) ઔર હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કો દેતા ઔર વો મેરે લિયે ઉસમેં કોઈ તરીકા મુકર્રર કર જાતે, મૈં ઉનકી પૈરવી કરતા. મૈંને અર્ઝ કિયા હમ બૈઠકર મશવરા કર લેંગે. ફિર હમને ઉમ્મહાતુલ મુઅમિનીનકે લિયે ચાર હઝાર, મુહાજિરીનકે લિયે ચાર હઝાર ઔર બાકી લોગોંકે લિયે દો હઝાર મુકર્રર કિયે ઔર સબ માલ તકસીમ કર દિયા. (કન્ઝ જિ. ૨, સ. ૩૧૭)

દસવાં વાકિઆ :- ઈબ્ને મોહસિન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હઝરત ઉમર (રદિ.) સે કહા કે આપ હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) સે બેહતર હૈં. હઝરત ઉમર (રદિ.) યે સુનકર રો દિયે ઔર ફરમાયા કે એક રાત અબૂબક્ર (રદિ.) કી ઔર એક દિન અબૂબક્ર (રદિ.) કા ઉમર (રદિ.) કી તમામ ઝિંદગીસે બેહતર હૈ. રાત વો હૈ જબ આપ (સ.અ.વ.) ને હિજરત કી ઔર હઝરત

અબૂબક્ર (રદિ.) આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ થે. ઔર દિન વો જબ આપ (સ.અ.વ.) ને વફાત પાઈ, ઉમ્મત પરેશાન થી, કબાઈલ મુરતદ હો ચુકે થે ઉનહોંને ઉનકો સંભાલા. (બૈહકી ફી દલાઈલ)

ગ્યારહવાં વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) બયાન કરતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.) ને બયાન કિયા કે મૈં એક મરતબા આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા, આપ (સ.અ.વ.) ચટાઈ પર તશરીફ ફરમા થે. આપ (સ.અ.વ.) પર સિર્ફ એક લુંગી થી ઔર ચટાઈકે નિશાનાત આપ (સ.અ.વ.) કે પેહલૂ પર નુમાયાં થે. યે દેખકર મેરી આંખોંસે આંસૂ જારી હો ગયે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ઉમર ક્યૂં રોતે હો? મૈંને અર્ઝ કિયા ક્યૂં ન રોઉં હાલાંકે આપકા સારા અસાસા (સામાન) મેરે સામને હૈ. યે કૈસરો કિસરા વાલે બાગાત ઔર નહેરોંમેં હોં, આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય ઉમર (રદિ.) તુમ ઈસ બાત પર રાઝી નહીં હો કે હમારે લિયે આખિરત હોગી ઔર ઉનકે લિયે દુનિયા હૈ.

(રવાહુ અહમદ)

બારહવાં વાકિઆ :- સહાબએ કિરામને મશ્વરા કિયા કે હઝરત ઉમર (રદિ.) સે દરખ્વાસ્ત કી જાએ કે અલ્લાહ તઆલાને આપકે હાથોં કૈસરો કિસરા ફતહ કિયે. આપકે પાસ અરબ વ અજમસે વુફૂદ આતે હૈં. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને યે જુબ્બા જિસ પર બારહ પૈવંદ લગે હુએ હૈં પહેનતે હૈં. અગર ઉસકી જગહ જુબ્બા બદલ લો તો બેહતર હોગા. ઔર સુબહ વ શામ ઉમદા ખાના ખાઓ તાકે મેહમાન ભી ખાએં, લેકિન કિસકી જુરઅત હો સકતી હૈ કે અર્ઝ કરે. સબને હઝરત આઈશા (રદિ.) વ હફસા (રદિ.) કો વકીલ બનાયા. ઉનહોંને અર્ઝ કિયા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન!

અલ્લાહને આપકે હાથોં કૈસરો કિસરા ફતહ કિયે ઔર અરબ વ અજમકે વુફૂદ આતે હૈં ઔર આપ (રદિ.) પર યે બારહ પૈવંદવાલા મોટા જુબ્બા હૈ, અગર આપ યે જુબ્બા કિસી નરમ કપડેકા બના લેં જિસસે આપ બારો'બ માલૂમ હોં, ઔર સુબહ વ શામ અચ્છા ખાના ખૂદ ભી ખાઓ ઔર દૂસરોંકો ભી ખિલાઓ. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) બહોત રોએ (યાની આંસૂ બેહને લગે) ઔર ફિર ફરમાયા તુમ હી બતાઓ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને કભી ગંદુમકે આટેકી રોટીસે પેટ ભરા, યા વો નરમ બિસ્તર પર સોએ, યા આપ (સ.અ.વ.) ને અચ્છા લિબાસ પેહના? હઝરત આઇશા (રદિ.) ને ફરમાયા નહીં. બસ મૈં તો અપને દોનોં સાથિયોંકે નક્શે કદમ પર ચલૂંગા. ખુદાકી કસમ અગર મુઝે માલૂમ હો જાતા તુમહેં કિસને ભેજા હૈ મૈં ઉનકે ચેહરે બિગાડ દેતા.

(ઈબ્ને અસાકિર કઝા ફી કન્ઝ જિ.૪, સ. ૪૦૮)

તેરહવાં વાકિઆ :- હઝરત કતાદા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમસે બયાન કિયા ગયા કે જબ હઝરત ઉમર (રદિ.) મુલ્કે શામ તશરીફ લે ગયે તો ઉનકે લિયે ઐસા ખાના તૈયાર કિયા ગયા થા કે ઉસ જૈસા ઉનહોંને પેહલે કભી ન દેખા થા, ફરમાયા યે હમારે લિયે હૈ? ઉન ફુકરા મુસ્લિમીનકે લિયે જો વફાત પા ગયે ક્યા થા? જવકી રોટીસે ભી પેટ ન ભર સકતે થે. હઝરત અમ્ર બિન વલીદ (રદિ.) ને કહા ઉનકે લિયે જન્નત હૈ. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) કી આંખોંસે આંસૂ જારી હો ગયે. ઔર ફરમાયા હમારા હિસ્સા ઈસ મતાએ દુનિયાસે હૈ ઔર વો લોગ જન્નત લિયે ગયે તો યે હમારે ઔર ઉનકે દરમિયાન બહોત બડા ફાસલા હો ગયા. (અખ્રજ અબ્દ બિન હમીદ વ ઈબ્ને જરીર કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૪, સ. ૪૦૬)

ચૌદહવાં વાકિઆ :- હઝરત ઝૈદ બિન સલીમ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.) એક રાત પેહરા દે રહે થે. એક ઘરમેં ચિરાગ જલતા નઝર આયા. આપ (રદિ.) ઉસ તરફ મુતવજ્જેહ હુએ. વહાં એક બુઢ્ઢિયા અપની ઊન કાતતે હુએ યે અશઆર કેહ રહી થી.

તર્જુમા :- (૧) હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) પર ભલે લોગોંકા દર્દ હો. આપ (સ.અ.વ.) પર ચીદા ચીદા (અચ્છે અચ્છે) ભલે લોગ ભી દુરૂદ ભેજતે હૈં. (૨) આપ (સ.અ.વ.) રાતકો ઈબાદત કરનેવાલે ઔર ઔકાતે સુબહમેં ગિરિયા વ ઝારી કરનેવાલે થે. ઔર મૌતકે લિયે મુખ્તલિફ તરીકે હૈં. અય કાશ કે મૈં જાન લેતી કે મુઝે ઔર મેરે હબીબ (સ.અ.વ.) કો ક્યા કોઈ ઘર જમા કરેગા. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) બૈઠકર રોને લગે ઔર બરાબર રોતે રહે. (યાની આંસૂ બહાતે રહે) ફિર બુઢ્ઢિયાકે દરવાઝે પર દસ્તક દી. બુઢ્ઢિયાને કહા કૌન? આપને ફરમાયા ઉમર (રદિ.), ઉસને કહા મુઝે ઉમરસે ક્યા વાસ્તા? ઉસકો ઐસે વક્તમેં કૌનસી ચીઝ લાઈ, ફિર દરવાઝા ખોલા અંદર તશરીફ લે ગયે ઔર ફિર ઉસસે યે શઅર સુને. જબ વો આખરી શઅર પર પહોંચી તો આપને ફરમાયા ઈસ દુઆમેં મુઝે ભી શામિલ કર લે. ઉસને કહા ઉમરકી ભી મગફિરત કર અય મગફિરત કરનેવાલે. ફિર આપ લૌટ આએ.

(અખ્રજ ઈબ્ને મુબારક વ ઈબ્ને અસાકિર કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૪, સ. ૨૮૧)

પંદરહવાં વાકિઆ :- હઝરત ઉબૈદ બિન ઉમર (રદિ.) કેહતે હૈં કે હમેં હઝરત ઉમર બિન ખત્તાબ (રદિ.) ને ફજરકી નમાઝ પઢ્હાઈ ઔર સૂરએ યૂસુફ શુરૂ કી. જબ આયત વબ્યઝઝ્ત અયનાહુ

મિનલ હુઝ્નિ ફહુવ કઝીમ પર પહોંચે તો રોએ ઔર શિદ્દતે ખૌફસે રૂક ગયે ઔર રૂકૂઅ કર દિયા. હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન શદ્દાદ બિન હાદ ફરમાતે હૈં કે મૈં સુબહકી નમાઝમેં આખરી સફમેં થા, મૈંને હઝરત ઉમર (રદિ.) કી દર્દ ભરી આવાઝ સુની. જબ આયત ઈન્નમા અશ્કૂ પર પહોંચે તો આવાઝ રુક ગઈ.

(કન્ઝ જિ. ૪, સ. ૪૦૧, વ અબ્દુર્રઝઝાક વ સઈદ બિન મન્સૂર વ બૈહકી વ ઈબ્ને અબી શૈબા)

સોલહવાં વાકિઆ :- હઝરત હિશામ બિન હસન (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.) કા ગલા યે આયત પઢ્હતે પઢ્હતે ઘુટ જાતા ઔર રોતે રોતે ગિર પડતે ફિર અપને ઘર પડે રેહતે, લોગ ઉનકો મરીઝ ખયાલ કરકે ઈયાદત કરતે.

(અબૂ નઈમ જિ. ૧, સ. ૫૧)

સત્તરવાં વાકિઆ :- હુદ્દીસે રિવાયત હૈ કે હઝરત ઉમર (રદિ.) એક રોઝ નિકલે આપકે સાથ અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ થે. એક ઘરમેં રોશની દેખી, ઉસ ઘરમેં દાખિલ હુએ. વહાં એક બૂઢ્હા થા ઉસકે સામને શરાબ થી ઔર ગાનેવાલી બાંદી ગાના ગા રહી થી. આપને ફરમાયા ઈસ રાતસે બુરા મંઝર મૈંને કભી નહીં દેખા એક ઐસે બુઢ્હેસે જો અપની મૌતકા મુન્તઝિર હૈ.

ઉસને સર ઉઠાયા ઔર કહા, બેશક અય અમીરૂલ મુઅમિનીન લેકિન જો કુછ આપને કહા વો ઉસસે કહીં ઝિયાદા બુરા હૈ. આપને તજસ્સુસ કિયા. તજસ્સુસસે મના કિયા ગયા હૈ ઔર આપ બગૈર ઈજાઝત ઘરમેં દાખિલ હુએ યે ભી મના હૈ, હઝરત ઉમર (રદિ.) ને કહા, તૂને સચ કહા. ફિર ઉમર (રદિ.) અપના કપડા દાંતસે પકડકર રોતે હુએ વાપસ ચલે ગયે ઔર કેહ રહે થે

અય ઉમર! તુઝે તેરી માં ગુમ કરે અગર તેરા રબ તેરી મગફિરત ન કરે. ઉસકે બાદ વો બૂળ્હા અરસા તક ખૌફકી વજહસે આપકી મજલિસમેં ન આયા. એક રોઝ છુપા હુવા આખરી સફમેં બૈઠા થા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને બુલવાયા વો ડરતા હુવા આયા.

હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉસસે કહા કે કાન મેરે કરીબ કરો. ઉસને કાન આપકે મુંહકે કરીબ કર દિયા તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, કસમ હૈ ઉસ ઝાતકી જિસને મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કો સચ્ચા રસૂલ બનાયા, મૈંને આપકા ફઅલ આજ તક કિસીકો નહીં બતલાયા ઔર ન હી ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કો જો મેરે સાથ થે, ઉસ બૂળ્હેને કહા આપ ભી અપના કાન મેરે કરીબ કરેં. આપને કાન કરીબ કિયા, ઉસને કહા ખુદાકી કસમ મૈંને ભી વો કામ દો બારા નહીં કિયા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને યે સુનકર ઝોરસે અલ્લાહુ અકબર કહા. (અખ્રજ અબૂ શૈખ કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૨, સ. ૧૪૧)

અઠારવાં વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ એક મરતબા હઝરત ઉમર (રદિ.) કે સાથ સફરે હજમેં થે. એક શખ્સ આયા ઔર રો દિયા, આપને ફરમાયા ક્યૂં રોતે હો? અગર તુમ કર્ઝદાર હો મૈં તુમહારી મદદ કરતા હૂં. અગર તુઝે કિસીકા ખૌફ હૈ તો મૈં અમન દૂંગા. ઉસને કહા નહીં બલ્કે મૈંને શરાબ પી થી. ઉસ પર અબૂ મૂસા (રદિ.) ને મુઝે કોડે લગાએ, મેરા સર મુંડવાયા ઔર મેરા ચેહરા કાલા કિયા ઔર લોગોંમેં ફિરાયા ઔર એલાન કિયા કે ઈસકે સાથ ન કોઈ બૈઠે ઔર ન કોઈ ખાએ. ઈસ એલાનકે બાદ મેરે દિલમેં તીન બાતેં આઈ. (૧) યે કે મૈં અબૂ મૂસા (રદિ.) કો કત્લ કર દૂં. (૨) યા મૈં આપકે પાસ આ જાઉં આપ મુઝે શામ મુન્તકિલ કર દેં. (૩) યા દુશ્મનોંસે મિલ જાઉં ઉનકે સાથ ખાઉં ઔર પિયું. યે

સુનકર હઝરત રો દિયે (યાની આંસૂ જારી હો ગયે) ઔર એક ખત અબૂ મૂસા (રદિ.) કે નામ લિખ્ખા કે મુઝે ફલાં બિન ફલાંને ઈસ ઈસ તરહ બયાન કિયા હૈ, ખુદાકી કસમ અગર તુમને દો બારા ઐસા કિયા તો મૈં તુમહારા ચેહરા કાલા કરકે લોગોંમેં ફિરાઉંગા. અબ અગર તુમ મેરી બાતકો હક જાનતે હો તો અપને ઈરાદાસે બાઝ આ જાઓ ઓર લોગોંકો હુકમ દો કે ઉસકે સાથ ખાએં ઔર ઉસકે સાથ બૈઠેં, અગર ઉસને તૌબા કર લી તો ઉસકી ગવાહી ભી કબૂલ કરો.

(અખ્રજ બૈહકી કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૩, સ. ૧૦૭)

ઉન્નીસવાં વાકિઆ :- હઝરત અબૂ ઉસમાન (રદિ.) બયાન કરતે હૈં મૈંને હઝરત ઉમર (રદિ.) કો દેખા જબ ઉનકે પાસ હઝરત નોઅમાન બિન બશીરકી વફાતકી ખબર આઈ તો ઉનહોંને અપના હાથ સર પર રખ્ખા ઔર રોના શુરૂ કર દિયા.

(કન્ઝ જિ. ૮, સ. ૧૭૭)

બીસવાં વાકિઆ :- હઝરત અબૂ મતર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હઝરત અલી (રદિ.) સે સુના વો ફરમાતે થે કે મૈં હઝરત ઉમર (રદિ.) કે પાસ દાખિલ હુવા, જબકે ઉનહેં અબૂ લૂલૂને છુરા મારા થા. હઝરત ઉમર (રદિ.) રો રહે થે (યાની આંસૂ જારી થે) મૈંને અર્ઝ કિયા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન આપકો કિસ ચીઝને રુલાયા? ફરમાયા આસમાની ખબરને રુલાયા, ન જાને જન્નતકી તરફ લિયે જાયા જાઉંગા યા જહન્નમકી તરફ. મૈંને ઉનસે કહા આપ જન્નતકી બશારત હાસિલ કીજિયે. ઈસ લિયે કે મૈંને બેશુમાર મરતબા યે કેહતે હુએ સુના કે જન્નતકે અધેડ ઉમરોંકે સરદાર અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) હૈં. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા અય અલી (રદિ.) તુમ મેરે લિયે જન્નતકે ગવાહ હો? ફરમાયા હાં, હઝરત ઉમર (રદિ.)

ને ફરમાયા અય હસન (રદિ.) તૂ અપને બાપ પર ગવાહ હો જા કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે ઉમર જન્નતી હૈ.

(ઈબ્ને અસાકિર કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૪, સ. ૪૩૮)

એકકીસવાં વાકિઆ :- માલિક દાર કેહતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.) કે ઝમાનેમેં લોગોંકો કહત લગા. એક શખ્સને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી કબર શરીફકે પાસ આકર કહા અય અલ્લાહકે નબી અપની ઉમ્મતકે લિયે અલ્લાહસે બારિશ તલબ કીજિયે, ઈસ લિયે કે આપકી ઉમ્મત હલાક હોતી જા રહી હૈ. ઉસ શખ્સકે ખ્વાબમેં આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએ ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તૂ હઝરત ઉમર (રદિ.) કે પાસ જા ઔર ઉનહેં મેરા સલામ કેહ ઔર ઉનકો ખબર દે કે લોગ બારિશ તલબ કર રહે હૈં ઔર ઉનસે કેહ કે દાનાઈકો લાઝિમ પકડ દાનાઈકો લાઝિમ પકડ. ચુનાંચે ઉસ શખ્સને આપકો ઈત્તિલાઅ દી. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) રો પડે ઔર ફિર ફરમાયા અય મેરે રબ! મૈં કોઈ કોતાહી નહીં કરતા મગર યે કે મૈં ઉસસે આજિઝ આ જાઉ.

(બૈહકી ફી દલાઈલ કઝા ફી કન્ઝ જિ.૪, સ. ૨૮૯)

બાઈસવાં વાકિઆ :- સાઈબ બિન યઝીદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે કહતકે ઝમાનામેં હઝરત ઉમર (રદિ.) કો દેખા કે સુબહકે વક્ત મામૂલી કપડે પેહને હુએ તફરીહ કર રહે થે ઔર ઈસ્તિગફાર કર રહે થે ઔર આપકી આવાઝ બુલંદ હો રહી થી ઔર આપકી દોનોં આંખોંસે આંસૂ દોનોં રૂખસારોં પર બેહ રહે થે.

(અખ્રજ ઈબ્ને અસઅદ જિ. ૩, સ. ૩૨૧)

તેઈસવાં વાકિઆ :- મૌલા અબૂ સઈદ કેહતે હૈં કે હમ મસ્જિદમેં જમા થે, અમીરૂલ મુઅમિનીન હઝરત ઉમર (રદિ.) ભી

સાથ થે. સબને બારી બારી દુઆ કરવાઈ. ઉસકે બાદ હઝરત ઉમર (રદિ.) ને દુઆ માંગની શુરૂ કી તો કૌમમેં કોઈ ભી ઉનસે ઝિયાદા રોનેવાલા ઔર આંસૂ બહાનેવાલા ન થા.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૨૯૪)

ચોબીસવાં વાકિઆ :- એક મૌકા પર હઝરત હાતિબ બિન અબી બલ્તઆ (રદિ.) ને એક ખત અહલે મક્કાકે નામ લિખ્ખા. જિસકો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને દો સહાબાકો ભેજકર પકડવા લિયા. જબ ખત ખોલા તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! ઉસને અલ્લાહસે ઔર રસૂલ (સ.અ.વ.) સે મુનાફિકત કી. મુઝે ઈજાઝત દેં મૈં ઉસકી ગરદન ઉડા દૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય ઉમર (રદિ.) યે બદરી સહાબી હૈ, અહલે બદરકા ઈમ્તિહાન અલ્લાહ તઆલાકો ખૂદ લિયા હૈ. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) રોએ ઔર આંખોંમેં આંસૂ ભર આએ. (બુખારી જિ. ૨, સ. ૫૬૭)

પચ્ચીસવાં વાકિઆ :- હઝરત શહર બિન હવશબ કેહતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.) હમ્સ તશરીફ લાએ તો ઉનહોંને હુકમ દિયા કે ઈસ શહેરકે ગરીબોંકે નામ લિખકર પેશ કરો. જબ ફુકરાકે નામ લિખકર પેશ કિયે ગયે તો ઉનમેં હઝરત સઈદ બિન આમિર (રદિ.) કા નામ ભી થા. તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને પૂછા ક્યા તુમહારા ગવર્નર ગરીબ હૈ? લોગોંને કહા હાં. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને તઅજ્જુબસે કહા તુમહારા ગવર્નર કૈસે ગરીબ હૈ? ઉસકા માહાના વઝીફા ઔર ઉસકે હદિયે કહાં જાતે હૈં? લોગોંને અર્ઝ કિયા કે હમારે ગવર્નર કુછ ભી નહીં લેતે. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) રો પડે ફિર એક હઝાર દીનાર ઉનકે પાસ ઈરસાલ કિયે. જબ હઝરત સઈદને ઉનકો દેખા તો ઈન્ના લિલ્લાહિ વઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન

પળ્હા. ઉનકી બીવીને યે સુનકર પૂછા ક્યા અમીરૂલ મુઅમિનીનકી તરફસે આપકો કોઈ તકલીફ પહોંચી હૈ? ઉનહોંને ફરમાયા, ઉસસે ભી બડી બાત હૈ. ઉસને અર્ઝ કિયા, ક્યા કોઈ અલામતે કિયામત ઝાહિર હુઈ હૈ? ઉનહોંને ફરમાયા નહીં બલ્કે ઉસસે ભી બડી બાત હૈ, ફિર પૂછા ક્યા બાત હૈ? ફરમાયા દુનિયા મેરે પાસ મુઝે ફિતનામેં ડાલને આઈ હૈ. (અસદુલ ગાબા જિ. ૩, સ. ૩૧૨)

છબ્બીસવાં વાકિઆ :- રિવાયત હૈ કે જબ આયત **અલ્યૌમ અક્મલ્તુ લકુમ્ દીનકુમ** નાઝિલ હુઈ તો હઝરત ઉમર (રદિ.) રોને લગે તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને પૂછા ક્યૂં રોતે હો? અર્ઝ કિયા દીનકે મુકમ્મલ હોને પર. ક્યૂંકે જબ કોઈ ચીઝ મુકમ્મલ હો જાએ તો ઉસમેં નુકસાન આના શુરૂ હો જાતા હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા તૂને સચ કહા.

(તફસીર અબૂ સ્સઊદ અન દુર્રતુન્નાસિહીન જિ. ૧, સ. ૩)

સત્તાઈસવાં વાકિઆ :- હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક મરતબા હમ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ બૈઠે હુએ થે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા મૈંને એક રોઝ ખ્વાબમેં જન્નતકી સૈર કી તો મૈંને એક ઔરતકો એક મહેલકે કરીબ વુઝૂ કરતે દેખા તો મૈંને પૂછા યે મહેલ કિસકા હૈ? ઉસને કહા (હઝરત) ઉમર (રદિ.) કા (મૈંને દાખિલ હોનેકા ઈરાદા કિયા) લેકિન તુમહારી ગૈરત યાદ આ ગઈ ઈસ લિયે મૈં વાપસ લૌટ આયા. હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.) રોને લગે ઔર ફિર ફરમાયા યા રસૂલલ્લાહ આપસે ક્યા ગૈરત મેરે માં બાપ આપ પર કુરબાન હોં. (રવાહુ ઈબ્ને માજહ સ. ૧૧)

અઠ્ઠાઈસવાં વાકિઆ :- કસામહ બિન ઝહીર કેહતે હૈં કે

એક દેહાતી હઝરત ઉમર (રદિ.) કે પાસ આયા ઔર ચંદ અશઆર પળ્હે જિનકા તર્જુમા યે હૈ. (૧) અય ઉમર ભલાઈકા બદલા જન્નત હૈ. (૨) તૂ મેરી બેટિયોંકે લિયે સામાન તૈયાર કર ઔર ઉનકો લિબાસ પેહના. (૩) મૈં તુઝે અલ્લાહકી કસમ દેતા હૂં કે ઝરૂર બિઝ્ઝરૂર યે કરેગા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા અગર મૈં યે ન કરૂં તો ફિર? ઉસને કહા (૧) મૈં તુઝે અલ્લાહકી કસમ દેતા હૂં કે તૂ ઝરૂર વો કામ કરેગા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા અગર મૈં યે કર દૂં અય દેહાતી ફિર ક્યા હોગા? (૧) ઉસને કહા કસમ હૈ ખુદાકી તુઝસે ઝરૂર કિયામતમેં માંલકે બારેમેં સવાલ હોગા. (૨) બલ્કે તુઝસે બહોતસે સવાલાત હોં. (૩) ઔર તૂ મેરી બેટિયોંકે દરમિયાન ખડા કિયા જાએગા ઔર સવાલ કિયા જાએગા. (૪) ફિર ફૈસલા હોગા જન્નત યા જહન્નમકા. કસામહ કેહતે હૈં કે યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) રો દિયે યહાં તક કે ઉનકે આંસૂઓંસે ઉનકી દાઢી મુબારક તર હો ગઈ. ફિર ફરમાયા અય ગુલામ મેરે યે કમીઝ ઉસ દિનકે લિયે દે દેં (જિસસે યે ડરા રહા હૈ) ન ઉસકે અશઆરકી વજહસે ખુદાકી કસમ મૈં ઈસ કમીઝકે અલાવા કિસી ચીઝકા માલિક નહીં હૂં. (અસદુલ ગાબા જિ. ૪, સ.)

ઉન્તીસવાં વાકિઆ :- એક મરતબા હઝરત ઉમર (રદિ.) ને બૈતુલ માલકે અમીરસે ચાર દિરહમ એક માહકી મુદ્દતકે લિયે કર્ઝ માંગા તો ખઝાન્ચીને યે કેહકર જવાબ દે દિયા કે ન માલૂમ એક માહ ઝિંદા રહોગે યા નહીં, અગર ઉસસે પેહલે ફૌત હો ગયે તો કર્ઝ ઝિમ્મા રેહ જાએગા. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) રો દિયે ઔર ફરમાયા કે હાં મુઝે અપની ઝિંદગીકી એક સાઅત (ઘડી) પર ભી ભરોસા નહીં. (દુર્રતુન્નાસિહીન જિ. ૧, સ. ૨૭૯)

હઝરત શેખૈન (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાતકે બાદ હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ને હઝરત ઉમર (રદિ.) સે કહા આઓ હમ ઉમ્મે અયમન (રદિ.) કી ઝિયારતકો ચલેં જૈસાકે હુઝૂર (સ.અ.વ.) તશરીફ લિયે જાયા કરતે થે. યે હઝરાત જબ ઉમ્મે અયમન (રદિ.) કે પાસ પહોંચે તો વો ઉનકો દેખકર રોને લગીં. ઉન હઝરાતને ઉનસે કહા કિસ લિયે રોતી હો? ઉમ્મે અયમન (રદિ.) ને કહા મૈં ઉસ પર રોતી હૂં કે વહીકા આસમાનસે આના બંદ હો ગયા, ઈસ બાતને ઉન દોનોં હઝરાતકો ભી રોને પર આમાદા કર દિયા ઔર યે દોનોં હઝરાત ભી રોને લગે.

(રિયાઝુસ્સાલિહીન વ બૈહકી કઝા ફી ફિલ બિદાયહ જિ. ૫, સ. ૨૭૪)

દૂસરા વાકિઆ :- જબ બની કુરૈઝાકા હઝરત સઅદ (રદિ.) ને ફૈસલા કર દિયા તો ઉનકો ઉનકે ખૈમામેં વાપસ લાયા ગયા જો મસ્જિદકે કરીબ થા. ઉનકે ઝખમસે ખૂન નિકલને લગા. ઉનકે પાસ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઔર હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) તશરીફ લાએ ઔર યે દોનોં હઝરાત રો રહે થે ઔર યે દોનોં હઝરાતકે રોનેકી આવાઝ મૈં હુજરાસે અલાહિદા અલાહિદા સુન રહી થીં. પસ યે આપસમેં રુહમાઉ બૈનહુમકી તફસીર થે (યાની એક દૂસરે પર ઈન્તિહાઈ મહેરબાન થે)

(રવાહુ અહમદ)

(૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મુઝે નહીં માલૂમ કે તુમહારે દરમિયાન મેરી અબ કિતની ઝિંદગી બાકી રેહ ગઈ હૈ લિહાઝા તુમ લોગ મેરે બાદ દો શખ્સોંકી પૈરવી કરના ઔર વો અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) હૈં.

(૨) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે આસમાનમેં મેરે દો વઝીર જિબ્રઈલ (અલૈ.) ઔર મીકાઈલ (અલૈ.) હૈં ઔર ઝમીનમેં મેરે દો વઝીર અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) હૈં. (મિશ્કાત અઝ તિરમિઝી)

હઝરત ઉસમાન બિન અફ્ફાન (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કે ગુલામ હાની (રદિ.) બયાન કરતે હૈં કે હઝરત ઉસમાન (રદિ.) જબ કિસી કબર પર ખડે હોતે તો ઈસ કદર રોતે કે ઉનકી દાઢી આંસૂઓંસે તર હો જાતી. ઉનસે કહા ગયા જબ જન્નત યા જહન્નમકા તઝકિરા કિયા જાતા હૈ તો રોતે નહીં, લેકિન જબ કબરકા તઝકિરા હોતા હૈ તો આપ બહોત રોતે હૈં ક્યા વજહ હૈ? ફરમાયા મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ આપ (સ.અ.વ.) ફરમાતે થે, આખિરતકી મંઝિલોંમેંસે પેહલી મંઝિલ કબર હૈ. અગર ઉસસે કોઈ નજાત પા ગયા તો બાદવાલી સારી મંઝિલેં આસાન હો જાએંગી. (તિરમિઝી)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કો હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે બડી મુહબ્બત થી. આપ (સ.અ.વ.) પર અપના સબ કુછ ખર્ચ કરનેકો હર વક્ત તૈયાર રેહતે થે. આપકી અદના તકલીફકો દેખકર તડપ જાતે. એક મરતબા અહલે બૈત પર કઈ રોઝ ફાકાસે ગુઝર ગયે. હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કો માલૂમ હુવા તો બેચૈન હોકર રોને લગે ઔર ઉસી વક્ત કઈ બોરે ઔર ગંદુમ આટા ઔર બકરીકા ગોશ્ત ઔર તીનસો નકદ લેકર હઝરત આઈશા (રદિ.) કી ખિદમતમેં પેશ કિયે ઔર અર્ઝ કિયા જબ ઈસ કિસમકી ઝરૂરત પેશ આએ તો ઉસમાનકો યાદ ફરમા લિયા કરેં. (તારીખે ઈસ્લામ ૧, સ. ૨૪)

(૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે હર નબીકા એક રફીક હોતા હૈ ઔર મેરા રફીક જન્નતમેં ઉસમાન (રદિ.) હૈં.

(૨) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેરી ઉમ્મતકે લોગોંમેં ઉસમાન (રદિ.) સબસે સચ્ચે ઔર હયાદાર હૈં.

(મિશ્કાત અઝ તિરમિઝી)

હઝરત અલી (રદિ.) કર્રમલ્લાહુ વજહહૂકે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત અલી (રદિ.) ને એક મરતબા ખુત્બા ઈરશાદ ફરમાયા ઔર લોગોંસે પૂછા બતાઓ સબસે ઝિયાદા બહાદુર કૌન હૈ? હાઝિરીનને કહા આપ. ફરમાયા નહીં, સબસે ઝિયાદા બહાદુર અબૂબક્ર (રદિ.) થે. બદરકે દિન હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ રેહનેકો સિવાએ ઉનકે તૈયાર ન હુવા. વો અપની તલવાર સોંતકર આપ (સ.અ.વ.) કે સરહાને ખડે હો ગયે, ઔર મૈંને કુરૈશકો દેખા કે ઉનહોંને આપકો પકડ લિયા, કોઈ કુછ કરતા હૈ કોઈ કુછ કરતા હૈ. ખુદાકી કસમ સિવાએ અબૂબક્ર (રદિ.) કે હમમેંસે આપ (સ.અ.વ.) કે કરીબ કોઈ ન ગયા, કિસીસે યે લડતે કિસીસે મારપીટ હોતી. ઔર કેહ રહે થે તુમહારા નાસ હો ક્યા તુમ ઉસ આદમીકો કતલ કર ડાલોગે જો યે કેહતા હૈ કે મેરા રબ અલ્લાહ હૈ? ઈતના કેહનેકે બાદ હઝરત અલી (રદિ.) ને અપની ચાદર ઉતારી ઔર ઈતના રોએ કે ઉનકી દાઢી તર હો ગઈ.

(અખ્રજ બઝઝાર કઝા ફીલ બિદાયહ જિ. ૩, સ. ૩૭૧)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત અલી (રદિ.) ને એક રોઝ ખુત્બા દિયા. અલ્લાહ તઆલાકી હમ્દો સનાકે બાદ મૌત ઔર કબરકા તઝકિરા ફરમાયા કે કબર જહન્નમકે ગળ્હોંમેંસે એક એક ગળ્હા હૈ યા જન્નતકે બાગોંમેંસે એક બાગ હૈ. કબર હર દિન યે એલાન કરતી હૈ કે મૈં તારીકીકા ઘર હૂં. મૈં કીડોંકા ઘર હૂં. મૈં વેહશતકા ઘર હૂં. સુન લો. ઉસકે બાદ એક દિન આનેવાલા હૈ જિસમેં બચ્ચે બૂળ્હે હો જાએંગે ઔર બડે હવાસ બાખ્તા હો જાએંગે. ઔર હર હમલવાલી હમલ ડાલ દેગી. ઔર તૂ લોગોંકો મસ્ત દેખેગા હાલાંકે વો મસ્ત ન

હોંગે લેકિન અલ્લાહકા અઝાબ સખ્ત હોગા. ફિર હઝરત અલી (રદિ.) રોએ (યાની આંસૂ બેહને લગે) ઔર આપકે આસપાસ તમામ મુસલમાન રોએ. (કન્ઝ જિ. ૮, સ. ૧૧૦, ૧ ઝકર ઈબ્ને કસીર ફીલ બિદાયહ જિ. ૮, સ. ૬)

તીસરા વાકિઆ :- ઝિયાદ એઅરાબી બયાન કરતે હૈં કે હઝરત અલી (રદિ.) કૂફાકે મિમ્બર પર ફિતના ઔર જંગે નહરવાનકે બાદ તશરીફ લાએ ઔર અલ્લાહ તઆલાકી તારીફ કી ઔર દુનિયાકી ઈબરતકી ચીઝોંને ઉનકી આવાઝ ગલેમેં રોક દી તો હઝરત અલી (રદિ.) રોએ યહાં તક કે ઉનકી દાઢી ઉનકે આંસૂઓંસે તર હો ગઈ. ઔર ઉસ પરસે આંસૂ બેહને લગે. ઉનહોંને અપની દાઢી ઝાડી ઉસસે છિડકે હુએ કતરે ગિર પડે તો હમ કહા કરતે થે, જિન પર ઉનકે આંસૂઓંકા કતરા પડા હૈ ઉસકો અલ્લાહ તઆલાને દોઝખ પર હરામ કર દિયા.

(અખ્રજ ઈબ્ને નજ્જાર કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૮, સ. ૨૨૦)

ચોથા વાકિઆ :- અલી બિન હુસૈન (રદિ.) કેહતે હૈં કે બનૂ હાશિમકે એક જવાનને પૂછાં કે આપ જુમ્આકે ખુત્બામેં ફરમાતે હૈં અય મેરે અલ્લાહ! હમારી ઈસી ચીઝકે સાથ ઈસ્લાહ ફરમા યા જિસકે સાથ ખુલફાએ રાશિદીનકી ઈસ્લાહ કી. વો ખુલફાએ રાશિદીન કૌન હૈં? યે સુનકર હઝરત અલી (રદિ.) કી દોનોં આંખેં આંસૂઓંસે ભર ગઈ. ફિર ફરમાયા વો અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) થે યે દોનોં હિદાયતકે ઈમામ થે, ઈસ્લામકે શેખ થે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે બાદ ઉનહીં દોનોંસે હિદાયત પાઈ ગઈ, જિસને ઉનકા ઈત્તિબાઅ કિયા ઉસે સિરાતે મુસ્તકીમકી હિદાયત દી ગઈ. ઔર જિસને ઉનકી ઈકતિદા કી વો રાહે રાસ્ત દિખાયા ગયા. જિસને ઉન દોનોંકો લાઝિમ

પકડા વો અલ્લાહ તઆલાકી જમાઅતસે હૈ, ઔર અલ્લાહ તઆલાકી જમાઅત હી ફલાહ પાનેવાલી હૈ. (મુન્તખબ જિ. ૪, સ. ૪૪૪)

પાંચવાં વાકિઆ :- હઝરત કુમેલ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં હઝરત અલી (રદિ.) કે સાથ થા, હમ એક કબર પર ગુઝરે તો કબ્રસ્તાનકી તરફ મુતવજ્જેહ હુએ ઔર ફરમાયા અય કબરવાલો અય મુસીબતવાલો તુમહારી ક્યા ખબર હૈ? હમારી ખબર યે હૈ કે માલ તકસીમ હો ગયે ઔલાદ યતીમ હો ગઈ, ઔરતોંને ઔર ખાવિંદ ઔર ખાવિંદોંને ઔર બીવિયાં કર લીં, યે ખબર હમારી હૈ. તુમહારી ક્યા ખબર હૈ? ફિર મેરી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર ફરમાયા અય કુમેલ અગર ઉનહેં જવાબ દેનેકી ઈજાઝત હોતી તો યૂં કેહતે બેહતરીન તૌશા તકવા હૈ. ઉસકે બાદ હઝરત અલી (રદિ.) રોએ (યાની આંસૂ બેહને લગે) ઔર ફરમાયા અય કુમેલ કબર અમલકા સંદૂક હૈ મરતે વક્ત યે બાત માલૂમ હો જાએગી.

(અખ્રજ ઈબ્ને અસાકિર કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૨, સ. ૧૪૨)

છટ્ટા વાકિઆ :- જિસ રોઝ હઝરત ઉસમાન (રદિ.) શહીદ કિયે ગયે હઝરત અલી (રદિ.) મસ્જિદકે દો રાહે પર બુલંદ આવાઝસે કેહ રહે થે અય અલ્લાહ મૈં કતલે ઉસમાન (રદિ.) સે બરી હૂં. ન મૈં ઉસ પર રાઝી હૂં ઔર ન ઉસકી મુઝે ઉમ્મીદ થી, ફિર હઝરત ઉસમાન (રદિ.) પર દાખિલ હુએ ઔર રોએ, યહાં તક રોએ કે લોગોંકો ગુમાન હો ગયા કે હઝરત અલી (રદિ.) ભી ફૌત હો ગયે. (બરીતહ જિ. ૭, સ. ૧૮૨)

સાતવાં વાકિઆ :- હઝરત સુવૈદ ઈબ્ને અકલહ કેહતે હૈં કે મૈં (દુંનિયાકી બદબખ્ત કૌમ) શીઆકે પાસસે ગુઝરા જો હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) કો ગાલિયાં દે રહે થે ઔર ઉનકે

ઐબ નિકાલ રહે થે. મૈં હઝરત અલી (રદિ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા ઔર અર્ઝ કિયા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન મૈં શીઆ કૌમકે પાससે ગુઝરા વો હઝરત સિદ્દીક (રદિ.) ઔર હઝરત ફારૂક (રદિ.) કો ગાલિયાં દે રહે થે ઔર ઉનકે ઐબ નિકાલ રહે થે. અગર વો લોગ ઉસકો જાન લેતે જો આપ હઝરત સિદ્દીક ઔર હઝરત ફારૂકકે બારેમેં અપને દિલમેં છુપાએ હુએ હૈં (યાની મુહબ્બત) તો વો ઐસી બાતકી જુરઅત ન કરતે. હઝરત અલી (રદિ.) ને ફરમાયા મઆઝલ્લાહ અલ્લાહકી પનાહ ઉससે મૈં ઉન દોનોંકે લિયે સિવાએ મુહબ્બતકે ઔર કુછ નહીં છુપાતા. ઔર અલ્લાહ તઆલાકી લાનત હો ઉસ પર જો ઉન દોનોંકે લિયે સિવાએ અચ્છાઈ ઔર ભલાઈકે કોઈ બાત અપને દિલમેં રખ્ખે. ફિર ઉઠે ઉનકી દોનોં આંખેં જારી થી ઔર રોતે થે ઔર લોગોંકો જમા કિયા ઔર મિમ્બર પર તશરીફ ફરમા હુએ ઔર હઝરત અલી (રદિ.) કી ખૂબસૂરત સફેદ દાઢી પર ઉનકે આંસૂ બેહ રહે થે ફિર ખડે હુએ ઔર મુખ્તસર દર્દનાક ખુત્બા દિયા ઔર ફરમાયા, લોગોંકો ક્યા હો ગયા કે વો કુરૈશકે સરદારોંકો ઔર મુસલમાનોંકે રેહનુમાઓંકો ગાલિયાં દેતે હૈં, મૈં ઉનકી ઈન બાતોંસે બરી હૂં. ઔર જો લોગ યે કેહતે હૈં ઉનકો સઝા દેંગે. કસમ હૈ ઉસ ઝાતકી જો દાનોંકો ફાડતા હૈ ઔર હવા ચલાતા હૈ હઝરત સિદ્દીક ઔર હઝરત ફારૂકસે સિર્ફ મોમિન ઔર મુત્તકી હી મુહબ્બત કરતા હૈ. ઔર ઉન દોનોંસે સિર્ફ ફાજિર ઔર ગુમરાહ બદબખ્ત હી બુગ્ઝ રખતા હૈ. વો દોનોં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ભાઈ થે ઔર સાથી થે ઔર વઝીર થે.

આઠવાં વાકિઆ :- હઝરત ઉસૈદ બિન સફવાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ રોઝ હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ને વફાત પાઈ તો મદીના રોનેવાલોંકી આવાઝસે ગૂંજ ઉઠા. ઔર લોગ ઈસ તરહ

પરેશાન થે જિસ તરહ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાતકે રોઝ પરેશાન થે, તો હઝરત અલી (રદિ.) દૌડતે હુએ રોતે હુએ ઈન્ના લિલ્લાહ પળ્હતે થે ઔર ફરમા રહે થે કે આજ નબુવ્વતકી ખિલાફત ખતમ હો ગઈ. યહાં તક કે ઉસ દરવાઝે પર ખડે હુએ જિસમેં અબૂબક્ર (રદિ.) થે. ફિર ફરમાને લગે અય અબૂબક્ર! તુમ સબસે પેહલે ઈમાન લાનેવાલે થે ઔર ખાલિસ ઈસ્લામવાલે ઔર પુખ્તા યકીનવાલે ઔર બહોત ઝિયાદા કનાઅતવાલે થે. ઔર ઈસ્લામ પર પક્કે ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે બારેમેં મોહતાત થે. ઔર બેહતરીન સાથી થે. ઔર ઝિયાદા મનાકિબવાલે બુલંદ દરજાતવાલે ઔર મજલિસકે લિહાઝસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝિયાદા કરીબ થે. ઔર શરાફત ઔર અખ્લાકમેં રેહનુમાઈમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝિયાદા મુશાબેહ થે. અલ્લાહ તઆલા ઉનકો જઝાએ ખૈર અતા કરે તમામ મુસલમાનોંકી તરફસે કે ઉનહોંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી તસ્દીક કી જબ લોગ આપ (સ.અ.વ.) કો ઝુઠલા રહે થે. પસ અલ્લાહ તઆલાને અપની કિતાબમેં આપકા નામ સિદ્દીક રખ્ખા. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૯૧)

(૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અલી (રદિ.) મુઝસે હૈં ઔર મૈં અલી (રદિ.) સે હૂં. નીઝ અલી (રદિ.) તમામ અહલે ઈમાનકે દોસ્ત હૈં. (મિશ્કાત અઝ તિરમિઝી)

(૨) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જિસ શખ્સને અલી (રદિ.) કો બુરા કહા દર હકીકત ઉસને મુઝે બુરા કહા.
(મિશ્કાત અઝ તિરમિઝી)

(૩) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈં હિકમત વ દાનાઈકા ઘર હૂં ઔર અલી (રદિ.) ઉસકા દરવાઝા હૈં.
(મિશ્કાત અઝ તિરમિઝી)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત ઔન (રદિ.) કેહતે હૈં કે જબ હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કો ઉનકે ભાઈ ઉત્બાકી વફાતકી ખબર મિલી તો તશરીફ લાએ ઔર રોએ ઔર ઉનકી આંખેં આંસૂઓંસે ભર ગઈ. લોગોંને કહા આપ ભી રોતે હૈં? ફરમાયા યે મેરે ભાઈ ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સહાબી ઔર મેરે સાથી હૈં, મૈં ઈસકો પસંદ નહીં કરતા થા કે ઉનકી વફાત પેહલે હો ઔર મૈં સવાબકી નિય્યત કરૂં બલ્કે મેરી વફાત પેહલે હોતી ઔર વો ઉસ પર સબર કરકે સવાબકી નિય્યત કરતે.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ ફી હુલ્યહ જિ. ૪, સ. ૨૫૩)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે હઝરત ઉસમાન (રદિ.) ને હઝરત અબૂઝર (રદિ.) કો મકામ રબઝાકી તરફ મુન્તકિલ કર દિયા થા. મૈં એક મૌકા પર ઈરાકસે એક જમાઅતકે સાથ ઉમરહકે લિયે આ રહા થા હમેં કિસી ચીઝને પરેશાન નહીં કિયા, મગર એક જનાઝાને જો રાસ્તેકે દરમિયાન રખ્ખા થા ઔર એક ગુલામ કેહ રહા થા યે અબૂઝર સહાબીએ રસૂલ (સ.અ.વ.) હૈં હમારી દફનમેં મદદ કરો. યે સુનકર હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) રોને લગે ઔર ફિર ફરમાયા, હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને સચ ફરમાયા થા કે તૂ તન્હા ઝિંદા રહેગા. ઔર તન્હા વફાત પાએગા ઔર તન્હા ઉઠાયા જાએગા. ફિર ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) ઉતરે ઔર ઉનકો દફન કિયા ફિર અપને સાથિયોંકો પૂરા વાકિઆ સુનાયા. (અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૪, સ. ૨૩૪)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત ઝૈદ બિન વહબ કેહતે હૈં કે મૈં હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કે પાસ આયા કે કુરઆનકી એક આયત સીખૂં તો ઉનહોંને મુઝે આયત પળ્હાઈ. મૈંને અર્ઝ કિયા હઝરત ઉમર (રદિ.) ને તો મુઝે યે આયત ઈસ તરહ સિખાઈ હૈ (યાની ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કી કિરાઅતકે ખિલાફ) યે સુનકર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) રો દિયે ઔર ઈસ કદર રોએ કે ઉનકે આંસૂ મૈંને કંકરિયોંકે દરમિયાન દેખે, ઉસકે બાદ ફરમાયા ઈસી તરહ પળ્હો જૈસે તુમહેં હઝરત ઉમર (રદિ.) ને પળ્હાયા હૈ. બેશક વો ઈસ્લામકા મઝબૂત કિલ્આ થે જહાંસે ઈસ્લામ દાખિલ હોતા થા ઔર ફિર નિકલતા નહીં થા.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૩૭૧)

માલૂમ હુવા કે રાયમેં ઈખ્તિલાફકે બાવજૂદ બડોંકી ઈત્તિબાઅકો લાઝિમ પકડના ચાહિયે.

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત ઉમર બિન મયમૂન કેહતે હૈં કે મૈં હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) કે પાસ એક સાલ તક લગાતાર હાઝિર હોતા રહા. મૈંને કભી ઉનકો કોઈ બાત હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી તરફ નિસ્બત કરકે બયાન કરતે હુએ નહીં સુના. એક રોઝ બયાન ફરમાતે હુએ ઝબાન પર યે ઈરશાદે નબવી આ ગયા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને યે ફરમાયા તો બદન કાંપ ગયા, આંખોંમેં આંસૂ ભર આએ. પેશાની પર પસીના આ ગયા, રગેં ફૂલ ગઈ ઔર ફરમાયા ઈન્શા અલ્લાહ યેહી ફરમાયા થા યા ઉસકે કરીબ કરીબ યા ઉસસે કુછ કમ યા ઝિયાદા ફરમાયા થા. (ફઝાઈલે આમાલ સ. ૧૦૬)

પાંચવાં વાકિઆ :- સઅદ બિન હરમ કેહતે હૈં કે મૈં હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) કે સાથ ચલ રહા થા કે આપ

લોહારકે કરીબસે ગુઝરે જિનહોંને લોહેકો આગસે નિકાલા થા, તો ખડે હોકર દેખતે રહે ઔર રોતે રહે. એક રિવાયતમેં હૈ કે બેહોશ હોકર ગિર પડે. (અખ્રજ અહમદ ઈબ્ને અબીદુન્યા)

(૧) હઝરત ફુઝૈલ બિન અયાઝ (રહ.) સે મન્કૂલ હૈ કે દુનિયા કિયામતકે દિન ઈસ તરહ લાઈ જાએગી કે વો અપની ઝેબો ઝીનતમેં ટહેલતી હુઈ આએગી ઔર અર્ઝ કરેગી કે અય અલ્લાહ! તૂ મુઝે અપને બેહતરીન બંદોંકા ઠિકાના બના દે. અલ્લાહ તઆલા ઈરશાદ ફરમાએંગે કે મૈં તુઝે ઉનકે લિયે પસંદ નહીં કરતા તૂ બિલકુલ લાયાની હૈ. જા બિખરા હુવા ગુબાર બન જા, ચુનાંચે વો બિખરા હુવા ગુબાર બન જાએગી. (તમ્બીહુલ ગાફિલીન સ. ૨૬૫)

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- ઈબ્ને અબી મુલયકહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) કે સાથ મક્કાસે મદીના તક રહા, જહાં કહીં પડાવ ડાલતે તો આધી રાતકે બાદસે હી વો ઈબાદતમેં લગ જાતે. ઈબ્ને અબી મુલયકહ (રદિ.) સે ઐયૂબ (રદિ.) ને પૂછા કે હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસકી કિરાઅતકી ક્યા કૈફિયત હોતી થી? ફરમાયા જબ ઈસ પર પહોંચતે **વજાઅત સકરાતુલ મૌતિ બિલ્હક્કિ** તો તરતીલસે પઢતે ઔર રોતે રોતે ઉનહેં હિચકિયાં આને લગતીં. (અખ્રજ અબૂ નઈમ ફી હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૩૨૭)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત અબૂ રિજા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) કે લિયે ચેહરા પર આંસૂકી વજહસે દો નાલિયાંસી બન ગઈ થીં ગોયા દો પુરાને તસ્મિયા હૈં. (હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૩૨૯)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) મસ્જિદમેં એ'તિકાફમેં થે. એક શખ્સ આયા ઔર સલામ કરકે બૈઠ ગયા. ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ને ફરમાયા અય ફલાં તુમ પરેશાન ક્યૂં હો? ઉસને કહા ફલાંકા મેરે ઉપર હક હૈ ઔર મૈં ઉસકી અદાયગી પર કાદિર નહીં હૂં. આપને ફરમાયા મૈં તેરી તરફસે ઉસસે બાતચીત કરૂં? ઉસને કહા અગર આપ પસંદ ફરમાએં. યે કેહકર જૂતા પહેના ઔર મસ્જિદસે નિકલ ગયે. ઉસ શખ્સને અર્ઝ કિયા હઝરત આપ એ'તિકાફ ભૂલ ગયે, ફરમાયા નહીં લેકિન મૈંને ઈસ સાહિબે કબર (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ ઔર અભી ઝમાના કરીબ હી હૈ, યે કેહતે હુએ આંખોંસે આંસૂ જારી હો ગયે કે જો શખ્સ અપને ભાઈકી હાજતમેં ચલે ફિરે, ઉસમેં કોશિશ કરે યે બાત દસ સાલકે એ'તિકાફસે બેહતર હૈ. (અખ્રજ તબરાની વ બૈહકી કઝા ફી ત્તરગીબ જિ. ૨, સ. ૨૭૨)

હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- એક રિવાયતમેં હૈ કે હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) જબ ભી હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા તઝકિરા ફરમાતે તો રો દેતે (યા'ની આંસૂ જારી હો જાતે).

(બૈહકી કઝા ફી ઈસાબહ જિ. ૨, સ.૩૪૯)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં ગઝવએ બદરમેં જિહાદકે લિયે પેશ હુવા. આપ (સ.અ.વ.) ને મુઝે છોટા સમઝકર કબૂલ ન ફરમાયા, જાનેકી ઈજાઝત ન દી, મેરે ઉપર કભી ભી ઐસી સખ્ત રાત નહીં ગુઝરી થી, રંજકી વજહસે સારી રાત નીંદ નહીં આતી થી ઔર મૈં રોતા હી રહા.

(અખ્રજ ઈબ્ને અસાકિર કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૫, સ. ૨૩૧)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત કાસિમ કેહતે હૈં કે મુઝસે ઉસ શખ્સને બયાન કિયા જિસને ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે સુના, વો **વૈલુલ્ લિલ્ મુતફ્ફિફીન** પઢ રહે થે. જબ **યૌમ યકૂમુન્નાસુ લિરબ્બિલ આલમીન** પર પહોંચે તો રોએ ઔર યહાં તક રોએ કે ગિર પડે ઔર ઉસકે બાદકા હિસ્સા ન પઢ સકે.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ ફી હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૩૦૫)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત નાફેઅ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) જબ ભી સૂરએ બકરહકી ઈન દો. આયતોંકો પઢતે **વઈન તુબ્દૂ મા ફી અન્ફુસિકુમ** તો રો દેતે (યાની આંસૂ જારી હો જાતે). (અખ્રજ અહમદ કઝા ફી સિફતુસ સફવહ જિ. ૧, સ. ૨૩૪)

પાંચવાં વાકિઆ :- હઝરત નાફેઅ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) જબ યે આયત **અલમ યા'નિ લિલ્લઝીન આમનૂ અન્ તખ્શઅ કુલૂબુહુમ લિઝકરિલ્લાહ** પઢતે તો રોતે રોતે આજિઝ હો જાતે. (અખ્રજ અબૂલ અબ્બાસ કઝા ફી ઈસાબહ જિ. ૨, સ. ૩૪૯)

છટ્ઠા વાકિઆ :- હઝરત યૂસુફ બિન માહિક કેહતે હૈં કે મૈં ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) કે સાથ હઝરત ઉબૈદ બિન ઉમૈર (રદિ.) કે પાસ ગયા. વો વઅઝ ફરમા રહે થે. જબ ઉનહોંને યે આયત **ફકૈફ ઈઝા જિઅ્ના મિન્ કુલ્લિ ઉમ્મતિન** પઢી તો ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ને રોના શુરૂ કર દિયા યહાં તકકે ઉનકી દાઢી ઔર ઉનકા ગિરેબાન ઉનકે આંસૂઓંસે તર હો ગયા.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૪, સ. ૧૬૨ કઝા ફી હુલ્યહ)

સાતવાં વાકિઆ :- હઝરત યઅલા બિન અતા બયાન કરતે હૈં કે મેરી માં હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) કે લિયે સુરમા તૈયાર કરતી થીં. ક્યૂંકે હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) બહોત કસરતસે રોયા કરતે થે યહાં તક કે ઉનકી આંખોંસે રૂતૂબતે ગલીઝા નિકલને લગી.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ ફી હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૨૯૦)

આંઠવાં વાકિઆ :- હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ કે દો કલિમે ઐસે હૈં ઉનમેંસે એકકે લિયે અર્શકે નીચે જગહ નહીં. ઔર દૂસરા આસમાન વ ઝમીનકો (સવાબસે) ભર દેતા હૈ. હઝરત ઉબ્ને ઉમર (રદિ.) ને પૂછા ક્યા તુમને સુના હૈ? ફરમાયા હાં. યે સુનકર હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) યહાં તક રોએ કે ઉનકે આંસૂઓંસે ઉનકી દાઢી તર

હો ગઈ ઔર ફરમાયા, હમ ઈન કલિમોંકો ગરદનમેં લટકા લેં ઔર ઉનસે ઉલ્ફત પકડેં.

(અખ્રજ તબરાની કઝા ફી ત્તરગીબ જિ. ૩, સ. ૯૪)

યહયા બિન મઆઝ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હિકમત આસમાનસે કુલૂબમેં ઉતરતી હૈ ઔર ઐસે કલ્બમેં નહીં ઠહેરતી જિસમેં ચાર ખસ્લતેં હોં. અવ્વલ દુનિયાકી તરફ મૈલાન, દૂસરે કલકી ફિકર, તીસરે ભાઈયોંસે હસદ, ચોથે જાહ વ શરાફતકી મુહબ્બત.

(તમ્બીહુલ ગાફિલીન સ. ૨૬૨)

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા. આપ (સ.અ.વ.) બૈઠકર નમાઝ પળ્હ રહે થે. મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ આપકો કોઈ તકલીફ હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) બૈઠકર નમાઝ પળ્હ રહે હૈં? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ભૂખમેં. યે સુનકર રો પડા (યાની આંસૂ જારી હો ગયે) આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) રો નહીં, કિયામતકે દિન હિસાબકી સખ્તી ભૂખકો બરદાશ્ત કરનેવાલેકો ન લગેગી બશર્તેકે ઉસને સવાબકી નિય્યતસે ઉસકો બરદાશ્ત કિયા હો. (અખ્રજ અબૂ નઈમ ફી હુલ્યહ વ ખતીબ વ ઈબ્ને અસાકિર વ કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૪, સ. ૪૧)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત મુસ્લિમ બિન બશીર (રદિ.) કેહતે હૈં કે હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) અપને મર્ઝમેં રોએ. ઉનસે દરયાફત કિયા ગયા કે આપ ક્યૂં રોતે હૈં? ફરમાયા સુનો, મૈં તુમહારી ઈસ દુનિયા પર નહીં રોતા લેકિન મૈં ઈસ લિયે રોતા હૂં કે મેરા સફર દૂરકા હૈ ઔર તૌશા મેરે પાસ કમ હૈ. મૈંને ઐસે ટીલા પર સુબહ કી હૈ જો જન્નત ઔર દોઝખકી તરફ ઉતરતા હૈ. મુઝે કોઈ ઈલ્મ નહીં કે મૈં ઉનમેંસે કિસ તરફ ચલા જાઉંગા. (અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૪, સ. ૬૨, કઝા ફી હુલ્યહ જિ. ૩૮૩૧)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મુઝે અપને નઅલૈન મુબારકૈન (જૂતે મુબારક) દેકર ફરમાયા અય અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) જાઓ. જો શખ્સ

લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહકી ગવાહી દેતા હો ઉસે જન્નતકી ખૂશખબરી સુના દો. ફરમાયા મૈં નિકલા, સામનેસે હઝરત ઉમર (રદિ.) મિલે, મૈંને સારા વાકિઆ સુનાયા તો ઉનહોંને મેરે સીને પર ઐસા ઘોંસા મારા કે મૈં અપને સુરીનકે બલ ગિર પડા ઔર મુઝસે કહા વાપસ ચલા જા, ચુનાંચે મૈં રોતા હુવા હાઝિરે ખિદમત હુવા, હઝરત ઉમર (રદિ.) ભી મેરે પીછે આ ગયે. આપ (સ.અ.વ.) ને રોનેકા સબબ પૂછા મૈંને કેહ સુનાયા. આપ (સ.અ.વ.) ને હઝરત ઉમર (રદિ.) સે કહા તુમહેં કિસ ચીઝને ઈસ પર આમાદા કિયા? મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ ક્યા આપ (સ.અ.વ.) ને અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) કો યે હુકમ દિયા થા? ફરમાયા આપ (સ.અ.વ.) ને હાં. મૈંને અર્ઝ કિયા આપ (સ.અ.વ.) ઐસા ન કરેં વરના લોગ ઈસી પર ભરોસા કર લેંગે અમલ કોઈ ન કરેગા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ઠીક હૈ લોગોંકો છોડ દો તાકે વો અમલ કરેં. (રવાહુ મુસ્લિમ કઝા ફી મજમઉઝ્ ઝવાઈદ જિ. ૧, સ. ૭)

ચોથા વાકિઆ :- શફયા (રદિ.) કેહતે હૈં મૈં મદીના મુનવ્વરહમેં દાખિલ હુવા તો મૈંને એક શખ્સકે ઈર્દગિર્દ બહોતસે લોગોંકો જમા દેખા. મૈંને પૂછા યે કૌન હૈં? લોગોંને બતાયા યે હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) હૈં. મૈં ઉનકે કરીબ હો ગયા, જબ તન્હાઈ હો ગઈ મૈંને અર્ઝ કિયા મૈં આપકો હકકા વાસ્તા દેકર સવાલ કરતા હૂં કે આપ ઝરૂર મુઝે ઐસી હદીસ સુનાએં જો આપને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ઝબાને મુબારકસે સુની હો ઔર ઉસકો જાના ઔર ઉસકો સમઝા હો. હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ને ફરમાયા બેશક મૈં તુઝે ઐસી હદીસ સુનાઉંગા જો મૈંને આપ (સ.અ.વ.) કે મુંહસે સુની હૈ ઔર ઉસકો જાના હૈ ઔર સમઝા હૈ, યે કેહકર એક આહ ભરી ઔર બેહોશ હો ગયે, ફિર હોશ આયા તો વોહી

અલ્ફાઝ દોહરાએ ઔર ફિર બેહોશ હો ગયે, ફિર વોહી અલ્ફાઝ દોહરાએ ઔર બેહોશ હો ગયે, ફિર હોશ આયા તો અપના ચેહરા સાફ કિયા ફિર હદીસ બયાન ફરમાઈ. (તિરમિઝી)

પાંચવાં વાકિઆ :- અબૂ સાલેહ ફરમાતે હૈં કે હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) જબ ઉન બાતોંકો યાદ કરતે થે જો હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કે સાથ કી ગઈ થીં રો દેતે ઔર હાહ હાહ કેહતે ઔર ફૂટ ફૂટકર રોતે થે. (ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૮૧)

છટ્ઠા વાકિઆ :- હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે દરખ્વાસ્ત કી કે મેરી માં કે લિયે હિદાયતકી દુઆ ફરમાએં. આપ (સ.અ.વ.) ને દુઆ ફરમાઈ. અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ઘર ગયે તો દેખા કે ઉનકી માં ગુસલ કર રહી હૈ, જબ ગુસલસે ફારિગ હુઈ તો ઉસને કલિમએ શહાદત પઢ્હા. પસ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ખૂશીસે રોને લગે ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ફૌરન ઈત્તિલાઅ દી કે અલ્લાહને આપકી દુઆકો કબૂલ ફરમા લિયા. (મુસ્લિમ જિ. ૧, સ. ૧૪૫)

હઝરત અબૂ અહમદ બિન જહશ (રદિ.) કે આંસૂ

પુહલા વાકિઆ :- હઝરત અબ્દુલ્લાહ ફરમાતે હૈં કે મૈંને અબૂ અહમદ બિન જહશ (રદિ.) કો દેખા કે યે અપની બહેન હઝરત ઉમ્મે ઝૈનબ બિન્તે જહશ (રદિ.) ઉમ્મુલ મુઅમિનીનકા જનાઝા ઉઠાએ હુએ થે. યે નાબીના થે ઔર રો રહે થે (યાની આંસૂ જારી થે) હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, અય અબૂ અહમદ

(રદિ.)! તુમ ચારપાઈસે હટ જાઓ, ઐસા ન હો કે લોગ તુમહેં રોન્દ દેં. તો અબૂ અહમદ (રદિ.) ને કહા, અય ઉમર (રદિ.)! યે વોહી બહેન હૈ જિસકી બદૌલત હમને હર ભલાઈ પાઈ ઔર યે ચારપાઈકા લે ચલના ઈસ હરારતકો જિસકો મૈં મેહસૂસ કર રહા હૂં, ઠંડા કરેગા, તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, "અચ્છા તો ચારપાઈસે લગે રહો." (અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૮, સ. ૮૦)

એક હબ્શી (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને યે આયત **વકૂદુહન્નાસુ વલ્હિજારતુ** (સૂરએ બકરહ રૂ. ૩) તિલાવત ફરમાઈ ઔર ફરમાયા જહન્નમ પર એક હઝાર સાલ આગ જલાઈ ગઈ તો વો સુર્ખ હો ગઈ, ફિર એક હઝાર સાલ તક આગ દેહકાઈ ગઈ વો સફેદ હો ગઈ, ફિર હઝાર સાલ ઉસમેં આગ જલાઈ ગઈ તો વો સિયાહ હો ગઈ. પસ વો કાલી હૈ, તારીક હૈ, ઉસકી લપેટ બુઝનેવાલી નહીં. રાવી કેહતે હૈં કે "આપ (સ.અ.વ.) કે સામને કાલે રંગકા આદમી થા." યે સુનકર ઉસને રોનેકી આવાઝ નિકાલી. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉસી વક્ત તશરીફ લાએ ઔર પૂછા "યે રોનેવાલા કૌન હૈ?" આપ (રદિ.) ને ફરમાયા હબ્શાકા રેહનેવાલા એક શખ્સ હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસકી ભલાઈ બયાન ફરમાઈ, હઝરત જિબ્રાઈલ (અલૈ.) ને ફરમાયા અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં, મુઝે અપને ઈઝ્ઝત વ જલાલ ઔર બુલંદીકી કસમ! જબ કભી કિસી બંદાકી આંખ દુનિયામેં મેરે ખૌફસે રોએગી, મૈં ઝરૂર ઉસે જન્નતમેં ઝિયાદાસે ઝિયાદા હંસાઉંગા. (અખ્રજ બૈહકી વલ અસ્બહાની કઝા ફી ત્તરગીબ જિ. ૫, સ. ૧૯૪)

હઝરત અસ્વદ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક શખ્સ હબ્શાસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા ઔર અર્ઝ કિયા કે મૈં કુછ પૂછના ચાહતા હૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા પૂછો, મૈં જવાબ દૂંગા. ઉસને અર્ઝ કિયા, હઝરત! અલ્લાહ તઆલાને આપ લોગોંકો સૂરત ઔર રંગત ઔર નબુવ્વતકે એઅતિબારસે તો હમ પર ફઝીલત દી હી હૈ. આપ (સ.અ.વ.) યે બતાએં અગર મૈં ઉન લોગોંકી તરહ ઈમાન લે આઉં ઔર અમલ કરૂં તો ક્યા મૈં જન્નતમેં આપકે સાથ દાખિલ હો જાઉંગા? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હાં! ફિર આપને ફરમાયા, "કસમ હૈ ઉસ ઝાતકી જિસકે કબ્ઝેમેં મેરી જાન હૈ! હબ્શી કાલે (ઈમાન વાલે) કી સફેદ ખૂબસૂરતી જન્નતમેં એક હઝાર સાલકી મસાફતસે નઝર આએગી..." યે સુનકર વો હબ્શી (ખૂશીસે) રોને લગા ઔર ફૌત હો ગયા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉસકો દફન ફરમાયા. (અસદુલ ગાબા)

હઝરત સુહૈબ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ બુરૈદહ (રદિ.) અપને વાલિદસે નકલ કરતે હૈં કે જબ હઝરત ઉમર (રદિ.) નેઝાસે ઝખ્મી હુએ તો હઝરત સુહૈબ (રદિ.) બુલંદ આવાઝસે રોતે હુએ મુતવજ્જેહ હુએ. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા મેરે ઉપર રોતે હો? હઝરત સુહૈબ (રદિ.) ને કહા કે હાં! આપને ફરમાયા, ક્યા તુમહેં ઈલ્મ નહીં હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "જિસ પર રોયા જાતા હૈ વો મુબ્તલાએ અઝાબ હોતા હૈ." (ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૩૬૩)

હઝરત ઉબાદા બિન સામિત (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઉસમાન બિન અબી સૌદહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હઝરત ઉબાદા બિન સામિત (રદિ.) કો દેખા, વો મસ્જિદકી ફસીલ પર સીના રખ્ખે હુએ રો રહે થે, જો વાદીએ જહન્નમકી તરફ હૈ. મૈંને અર્ઝ કિયા, અય અબૂ વલીદ (રદિ.) ક્યૂં રો રહે હો? ફરમાયા, યે વોહી જગહ હૈ જિસકે બારેમેં આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને હમેં ખબર દી થી કે જહન્નમકો ઈસી મકામ પર દેખા હૈ.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ જિ. ૬૩, સ. ૧૧૦)

હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત મઆઝ (રદિ.) કી જબ વફાતકા વક્ત કરીબ આયા તો રોને લગે. ઉનસે પૂછા ગયા કે આપકો કિસ ચીઝને રુલાયા હૈ? ફરમાયા ખુદાકી કસમ ન તો મૈં મૌતકી ઘભરાહટસે રોતા હૂં ઔર ન દુનિયાકે છૂટ જાનેકી વજહસે, લેકિન મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે સુના કે "દો મુઠ્ઠિયાં હૈં, એક મુઠ્ઠી જહન્નમમેં જાએગી ઔર દૂસરી જન્નતમેં." મુઝે ઈલ્મ નહીં હૈ કે મૈં કૌનસી મુઠ્ઠીમેં હૂંગા.

(તબરાની કઝા ફી મજમઉઝ્ ઝવાઈદ જિ. ૭, સ. ૧૮૭)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મુઝે યમનકી તરફ રવાના ફરમાયા તો મુઝે વસિય્યત કરતે હુએ દૂર તક તશરીફ લાએ. મૈં સવાર થા, આપ (સ.અ.વ.) પૈદલ થે. ફિર ફરમાયા, "અય મઆઝ બહોત મુમકિન હૈ કે તુમ મુઝસે મેરે ઈસ સાલકે બાદ ન મિલ સકો ઔર શાયદ તુમ મેરી ઈસ મસ્જિદમેં મેરી કબર પર ગુઝરોગે." યે સુનકર

હઝરત મઆઝ (રદિ.) આપ (સ.અ.વ.) કે ફિરાકમેં શિદ્દતે દર્દસે રો દિયે.. ઉસકે બાદ આપ (સ.અ.વ.) ને મદીનાકી તરફ ચેહરા મુબારક કરકે ફરમાયા, "લોગોંમેં મુઝસે ઝિયાદા કરીબ પરહેઝગાર લોગ હોંગે જો ભી હો ઔર જહાં ભી હો."

(અખ્રજ અહમદ વલ હયસમી જિ. ૯, સ. ૨૨)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) બયાન કરતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.)કા, હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) પર ગુઝર હુવા યે રો રહે થે. ઉનસે પૂછા ક્યૂં રોતે હો? ફરમાયા, એક હદીસ હૈ કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ કે "અદના દરજાકી રિયાકારી ભી શિર્ક હૈ, અલ્લાહ તઆલાકો તમામ બંદોંસે વો લોગ પસંદીદા હૈં જો મુત્તકી હોં ઔર અપનેકો ઈસ કદર છુપાતે હોં કે અગર વો ગાઈબ હો જાએં તો કોઈ ઉનહેં તલાશ ન કરે, ઔર અગર મૌજૂદ હોં તો કોઈ ઉનહેં ન પેહચાને, યેહી લોગ હિદાયતકે ઈમામ ઔર ઈલ્મકે ચિરાગ હૈં." (મુસ્તદરક જિ. ૩, સ. ૨૭૦)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત મઆઝ (રદિ.) હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ આએ તો સખ્ત રો રહે થે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "અય મઆઝ! તુઝે કિસ ચીઝને રુલાયા હૈ?" હઝરત મઆઝ (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ! દરવાઝા પર એક જવાન હૈ, નહીફ બદન, સાફ કપડે ઔર ખૂબસૂરત ચેહરાવાલા, વો ઐસે રોતા હૈ જૈસે માં અકલોતે બેટે પર રોતી હૈ ઔર આપકે પાસ આના ચાહતા હૈ, આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, "ઉસકો લે આઓ!" વો હાઝિર હુવા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, "અય જવાન! ક્યૂં રોતા હૈ?" ઉસને અર્ઝ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ! મૈં ક્યૂં ન રોઉં હાલાંકે મૈં ગુનાહોંકી કશ્તી પર સવાર હૂં,

અગર મૈં બાઝ ગુનાહકો ભી લે ગયા તો જહન્નમમેં ડાલા જાઉંગા, યે કેહતા હુવા ઔર રોતા હુવા વો જંગલકી તરફ નિકલ ગયા ઔર રો રોકર પુકારતા રહા, અય મેરે મૌલા! અય મેરે મૌલા! અય મેરે રબ! મૈં અપને ગુનાહોંકા ઈકરાર કરતા હૂં. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૨૧૦)

પાંચવાં વાકિઆ :- હસન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હઝરત મઆઝ (રદિ.) કી મૌતકા વક્ત કરીબ આયા તો વો રોને લગે. ઉનસે કહા ગયા, આપ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથી હૈં ઔર આપ તો ઈન ઈન સિફાતકે માલિક હૈં, ક્યા આપ ભી મૌતકે ખૌફસે રોતે હૈં? તો હઝરત મઆઝ (રદિ.) ને ફરમાયા, "મૈં ન મૌતકી વજહસે રોતા હૂં ઔર ન દુનિયાકે છૂટ જાને પર, બલ્કે ઉસ પર રોતા હૂં કે કિયામતકે દિન અલ્લાહ તઆલા દો મુઠ્ઠી ભરકર એક જન્નતમેં ઔર એક જહન્નમમેં ફેંકેગા, ન માલૂમ મૈં કિસ મુઠ્ઠીમેં હૂંગા." (અસદુલ ગાબહ જિ. ૪, સ. ૩૭૮)

હઝરત સઈદ બિન ઝૈદ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઝૈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત સઈદ બિન ઝૈદ રોએ. કિસીને કહા, આપકો કિસ ચીઝને રુલાયા હૈ? ફરમાયા, ઈસ્લામ પર રોતા હૂં, હઝરત ઉમર (રદિ.) કી વફાતને ઈસ્લામમેં રખ્ના પૈદા કર દિયા હૈ, ઐસા રખ્ના જો કિયામત તક ન ભર સકેગા. (અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ, જિ. ૩, સ. ૩૭૨)

હઝરત સમામા બિન અદી (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ અશઅબ સન્આની ફરમાતે હૈં કે સન્આ પર એક અમીર મુકર્રર થે જિનકો સમામહ બિન અદી (રદિ.) કહા

જાતા થા. યે સહાબી (રદિ.) થે. જબ ઉનકે પાસ હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કી વફાતકી ખબર આઈ તો રોએ ઔર ફરમાયા, યે વો વક્ત હૈ કે ખિલાફતે નબવી છીન લી ગઈ ઔર અબ બાદશાહત ઔર જબર બાકી રેહ ગયા, જો કોઈ કિસી પર ગાલિબ આ જાએગા ઉસે ખાએગા. (કન્ઝ જિ. ૫, સ. ૨૭)

હઝરત ઝૈદ બિન સાબિત (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઝૈદ બિન અલી ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઝૈદ બિન સાબિત (રદિ.) હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કે લિયે જબ ઉનકે મકાનકા મુહાસરહ (ઘેરા) કિયા ગયા થા, રોયા કરતે થે.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ, જિ. ૩, સ. ૮૧)

હઝરત અબૂ ઉબૈદા બિન જર્રાહ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત તમીમ બિન સલમા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હઝરત ઉમર (રદિ.) મુલ્કે શામ તશરીફ લાએ ઉનકા ઈસ્તિકબાલ અબૂ ઉબૈદા (રદિ.) ને કિયા ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) સે મુસાફહા કિયા ઔર ઉનકા હાથ ચૂમા. ઉસકે બાદ દોનોં તન્હાઈમેં બૈઠકર રોને લગે. (કન્ઝ જિ. ૫, સ. ૫૪)

દૂસરા વાકિઆ :- મુસ્લિમ ઈબ્ને કૈસ કેહતે હૈં કે બાઝ હઝરાતને જો અબૂ ઉબૈદા (રદિ.) કે પાસ ગયે બયાન કિયા કે ઉનહોંને અબૂ ઉબૈદા બિન જર્રાહ (રદિ.) કો રોતા હુવા પાયા, તો ઉનસે દરયાફત કિયા કે આપકો કિસ ચીઝને રુલાયા હૈ? ફરમાને

લગે મૈં ઉસ પર રોતા હૂં કે એક દિન હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફુતૂહાતકા ઝિક્ર ફરમાયા ઔર શામકી ફતહકી ખૂશખબરી ભી દી ઔર ફરમાયા, "અય અબૂ ઉબૈદા (રદિ.) અગર તુમ કુછ દિનોં ઝિંદા રહે તો તેરે લિયે તીન ગુલામ કાફી હોંગે ઔર તીન ઘોડે કાફી હોંગે." લેકિન આપ (સ.અ.વ.) કે ફરમાનકે બાદ આજ મૈં અપને ઘરોંકો ગુલામોંસે ઔર અપને અસ્તબલકો ઘોડોંસે ભરા હુવા દેખતા હૂં, ફિર મૈં હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે કૈસે મિલૂંગા? ક્યૂંકે આપ (સ.અ.વ.) ને વસિય્યત ફરમાઈ થી કે "તુમમેંસે મુઝે ઝિયાદા મેહબૂબ ઔર મેરે ઝિયાદા કરીબ વો શખ્સ હોગા, જો મુઝસે ઉસી હાલમેં મિલે જિસ હાલમેં મૈં ઉસે છોડકર જા રહા હૂં.

(અખ્રજ અહમદ વ ઈબ્ને અસાકિર કઝા ફી મજમઉઝ ઝવાઈદ જિ.૧૦, સ. ૨૫૩)

હઝરત બશીર બિન અકરબહ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત બશીર બિન અકરબહ જોહની (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં ગઝવએ ઉહદમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે મિલા ઔર આપ (સ.અ.વ.) સે પૂછા કે મેરે બાપકા ક્યા હાલ હૈ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "વો શહીદ હો ગયે, ઉસ પર ખુદાકી રહમત હો." યે સુનકર મૈં રો પડા. આપ (સ.અ.વ.) ને મેરે સર પર હાથ ફેરા ઔર અપને સાથ સવારી પર બિઠાયા ઔર ફરમાયા, ક્યા તુઝે યે પસંદ નહીં કે મૈં તેરા બાપ હો જાઉં? ઔર આઈશા (રદિ.) તેરી માં હો જાએ?

(તબરાની કઝા ફી મજમઅ જિ. ૮, સ. ૧૬૦)

હઝરત અમ્ર બિન મયમૂન (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અમ્ર બિન મયમૂન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત મઆઝ (રદિ.) તશરીફ લાએ, હમ યમનમેં થે. આપને ફરમાયા, "અય અહલે યમન ઈસ્લામ લાઓ, મેહફૂઝ રહોગે. મૈં તુમહારી તરફ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા કાસિદ બનકર આયા હૂં." રાવી કેહતે હૈં કે ઉનકી મુહબ્બત મેરે દિલમેં બૈઠ ગઈ ઔર મૈં મરતે દમ તક ઉનકે સાથ રહા, જબ ઉનકી વફાતકા વક્ત હુવા તો મૈં રો દિયા, હઝરત મઆઝ (રદિ.) ને ફરમાયા, કિસ ચીઝને તુઝે રુલાયા? મૈંને અર્ઝ કિયા, મૈં ઉસ ઈલ્મ પર રોતા હૂં, જો આપકે સાથ ચલા જાએગા. તો ઉનહોંને ફરમાયા, ઈમાન ઔર ઈલ્મ કિયામત તક સાબિત રહેગા. (કન્ઝ જિ. ૭, સ. ૪૮૭)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઝુબૈર (રદિ.) કે આંસૂ

ઔફ બિન તુફેલ કેહતે હૈં કે હઝરત આઈશા (રદિ.) ને કિસી વજહસે ઈબ્ને ઝુબૈર (રદિ.) સે બોલનેકી કસમ ખા લી. હઝરત ઈબ્ને ઝુબૈરને હર તરહ કોશિશ કી ઔર સિફારિશેં લાએ, લેકિન ઉનહોંને ન માના. ફિર એક અરસાકે બાદ હઝરત મસઊદ (રદિ.) ઔર અબ્દુર્રહમાન (રદિ.) કો સાથ લેકર ગયે. ઉન દોનોં હઝરાતને જાકર અંદર દાખિલ હોનેકી ઈજાઝત લી. ઉમ્મુલ મુઅમિનીન (રદિ.) ને ફરમાયા, "આ જાઓ. ઉનહોંને કહા, સબ આ જાએં? ફરમાયા, "સબ આ જાઓ" જબ યે દોનોં દાખિલ હુએ તો ઈબ્ને ઝુબૈર (રદિ.) પરદાકે અંદર ચલે ગયે ઔર જાકર ચિમટ ગયે ઔર ઉનહેં કસમેં દે રહે થે ઔર રો રહે થે, વો દોનોં ભી મન્નત કર રહે

થે ઔર ફઝાઈલ ઔર વઈદેં સુના રહે થે યહાં તકકે હઝરત આઈશા (રદિ.) ને અપની કસમ તોડ દી ઔર ઈબ્ને ઝુબૈર (રદિ.) સે ગુફતગૂ ફરમાઈ. (અલ અદબુલ મુફરદ સ. ૫૯)

હઝરત તલહા (રદિ.) ઔર ઝૈદ (રદિ.) કે આંસૂ

ઈબ્ને અબી ઝુબાબ કેહતે હૈં કે હઝરત તલહા (રદિ.) ઔર હઝરત ઝૈદ (રદિ.) લોહારકી ભઠ્ઠીકે પાससે ગુઝરે તો વહાં રૂકકર ઉસકો દેખને લગે ઔર રોને લગે. (અત્તખ્વીફ મિનન્નાર સ. ૫૨)

હઝરત નબહાનકે આંસૂ

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે આયત **"વલ્લઝીન ઈઝા ફઅલૂ ફાહિશતન"** કા શાને નુઝૂલ યે હૈ કે હઝરત નબહાન ખજૂરોંકી તલાશમેં નિકલે ઔર એક હસીન ઔર જમીલ ઔરતકે પાસ આએ ઔર ઉससે ખજૂરેં ખરીદીં (ઔર શયતાની વસ્વસાકી વજહસે) ઉસકી સુરીન પર મારા તો ઉસ ઔરતને કહા ખુદાકી કસમ તૂને અપને ભાઈકી ગૈર મૌજૂદગીમેં ઉસકી ઈઝ્ઝતકી હિફાઝત નહીં કી. યે સુનકર (ખૌફસે) ઉસકે હાથોંસે ખજૂરેં ગિર ગઈ, વો શખ્સ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ હાઝિર હુએ ઔર કિસ્સા બતલાયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, "ઉससे તૂ બચ, તૂને મુજાહિદકી બીવીસે યે હરકત કી હૈ." યે સુનકર વો શખ્સ રોતા હુવા ઉઠા ઔર લગાતાર દિનકો રોઝે રખના ઔર રાતકો કિયામ કરના શુરૂ કર દિયા. જબ ચોથા

દિન હુવા તો આયતે મઝકૂરા નાઝિલ હુઈ કે "જો શખ્સ ફઅલે બદ કરે યા અપને ઉપર ઝુલ્મ કરે તો વો અલ્લાહકા ઝિક્ર કરે ઔર અપને ગુનાહોં પર ઈસ્તિગફાર કરે. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૫, સ. ૧૩)

હઝરત સઈદ બિન હસીનકે આંસૂ

હઝરત અલ્કમા બિન વક્કાસ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે રિવાયત કરતે હૈં કે ફરમાયા, હમ હજ યા ઉમરહસે વાપસ આએ તો અન્સારકે બચ્ચે મિલે, ઉનહોંને સઈદકો ઉનકી બીવીકી મૌતકી ખબર દી તો વો રોને લગે. હઝરત આઈશા (રદિ.) ને ફરમાયા, આપ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ હૈં, આપ બીવીકી મૌત પર રોતે હૈં? ફરમાયા આપને સચ કહા, મૈં હઝરત સઅદ બિન મઆઝ (રદિ.) કે બાદ કિસી પર ન રોઉંગા, ક્યૂંકે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા થા કે ઉનકી મૌત પર અર્શ હિલ ગયા થા. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૨, સ. ૩૦૪)

હઝરત જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત જાબિર (રદિ.) કે પડોસી કેહતે હૈં કે મૈં સફરસે વાપસ આયા તો હઝરત જાબિર (રદિ.) મેરે પાસ તશરીફ લાએ ઔર સલામ કિયા, ફિર ઉમ્મતમેં ફિતના ઔર ફૂટકે બારેમેં બાતેં કરતે રહે, યહાં તકકે હઝરત જાબિર (રદિ.) રો દિયે. ફિર ફરમાયા, મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે સુના કે જો લોગ જિસ તરહ દીનમેં ફૌજ દર ફૌજ દાખિલ હો રહે હૈં અન્કરીબ લોગ દીનસે ફૌજ દર ફૌજ નિકલેંગે. (રવાહુ અહમદ જિ. ૨૪, સ. ૭)

હઝરત સઅલબા બિન ઝૈદ (રદિ.) કે આંસૂ

અહમદ બિન યાર કેહતે હૈં કે હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ને એક મૌકા પર ચંદા જમા ફરમાયા, હર શખ્સ અપની હૈસિયતકે મુતાબિક લાયા, બાઝ ફુકરાએ સહાબએ કિરામ જો કુછ ન લા સકે, વો ઈસ ગમમેં રોએ ઔર ખૂબ રોએ. ઉન રોનેવાલોંમેં હઝરત સઅલબા બિન ઝૈદ (રદિ.) ભી થે.

(અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૨૪૦)

હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત લૈસ બિન અબી સુલૈમ કેહતે હૈં કે જબ હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) કી મૌતકા વક્ત કરીબ હુવા તો ઉનકો શદીદ ઘભરાહટ લાહિક હો ગઈ ઔર બહોત રોએ તો ઉનસે કહા ગયા, આપ ક્યૂં રોતે હૈં? તો ફરમાયા, મૈં દુનિયાકે છૂટને પર નહીં રોતા બલ્કે મૌત તો મુઝે મેહબૂબ હૈ, બલ્કે મૈં તો ઉસ પર રોતા હૂં કે ન માલૂમ અલ્લાહ તઆલાકી નારાઝગી પર જા રહા હૂં યા રઝામંદી પર.

(અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૩૯૨)

હઝરત જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત જાબિર ફરમાતે હૈં કે ઉહદકી લડાઈમેં મેરે વાલિદ શહીદ કર દિયે ગયે ઔર ઉનકા મુસ્લા કિયા ગયા થા, જિસકી વજહસે ઉનકા સર ઢાંપા હુવા થા, મૈં યે કૈફિયત દેખકર રોને લગા ઔર સારી કૌમ મુઝે રોનેસે મના કર રહી થી, લેકિન હુઝૂર

(સ.અ.વ.) ને મના ન ફરમાયા, તો ફાતિમા બિન્તે અમ્ર ભી રોને લગ ગઈ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમ રોઓ યા ન રોઓ જબસે વો શહીદ હુએ હૈં ફરિશ્તે અપને પરોંસે ઉન પર સાયા કિયે હુએ હૈં. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૩, સ. ૨૩૨)

હારિસ બિન હિશામ (રદિ.) કે આંસૂ

અબી અકરબ કેહતે હૈં કે હઝરત હારિસ બિન હિશામ (રદિ.) મક્કાસે જિહાદકે લિયે નિકલે તો સારે અહલે મક્કા ઔર તમામ લોગ ઉનકે સાથ નિકલ ખડે હુએ. જબ બતહા પર પહોંચે તો રુક ગયે ઔર લોગ ભી ઠહેર ગયે ઔર લોગ રોને લગે, જબ હઝરત હારિસ (રદિ.) ને ઉનકો રોતે દેખા તો નરમ દિલ હો ગયે ઔર રોને લગે. ફિર ફરમાયા, અય લોગો! ખુદાકી કસમ મૈં ન તો ખ્વાહિશે નફસસે નિકલા હૂં ઔર ન હી મૈંને તુમહારે શહેર પર કિસી દૂસરે શહેરકો ફઝીલત દી હૈ, લેકિન ખુદાકા હુકમ સમઝકર નિકલા હૂં... ફિર ફરમાયા. અગર મક્કાકે સારે પહાડ સોના બન જાએં ઔર હમ ઉનકો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં ખર્ચ કર દેં તો વો સારા રાહે ખુદાકે એક દિનકે બરાબર નહીં હો સકતા. ફિર શામકી તરફ તશરીફ લે ગયે ઔર શહીદ હુએ.

(અસદુલ ગાબહ, જિ. ૧, સ. ૩૫૨)

હઝરત અબૂ મૂસા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ મૂસા અશઅરી (રદિ.) ને બસરામેં લોગોંસે ખિતાબ કિયા ઔર અપને ખુત્બામેં જહન્નમકા ઝિક્ર કિયા તો રો

પડે યહાં તકકે ઉનકે આંસૂ મિમ્બર પર ગિરતે રહે. બકર મુઝની ફરમાતે હૈં કે ઉસ દિન લોગ ભી બહોત કસરતસે રોએ.

(અત્તખ્વીફ મિનન્નાર સ. ૬૩)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન હુઝાફા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન હુઝાફા એક લશ્કર લેકર રૂમકી તરફ તશરીફ લે ગયે. ઉનકો તાગિયહસે ગિરિફતાર કર લિયા ઔર કહા, યા તો ઈસાઈ બન જાઓ વરના હમ દેગમેં ડાલકર જલા દેંગે, તો હઝરત અબ્દુલ્લાહને ઈન્કાર કિયા તો ઉનહોંને દેગ મંગવાકર તેલસે ભરકર આગ પર ગરમ કિયા તો ઉનકે એક સાથીકો ઈસાઈય્યત કબૂલ ન કરનેકે જુર્મમેં ડાલ દિયા, જિસકા ગોશ્ત ઉસકી હડ્ડિયોંસે જુદા હો ગયા. બાદશાહને કહા ઈસાઈયત કબૂલ કર વરના તુઝે ભી ડાલ દેંગે. હઝરત અબ્દુલ્લાહને ઈન્કાર કર દિયા. બાદશાહને કહા ઉસકો લે જાઓ. ઔર અગર યે ડર જાએ તો વાપસ લે આના (રાસ્તેમેં) હઝરત અબ્દુલ્લાહ રો પડે તો ઉનહોંને કહા ઉસકો વાપસ લે ચલો ક્યૂંકે યે ડર ગયા. હઝરત અબ્દુલ્લાહને ફરમાયા કે મૈં ખૌફકી વજહસે નહીં બલ્કે મૈં તો ઈસ લિયે રોતા હૂં કે જાન એક હૈ કાશ કે મેરે જિસ્મકે બાલોંકે અદદકે બરાબર જાનેં હોતીં તો મૈં સબકો બારી બારી કુરબાન કરતા. યે બાત બાદશાહકો અજીબ લગી, ઉસને ઉનકો છોડ દિયા.

(અસદુલ ગાબહ જિ. ૩, સ. ૧૪૩)

એક જવાનકે આંસૂ

નકલ કિયા ગયા હૈ કે એક રોઝ હુઝૂર (સ.અ.વ.) અપને સહાબાકે સાથ બૈઠે હુએ થે. એક જવાન રોતા હુવા આયા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને પૂછા અય જવાન ક્યૂં રોતે હો? ઉસને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મેરા વાલિદ ફૌત હો ગયા હૈ, ન હમારે પાસ ઉસકા કફન હૈ ઔર ન ગુસલ દેનેવાલા. તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરાત શેખૈન (રદિ.) કો હુકમ દિયા. દોનોં મય્યિતકે પાસ ગયે. જાકર દેખા તો વો કાલે ખિન્ઝીરકી તરહ થા. યે દોનોં હઝરાત લૌટ આએ ઔર આકર આપ (સ.અ.વ.) કો ઈત્તિલાઅ દી. આપ (સ.અ.વ.) ને જાકર મય્યિતકે લિયે દુઆ કી ઉસકી સૂરત સહીહ હો ગઈ. ફિર જબ દફનકા ઈરાદા કિયા તો વો મય્યિત ફિર ખિન્ઝીરકી તરહ હો ગઈ. યે દેખકર આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા અય જવાન તેરા વાલિદ ક્યા અમલ કરતા થા? ઉસને કહા નમાઝ છોડ દેતા થા.

(મિશ્કાતુલ અનવાર અદ્દુર્રતુન્નાસિહીન જિ. ૧, સ. ૩૦૭) યે હિકાયત મૌઝૂઅ કિસમકી માલૂમ હોતી હૈ ક્યૂંકે હઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝમાનેમેં ઐસે શખ્સકા પાયા જાના નામુમકિન હૈ. મુઅલ્લિફ)

હઝરત અમ્માર (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ખાલિદ બિન વલીદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મુઝમેં ઔર હઝરત અમ્માર (રદિ.) મેં કુછ બાત બઢ ગઈ. મૈંને ઉનકો સખ્ત

અલ્ફાઝ કેહ દિયે તો હઝરત અમ્માર (રદિ.) ને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે જાકર શિકાયત કી. તો ખાલિદ ભી આ ગયે ઔર વો ભી હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે શિકાયત કરને લગે ઔર વો કલામમેં ઝિયાદા સખ્ત હોતે જા રહે થે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ખામોશ હોકર સુન રહે થે. હઝરત અમ્માર (રદિ.) રોને લગે ઔર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! ક્યા આપ દેખતે હૈં કે ખાલિદ સખ્તીસે બાત કર રહે હૈં, તો આપ (સ.અ.વ.) ને સર મુબારક ઉઠાયા ઔર ફરમાયા. જો શખ્સ અમ્મારસે/દુશ્મની રખ્ખે અલ્લાહ તઆલા ઉસસે દુશ્મની રખ્ખેગા. ઔર જો શખ્સ અમ્મારસે બુગ્ઝ રખ્ખે અલ્લાહ તઆલા ઉસસે બુગ્ઝ રખ્ખેગા. હઝરત ખાલિદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં ઉસ મજલિસસે નિકલા તો મુઝે યે બાત પસંદ થી કે અમ્માર (રદિ.) કો રાઝી કર લૂં ફિર મૈં ઉનસે મિલા ઉનસે ગુફતગૂ કી યહાં તકકે વો રાઝી હો ગયે.

(અસદુલ ગાબહ જિ. ૪, સ. ૪૫)

હઝરત દેહયા કલ્બી (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે દેહયા કલ્બી કાફિર બાદશાહોંમેંસે થે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખ્વાહિશ થી કે વો ઈસ્લામ લે આએં. ક્યૂંકે ઉનકે માતહત સાતસો ખાનદાન થે ઔર ઉનકે લિયે દુઆ ભી ફરમાયા કરતે થે (અલ્લાહ તઆલાને આપ (સ.અ.વ.) કી દુઆ કબૂલ ફરમાઈ) જબ દેહયા કલ્બી (રદિ.) ને ઈસ્લામ કબૂલ કરનેકા ઈરાદા કિયા તો અલ્લાહ તઆલાને વહી ભેજી આપ (સ.અ.વ.) કી તરફ કે હમને દેહયાકે દિલકો ઈસ્લામસે મુઝય્યન કર દિયા. વો અભી આપકે પાસ આનેવાલા

હૈ. જબ હઝરત દેહયા મસ્જિદમેં દાખિલ હુએ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપને જિસ્મે મુબારકસે ચાદર ઉતારકર બિછાઈ ઔર ઉસ પર બૈઠનેકા ઈશારા કિયા. જબ દેહયાને આપ (સ.અ.વ.) કી તા'ઝીમ વ તકરીમકો દેખા તો રો દિયે ઔર ચાદર ઉઠાકર ઉસકો ચૂમા ઔર આંખોંસે લગાયા ફિર ઈસ્લામકે બારેમેં સવાલાત કિયે ઔર ઈસ્લામમેં દાખિલ હો ગયે.

(દુર્રતુન્નાસિહીન જિ. ૨, સ. ૧૪)

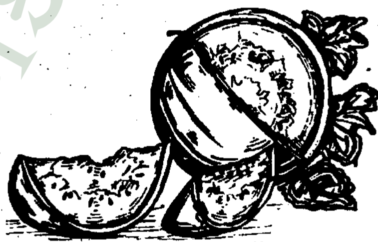
હઝરત મુગીસ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત બરીરા (રદિ.) કે ખાવિંદ એક ગુલામ થે જિસકો મુગીસ કહા જાતા થા. હઝરત બરીરા (રદિ.) ને ઉનકો આઝાદ કરનેકી વજહસે અલાહિદગી ઈખ્તિયાર કર લી થી. ઉસ પર હઝરત મુગીસ હસરત વ અફસોસ કરને લગે. હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) કેહતે હૈં ગોયા વો મંઝર અબ ભી મેરે સામને હૈ કે હઝરત મુગીસ ગલી કૂચોંમેં હઝરત બરીરા (રદિ.) કે પીછે પીછે ચક્કર લગાતે ઔર રોતે થે, ઉનકે આંસૂ ઉનકી દાઢી પર બહા કરતે થે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હઝરત મુગીસકી મુહબ્બત દેખો ઔર બરીરાકી નફરત દેખો. એક મૌકા પર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય બરીરા ઉસસે દો બારા શાદી કર લો. તો હઝરત બરીરાને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! અગર આપકા હુકમ હો તો મૈં હાઝિર હૂં ઔર અગર સિફારિશ કરેં યા મશ્વરા દેં તો મુઝે મુગીસકી કોઈ ઝરૂરત નહી. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૪, સ. ૪૦૫)

એક દાનાસે પૂછા ગયા કે ક્યા વજહ હૈ હમ ઈલ્મકો સુનતે હૈં મગર ઉસસે ફાઈદા નહીં ઉઠાતે, ફરમાયા પાંચ વજહ હૈં. પેહલી યે કે અલ્લાહ તઆલાને તુમ પર ઈન્આમ ફરમાયા હૈ તુમને ઉસકા શુક્ર અદા નહીં કિયા. દૂસરી યે કે જબ તુમ ગુનાહ કરતે હો તો ઉસ પર ઈસ્તિગફાર નહીં કરતે. તીસરી યે કે અપને ઈલ્મ પર અમલ નહીં કરતે. ચોથી યે કે તુમ અચ્છે લોગોંકે પાસ બૈઠતે હો મગર ઉનકી પૈરવી નહીં કરતે. પાંચવીં યે કે અપને હાથોંસે મય્યિતકો દફન કરતે હો મગર ઈબરત હાસિલ નહીં કરતે.

(તમ્બીહુલ ગાફિલીન સ. ૩૯૪)

અવામ બિન હવશબ (રહ.) સે મન્કૂલ હૈ કે ચાર બાતેં હૈં જો ગુનાહ કરનેકે બાદ ગુનાહસે ભી બદતર હો જાતી હૈં. (૧) ગુનાહકો હકીર ઔર છોટા જાનના. (૨). ઉસ પર ખૂશ હોના. (૩) ઉસ પર ઈસરાર કરના. (૪) ઉસ પર ઈતરાના. (તમ્બીહુલ ગાફિલીન સ. ૩૯૨)

હઝરંત સાબિત (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ને ફરમાયા અય ઈન્સાનો! ક્યા તુમહારે નુફૂસને યે ગવારા કર લિયા કે તુમ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો મિટ્ટીમેં દફન કરકે લૌટ આએ? હમ્માદ રાવી કેહતે હૈં કે હઝરત સાબિત (રદિ.) જબ ભી ઈસ હદીસકો બયાન ફરમાતે તો ઈસ કદર રોતે કે ઉનકી પસલિયાં રોતે રોતે એક દૂસરી પર ચઢ જાતીં. (અલ બિદાયહ જિ. ૫, સ. ૨૮૩)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત કૈસ બિન અબી હાઝિમ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા (રદિ.) અપની બીવીકી ગોદમેં સર રખ્ખે હુએ થે કે રો પડે ઔર ઉનકી બીવી ભી રોંને લગી. હઝરત અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) ને પૂછા તુઝે કિસ ચીઝને રુલાયા? બીવીને કહા, મૈંને આપકો રોતા દેખા મૈં ભી રો પડી, હઝરત અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) ને ફરમાયા મુઝે તો અલ્લાહ તઆલાકા યે કૌલ વ ઈનૂ મિન્કુમ ઈલ્લા વારિદુહા યાદ આ ગયા થા (તર્જુમા) હર એકકો તુમમેં પુલસિરાતસે ગુઝરના હૈ, અબ મૈં નહીં જાનતા કે ઉસસે નજાત પાઉંગા યા નહીં.

(અખ્રજ અબ્દુર્રઝઝાક કઝા ફી તફસીર ઈબ્ને કસીર જિ. ૩, સ. ૧૩૨)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત ઉરવહ બિન ઝુબૈર કેહતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મૂતાકે લશ્કરકા અમીર ઝૈદ બિન હારિસાકો બનાયા ઔર ફરમાયા. અગર યે શહીદ હો જાએં તો હઝરત જાફર (રદિ.) કો અમીર બના લેના. અગર વો ભી શહીદ હો જાએં તો હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહાકો અમીર બના લેના. ફિર કાફલાને તૈયારી કી ઔર લોગ લશ્કરકો શહેરસે બાહિર તક રૂખ્સત કરકે આએ. જબ હઝરત અબ્દુલ્લાહકો અલ વિદાઅ કહા ગયા તો વો રો પડે. લોગોંને રોનેકી વજહ પૂછી તો ફરમાયા. દુનિયાકી મુહબ્બતકી વજહસે નહીં રોતા બલ્કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી એક આયત સુની થી કે તુમમેંસે હર એકકો જહન્નમસે ગુઝરના હોગા. ન માલૂમ કામિયાબી હોગી યા ન હોગી.

(અસદુલ ગાબહ જિ. ૩, સ. ૧૫૮)

હઝરત અમીરે મુઆવિયા (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- અસ્બહી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) ને યે હદીસ સુની કે કારી ઔર સખી ઔર મુજાહિદ ફી સબીલિલ્લાહકો ભી હિસાબકે બાદ જહન્નમમેં ડાલા જાએગા જબ કે ઉનકા યે અમલ ઈખ્લાસસે ખાલી હોગા, તો ઈસ કદર રોએ કે લોગોંને ગુમાન કર લિયા કે વો હલાક હો ગયે. (હયાતુસ્સહાબા જિ. ૩, સ. ૫૨)

દૂસરા વાકિઆ :- અલા બિન અબી હકમને બયાન કિયા કે હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) કે પાસ એક શખ્સ આયા ઔર

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) કે વાસ્તેસે યે હદીસ સુનાઈ, યે કારી ઔર સખી ઔર શહીદ સબસે પેહલે જહન્નમમેં જાએંગે તો હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) ને ફરમાયા, જબ ઈન લોગોંસે ઐસા કિયા જાએગા તો બાકી લોગોંકા ક્યા હાલ હોગા. ઉસકે બાદ બહોત રોએ યહાં તક કે હમારા ગુમાન હુવા કે વો હલાક હો જાએંગે ઔર હમને અપને દિલમેં કહા યે આદમી તો શરારત લેકર આયા હૈ. ફિર જબ હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) હોશમેં આએ તો અપના ચેહરા સાફ કિયા ઔર ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને સચ ફરમાયા. (રવાહુ તિરમિઝી કઝા ફીત્તરગીબ જિ. ૧, સ. ૨૮)

તીસરા વાકિઆ :- અલ્લામા ઈબ્ને કસીર (રહ.) કેહતે હૈં કે જબ હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) કો હઝરત અલી (રદિ.) કે કતલકી ખબર મિલી તો રોએ. ઉનકી બીવીને કહા અબ ક્યૂં રોતે હો? ઉનકી ઝિંદગીમેં તો ઉનસે લડતે થે? ફરમાયા તુમહેં પતા નહીં કે આજ લોગ કિતને ઈલ્મ ઔર ફઝલ ઔર ફકીહસે મેહરૂમ હો ગયે. (અલ બિદાયહ જિ. ૮, સ. ૧૩૦)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) ને બડે ઈસરારસે ઝિરાર સદાઈસે કહા કે હઝરત અલી (રદિ.) કે ઔસાફ બયાન કરો તો ઝિરારને બડે બલીગ અંદાઝમેં ઔસાફ બયાન કિયે. હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) સુનતે રહે ઔર આખિરમેં રો પડે ઔર ફરમાયા કે અલ્લાહ અબુલ હસન (રદિ.) (અલી રદિ.) પર રહમ કરે ખુદાકી કસમ વો ઐસે હી થે.

(અલ ઈસ્કાબ જિ. ૩, સ. ૪૩)

ફકીહ અબૂલ લૈસ સમરકંદી (રહ.) અપની સનદકે સાથ હઝરત ઝૈદ બિન મયસરહ (રદિ.) સે નકલ કરતે હૈં કે અલ્લાહ તઆલાકા ઈરશાદ હૈ કે મૈં હર દાનાકા કલામ કબૂલ નહીં કરતા. ઉસકી અગરાઝ વ અફકારકો દેખતા હૂં, અગર ઉસે મેરી રઝા મકસૂદ હો તો ઉસકી ખામોશીકો ફિક્ર ઔર ઉસકે કલામકો ઝિક્ર બના દેતા હૂં ગો વો કલામ ન કરે.

હઝરત ઈબ્રાહીમ નખઈ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક આદમી કલામ કરતા હૈ જિસમેં લોગોંકી નારાઝગી હોતી હૈ મગર ઉસકી નિય્યત ખૈર હૈ તો અલ્લાહ તઆલા લોગોંકે કુલૂબમેં ઉસકી જાનિબસે ઉઝર ડાલ દેતે હૈં જિસસે વો ખૂદ હી કેહને લગતે હૈં કે ઉસકા મકસદ તો ખૈર હી થા. ઔર કભી એક આદમી કલામ બહોત ઉમદા કરતા હૈ મગર નિય્યત ઠીક નહીં હોતી તો અલ્લાહ તઆલા લોગોંકે કુલૂબમેં ડાલ દેતે હૈં જિસસે વો કેહને લગતે હૈં કે ઉસ શખ્સકો ખૈર મકસૂદ નહીં હૈ.

ઔન બિન અબ્દુલ્લાહ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અહલે ખૈર હઝરાત એક દૂસરેકી તરફ તીન કલિમાત લિખકર ભેજા કરતે થે (૧) જો આખિરતકે લિયે અમલ કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસકી દુનિયાકી કિફાયત ફરમાતે હૈં. (૨) જો અપને બાતિનકી ઈસ્લાહ કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ઝાહિરકો દુરૂસ્ત ફરમા દેતે હૈં. (૩) જો અપના મઆમલા અલ્લાહ તઆલાસે દુરૂસ્ત કર લેતા હૈ અલ્લાહ તઆલા લોગોંકે સાથ ઉસકા મઆમલા દુરૂસ્ત ફરમા દેતે હૈં.

હઝરત મસ્અબ બિન મસઊદ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત મસ્અબ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મેરે બાપકા સર મેરી ગોદમેં થા ઔર વો મૌત વ હયાતકી કશમકશમેં થે. મેરી આંખોંસે આંસૂ જારી થે. મેરે બાપને મેરી તરફ દેખા ઔર ફરમાયા, મેરી વજહસે રોતે હો? મૈંને અર્ઝ કિયા હાં, ફરમાયા મુઝ પર ન રોઓ, અલ્લાહ તઆલા મુઝકો સઝા નહીં દેગા મૈં અહલે જન્નતસે હૂં. બેશક અલ્લાહ તઆલા મોમિનીનકો ઉનકી નેકિયોંકા બદલા ઝરૂર દેગા.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૧૪૭)

હઝરત અમ્ર બિન આસ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- ઈબ્ને શમાસા કેહતે હૈં કે હમ મૌતકે વક્ત હઝરત અમ્ર બિન આસ (રદિ.) કે પાસ હાઝિર હુએ. ઉનહોંને અપના ચેહરા દીવારકી તરફ ફેર લિયા ઔર બહોત દેર તક રોતે રહે. ઉનકે બેટેને કહા આપ મૌતકે ખૌફસે રોતે હૈં? ફરમાયા ખુદાકી કસમ મૈં મૌતસે ઘભરાકર નહીં રોતા, બલ્કે ઉન હાલાતસે રોતા હૂં જો મૌતકે બાદ પેશ આએંગે. બેશક હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઈસ્લામસે પેહલે મેરી નાપસંદીદા શખ્સિયત થી લેકિન ઈસ્લામકે બાદ આપ (સ.અ.વ.) સે ઝિયાદા કોઈ મુઝે મેહબૂબ ન થા. ફિર આપ (સ.અ.વ.) કે બાદ હમને બહોતસે ઈરતિકાબ કિયે, મૈં નહીં જાનતા મૈં ઉનમેં કૈસા રહા, પસ જબ

મેરી વફાત હો જાએ મુઝ પર ન કોઈ રોએ ઔર ન મેરી તારીફ કરે બલ્કે ફૌરન દફન કર દેના.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૪, સ. ૨૫૮)

દૂસરા વાકિઆ :- અબ્દુર્રહમાન બિન શમાસા કેહતે હૈં કે જબ હઝરત અમ્રકી વફાતકા વક્ત કરીબ આયા તો રોને લગે. ઉનસે અર્ઝ કિયા ગયા આપ મૌતકે ખૌફસે રોતે હૈં? ફરમાયા નહીં બલ્કે મૌતકે બાદવાલે હાલાતસે રોતા હૂં. તો હઝરત અમ્ર બિન આસને ફરમાયા, અસલ બાત તો આપને બતાઈ હી નહીં કે મૈંને કલિમએ શહાદત પઢા હુવા હૈ. ફિર ફરમાયા મેરી ઝિંદગીકે તીન દૌર ગુઝરે હૈં. એક દૌર ઈસ્લામકી દુશ્મનીકા. અગર મૈં ઉસ ઝમાનામેં મર જાતા તો જહન્નમમેં જાતા. દૂસરા દૌર સોહબતે રસૂલ (સ.અ.વ.) કા, અગર મૈં ઉસ ઝમાનેમેં ફૌત હો જાતા તો જન્નતમેં જાતા. તીસરા દૌર હુકમરાનીકા, અબ પતા નહીં યે દૌર મેરે હકમેં રહેગા યા મેરે ખિલાફ પડેગા.

(અસદુલ ગાબંહ જિ. ૪, સ.)

હઝરત ઈકરમા બિન અબી જહલ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઈબ્ને અબી મુલૈકહ ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઈકરમા (રદિ.) કુરઆન શરીફકો લે લેતે ઔર ઉસકો અપને ચેહરે પર રખતે ઔર રોતે ઔર કેહતે જાતે યે મેરે રબકા કલામ હૈ યે મેરે રબકી કિતાબ હૈ. (મુસ્તદરક જિ. ૩, સ. ૨૪૩)

સહાબા (રદિ.) કી ફઝીલત

(૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેરે સહાબા (રદિ.) મેરી ઉમ્મતકે લિયે અમન વ સલામતીકા બાઈસ હૈં.

(મિશ્કાત અઝ મુસ્લિમ)

(૨) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઉસ મુસલમાનકો (દોઝખકી) આગ ન છુએગી જિસને મુઝકો દેખા હો.

(મિશ્કાત અઝ તિરમિઝી)

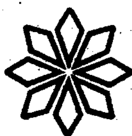
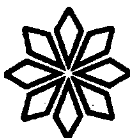
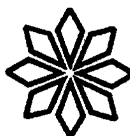
(૩) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેરે સહાબા (રદિ.) કી તા'ઝીમ કરો ક્યૂંકે વો તુમહારે બુઝુર્ગ તરીન લોગ હૈં.

(મિશ્કાત અઝ નસાઈ)

(૪) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા. જો મેરે સહાબા (રદિ.) કો દોસ્ત રખતા હૈ વો મેરી વજહસે ઉનકો દોસ્ત રખતા હૈ. ઔર જો શખ્સ ઉનસે દુશ્મની રખતા હૈ વો મુઝસે દુશ્મની રખનેકે સબબ ઉનકો દુશ્મન રખતા હૈ.

(મિશ્કાત અઝ તિરમિઝી)

(૫) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેરે સહાબા સિતારોંકે માનિંદ હૈં, ઉનમેંસે તુમ જિસકી ભી પૈરવી કરોગે હિદાયત પાઓગે. (મિશ્કાત અઝ રઝીન)

હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) ફરમાતે હૈં હમ ચંદ અફરાદ હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે જુદા ન હોતે થે કે શાયદ આપ (સ.અ.વ.) કો કોઈ ઝરૂરત પેશ આએ, મૈં આપકે પાસ આયા આપ (સ.અ.વ.) મકાનસે બાહિર એક બાગકી તરફ તશરીફ લે ગયે. મૈં ભી આપ (સ.અ.વ.) કે પીછે હો લિયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ બાગમેં નમાઝ પઢી ઔર સિજદહ કિયા ઔર બહોત તવીલ (લંબા) સિજદહ કિયા, મૈં રોને લગા, મૈંને અપને જીમેં કહા કે અલ્લાહ તઆલાને આપ (સ.અ.વ.) કી રૂહ કબ્ઝ કર લી, ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને સિજદહસે સર ઉઠાયા ઔર ફરમાયા તુઝે ક્યા હો ગયા? મૈંને અર્ઝ કિયા મૈં તો યે સમઝ રહા થા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા મૈંને અપને રબકા શુક્રિયા અદા કિયા હૈ ક્યૂંકે અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા, આપકી ઉમ્મતમેંસે જો એક મરતબા આપ (સ.અ.વ.) પર દુરૂદ પઢેગા મૈં ઉસ પર દસ રહમતેં નાઝિલ કરૂંગા. (અખ્રજ અબૂ યઅલા)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્રાહીમ બયાન કરતે હૈં કે હઝરત ઈબ્ને ઔફ (રદિ.) શહીદ હો ગયે વો મુઝસે કહીં બેહતર ઔર અફઝલ થે. ઉનકો કફનમેં એક ચાદર મયસ્સર આઈ. અગર સર છુપાયા જાતા તો પાંવ ખુલ જાતે, ઔર પાંવ છુપાએ જાતે તો સર ખુલ જાતા. ઔર હઝરત હમઝા (રદિ.) મુઝસે બેહતર થે, વો ભી શહીદ હો ગયે. ઉસકે બાદ હમેં દુનિયામેં વુસ્અત દી ગઈ. અબ

હમેં યે ખતરા હૈ કે ઐસા ન હો કે હમારી નેકિયોંકા બદલા હમકો જલ્દી યહીં દે દિયા જાએ, ફિર ઉનહોંને રોના શુરૂ કર દિયા.

(બુખારી સ. ૫૭, કઝા ફી હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૧૦૦)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત નવફલ કેહતે હૈં કે હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) હમારે પાસ બૈઠા કરતે થે ઔર બેહતરીન જલીસ થે. એક રોઝ વો તશરીફ લાએ ઔર હમારે પાસ એક બડા પ્યાલા જિસમેં રોટી ઔર ગોશ્ત થા લાયા ગયા તો હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) ને રોના શુરૂ કર દિયા ઔર ફરમાયા, મૈં ક્યૂં ન રોઉં હાલાંકે આપ (સ.અ.વ.) વફાત પા ગયે. આપ (સ.અ.વ.) ને ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે ઘરવાલોંને કભી જવકી રોટીસે ભી પેટ નહીં ભરા. (તિરમિઝી કઝા ફી અસાબહ જિ. ૨, સ. ૪૧૭, કઝા ફી હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૯૯)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા ઔર હઝરત હસ્સાન બિન સાબિત (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- અબૂલ હસન (રદિ.) બયાન કરતે હૈં કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા (રદિ.) ઔર હઝરત હસ્સાન બિન સાબિત (રદિ.) હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર થે. જબ સૂરત **વશ્શુઅરાઉ યત્તબિઉહુમુલ ગાવૂન.** તર્જુમા : શાઈરોંકી રાહમેં તો બેરાહ લોગ ચલા કરતે હૈં વો હર મૈદાનમેં હૈરાન ફિરા કરતે હૈં, વો બાતેં કેહતે હૈં જો કરતે નહીં. હાં વો લોગ જો ઈમાન લાએ વો અપને (અશઆરમેં) કસરતસે અલ્લાહકા ઝિક્ર કરતે હૈં.

(મુસ્તદરક લિલ હાકિમ જિ. ૩, સ. ૪૮૮)

હઝરત અબૂ હાશિમ બિન ઉતબહ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ વાઈલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) અબૂ હાશિમ (રદિ.) કી ઈયાદતકે લિયે તશરીફ લાએ, વો રો રહે થે. હઝરત મુઆવિયાને ફરમાયા, "અય મામૂ કિસી તકલીફકી વજહસે રો રહે હો યા દુનિયાકે લાલચકી વજહસે?" ફરમાયા, "યે દોનોં બાતેં નહીં બલ્કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હમસે એક વાદા કિયા થા, લેકિન મૈં ઉસકો પૂરા ન કર સકા." પૂછા, આપને ક્યા અહદ કિયા થા? કહા આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા થા કે "તમામ માલસે એક ખાદિમ ઔર એક સવારી જિહાદકે લિયે કાફી હૈ. આજ મૈંને બહોત કુછ જોડ રખ્ખા હૈ ઉસ પર રોતા હૂં." જબ ઉનકી વફાત હુઈ તો ઉનકા તરકા (જાયદાદ) જમા કિયા ગયા તો ઉસકી કુલ કીમત તીસ દિરહમ થી, ઔર મેરા ખયાલ યે હૈ કે ઉસમેં બડા પ્યાલા ભી થા જિસમેં વો આટા ગૂંધતે થે ઔર ઉસીમેં ખાતે ભી થે. (રવાહુ તિરમિઝી વ નસાઈ વ ઈબ્ને માજા વ ઈબ્ને હબ્બાન કઝા ફીત્તરગીબ જિ. ૫, સ. ૧૮૪)

હઝરત બિલાલ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત ઉમ્મુલ મુઅમિનીન ઉમ્મે સલમા (રદિ.) કેહતી હૈં કે આપ (સ.અ.વ.) કી વફાતકી વજહસે હમ પર રંજ વ મુસીબતકે પહાડ ટૂટે હુએ થે, અચાનક હમને કુદાલોંકી આવાઝ સુબહ હી સુબહ સુની તો હમારે રંજમેં ઔર ઈઝાફા હો ગયા. ઈધર હઝરત બિલાલ (રદિ.) ને ફજરકી અઝાન દી. જબ "અશહદુ અન્ન મુહમ્મદ રૈસૂલુલ્લાહ" કહા તો રો પડે ઔર ફૂટ ફૂટકર રોએ, જિસસે

હમારા ગમ ઔર તાઝા હો ગયા. (બિદાયહ જિ. ૫, સ. ૨૭૧)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત બિલાલ (રદિ.) ને એક મરતબા ખ્વાબમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ઝિયારત કી તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા, "અય બિલાલ! યે ક્યા ઝુલ્મ હૈ હમસે મિલને નહીં આતે?" હઝરત બિલાલ (રદિ.) પરેશાન હોકર બેદાર હુએ ઔર સામાને સફર બાંધકર સફર શુરૂ કિયા. મદીના પહોંચકર કબર મુબારક પર હાઝિર હુએ ઔર દેર તક રોતે રહે.

(અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૨૦૮)

હઝરત અનસ બિન માલિક (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત મુસના બિન સઈદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈંને હઝરત અનસ (રદિ.) સે સુના, વો ફરમાતે થે કે કોઈ રાત ઐસી નહીં ગુઝરતી, જિસમેં મૈંને અપને હબીબ (સ.અ.વ.) કી ઝિયારત ન કરતા હૂં ઔર ફિર રો દિયે. (ઈબ્ને સઅદ જિ. ૭, સ. ૨૦)

હઝરત ઉસામા (રદિ.) કે આંસૂ

હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત ઉસામા (રદિ.) કો અહલે અબની પર સુબહ હી સુબહ યલગાર કરને ઔર ઉનકે ઘરોંકો જલા દેનેકા હુકમ દેકર એક લશ્કરકે સાથ રવાના ફરમાયા. ઉસકે ફૌરન બાદ આપ (સ.અ.વ.) બીમાર હો ગયે. યે લશ્કર એક જગહ જમા હો ગયા. આપ (સ.અ.વ.) બારબાર ફરમાતે "ઉસામા (રદિ.) કે લશ્કરકો રવાના કરો! ઉસામા (રદિ.) કે લશ્કરકો રવાના કરો!" એક દિન હઝરત ઉસામા (રદિ.) આપ (સ.અ.વ.) કી ઈયાદતકે

લિયે આએ ઔર ઉનકી દોનોં આંખોંસે આંસૂ બેહ રહે થે ઔર આપ (સ.અ.વ.) કી પેશાનીકો બોસા દિયા. આપ (સ.અ.વ.) ગુફતગૂ નહીં ફરમા સકતે થે. આપ (સ.અ.વ.) અપને હાથ મુબારક આસમાનકી તરફ ઉઠાતે ઔર હઝરત ઉસામા (રદિ.) પર ફેર દેતે.

(અખ્રજ ઈબ્ને અસાકિર જિ. ૧, સ. ૧૨૦)

હઝરત અનસ બિન માલિક (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે ચાર ચીઝેં હૈં જો રોઝાકો ખતમ કરતી હૈં વુઝૂકો તોડતી હૈં અમલકો ઝાએઅ કરતી હૈં. ગીબત, ઝૂઠ, ચુગલી, ઔર ઐસી ઔરતકે મવાકેઅ હુસ્નકો દેખના જિસકી તરફ દેખના જાઈઝ નહીં. યે ચીઝેં બુરાઈકી જડોંકો યૂં સૈરાબ કરતી હૈં જૈસે પાની પૌદેકી જડોંકો સૈરાબ કરતા હૈ ઔર શરાબ પીના ઈન સબસે બઢકર હૈ. હઝરત કઅબ અહબાર (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને અંબિયાએ સાબિકીન (અલૈ.) કી કિતાબોંમેં પઢા હૈ કે જો શખ્સ ગીબતસે તૌબા કરકે મરતા હૈ વો જન્નતમેં સબસે આખિરમેં દાખિલ હોગા. ઔર જો બિલા તૌબા યૂંહી મર ગયા વો દોઝખમેં સબસે પેહલે દાખિલ હોગા.

હઝરત હસન બસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જો શખ્સ તેરે પાસ કિસીકી બાત નકલ કરતા હૈ યકીન કર લે કે વો તેરી બાત કિસી દૂસરેકે પાસ નકલ કરેગા.

વહબ બિન મુનબ્બહ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જો શખ્સ તેરી તારીફમેં ઐસી બાત કહે જો તુઝમેં નહીં હૈ તો મુત્મઈન ન હો કે વો તેરી બુરાઈમેં ભી ઐસી બાત કહેગા જો તુઝમેં નહીં.

હઝરત અબૂ લૈલા (રદિ.) ઔર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુગફ્ફલ (રદિ.) કે આંસૂ

ઈબ્ને ઈસ્હાક કેહતે હૈં કે યામીન નઝરી (રદિ.) હઝરત અબૂ લૈલા (રદિ.) ઔર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુગફ્ફલ (રદિ.) સે મિલે વો દોનોં રો રહે થે. ઉનહોંને પૂછા, તુમ ક્યૂં રો રહે હો? ફરમાયા કે હમ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ ઈસ લિયે ગયે થે કે વો હમેં સવારી દેંગે ઔર હમ જિહાદકે લિયે જાએંગે, લેકિન આપકે પાસ સવારિયાં નહીં થીં ઔર હમમેં ખરીદનેકી તાકત નહીં.

(અલ બિદાયહ જિ. ૫, સ. ૫)

હઝરત કઅબ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત કઅબ બિન માલિક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ મૈં ઔર મેરે દો સાથી ગઝવએ તબૂકસે બિલા ઉઝર પીછે રેહ ગયે તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને એલાન કરવા દિયા કે હમસે કોઈ બાત ન કરે ઔર હમારી બીવિયોંસે હમેં અલાહિદા કરવા દિયા, તો ખુદાકી કસમ ઝમીન બાવજૂદ અપની વુસ્અતકે હમ પર તંગ હો ગઈ. હર શખ્સ અજનબી બન ગયા, હત્તાકે સલામ તકકા જવાબ ભી કોઈ ન દેતા થા. એક દિન મૈં હઝરત કતાદા (રદિ.) કે બાગકી દીવાર પર ચઢ ગયા, વો મેરે ચચાકે બેટે થે ઔર મુઝે સબસે ઝિયાદા મેહબૂબ થે. મૈંને ઉનહેં સલામ કિયા. ખુદાકી કસમ! ઉનહોંને મુઝે સલામકા જવાબ ભી ન દિયા. ફિર મૈંને કસમ દેકર સવાલ કિયા કે મૈં અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) સે મુહબ્બત નહીં કરતા? વો ખામોશ રહે, મૈંને ફિર દોબારા યેહી સવાલ કિયા. વો ફિર ભી ખામોશ

રહે, મૈંને ફિર તીસરી મરતબા કસમ દેકર સવાલ કિયા તો ઉનહોંને કહા, અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) ઝિયાદા જાનતે હૈં. મેરી આંખોંસે આંસૂ બેહને લગે, મૈં વાપસ આ ગયા. (તબરાની)

હઝરત ઉબય બિન કઅબ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત ઉબયસે કહા કે અલ્લાહ તઆલાને મુઝે હુકમ દિયા હૈ કે મૈં તુઝે સૂરએ **"લમ્ યકુનિલ્લઝીન"** સુનાઉં, તો હઝરત ઉબય (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, અલ્લાહ તઆલાને મેરા નામ લેકર કહા હૈ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, "હાં!" તો હઝરત ઉબય બિન કઅબ (રદિ.) ખૂશીસે રોને લગે. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૪૯)

હઝરત અબૂ કુહાફા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) સન હિજરી ૧૧ કો હઝરત ઉમર (રદિ.) કો નાઈબ બનાકર ખૂદ ઉમરહકે લિયે તશરીફ લે ગયે ઔર ચાશ્તકે વક્ત મક્કા મુકર્રમામેં દાખિલ હુએ, ઉનકે વાલિદ અબૂ કુહાફા (રદિ.) અપને ઘરકે દરવાઝે પર ચંદ નૌજવાનોંકે સાથ તશરીફ ફરમા થે. ઉનસે કહા ગયા, આપકે સાહબઝાદા આ ગયે. યે સુનકર અબૂ કુહાફા (રદિ.) ખડે હો ગયે. હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ફરમા રહે થે, અબ્બા જાન! આપ ખડે ન હોં ઔર જલ્દીસે ઊંટનીસે ઉતરે, અપને વાલિદકો સીનેસે ચિમટાયા ઔર ઉનકી પેશાની ચૂમ લી. અબૂ કુહાફા (રદિ.) ને ઉનકી આમદકી ખૂશીમેં રોના શુરૂ કર દિયા (યાની ખૂશીકે આંસૂ જારી હો ગયે). (ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૧૩)

હઝરત મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઉમૈર બિન સલમા (રદિ.) કેહતે હૈં કે હઝરત ઉમર (રદિ.) દોપહરકો એક દરખ્તકે સાયામેં કયલૂલા (આરામ) ફરમા રહે થે અચાનક એક દેહાતી ઔરત આપકે પાસ આઈ ઔર કહા, મૈં મિસ્કીન હૂં મેરે કઈ બચ્ચે હૈં ઔર અમીરૂલ મુઅમિનીનને હઝરત મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહ (રદિ.) કો ઝકાતકી વસૂલીકે લિયે ભેજા થા, ઉનહોંને હમકો કુછ નહીં દિયા. અલ્લાહ આપ પર રહમ કરે અગર આપ મેરે લિયે હઝરત ઉમર (રદિ.) કે પાસ સિફારિશ કર દેં. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) ને યરફાઅ (રદિ.) કો આવાઝ દી કે મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહ (રદિ.) કો બુલાઓ, યે સુનકર ઔરતને કહા કે મેરી હાજતકી કામિયાબી ઉસમેં હૈ કે આપ મેરે સાથ ઉમર (રદિ.) કે પાસ ચલો. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા ઈન્શા અલ્લાહ ઐસા ભી હો જાએગા. ઈધર મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહ (રદિ.) પૈગામ સુનકર હાઝિર હુએ ઔર કહા, અસ્સલામુ અલૈકુમ યા અમીરૂલ મુઅમિનીન! યે દેખકર ઔરત હઝરત ઉમર (રદિ.) સે કુછ હટ ગઈ. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહસે ફરમાયા, મૈં ઉસ અમ્રમેં કોતાહી નહીં કરતા કે તુમમેંસે ભલેસે ભલેકો જાનતા હૂં, જબ ખુદા તુમસે ઈસ ઔરતકે બારેમેં પૂછેગા તો ક્યા કહોગે? યે સુનકર મુહમ્મદ બિન મુસ્લિમહ (રદિ.) કી દોનોં આંખેં આંસૂઓંસે ભર ગઈ. (અખ્રજ અબૂ ઉબૈદ ફીલ અમવાલ કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૩, સ. ૩૧૯)

હઝરત ખબ્બાબ ઈબ્ને અરત (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત તારિક બિન શિહાબ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે ચંદ સહાબએ કિરામ (રદિ.) હઝરત ખબ્બાબકી ઈયાદતકે લિયે ગયે ઔર ઉનસે કહા, તુમહારે ભાઈ તુમહેં મુબારક હોં (યાની કલ ઉન સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે પાસ જાઓગે જો દુનિયાસે જા ચુકે). યે સુનકર હઝરત ખબ્બાબ (રદિ.) રો પડે ઔર કેહને લગે કે મુઝે મૌતસે કોઈ ઘભરાહટ નહીં, લેકિન તુમને મેરે લિયે એક કૌમકી યાદ તાઝા કર દી.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ જિ. ૧, સ. ૧૪૫)

દૂસરા વાકિઆ :- ઈયાદત કરનેવાલોંસે હઝરત ખબ્બાબ (રદિ.) ને ફરમાયા. એક ઝમાનામેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ થા ઔર મૈં એક રૂપિયાકા ભી માલિક નહીં થા. અબ મેરી કોઠરીકે એક કોનામેં ચાલીસ હઝાર દિરહમ પડે રેહતે હૈં. ઉસકે બાદ ઉનકા કફન લાયા ગયા, જબ ઉસે દેખા તો રોએ ઔર ફરમાયા કે હઝરત હમઝાકો તો કફન ભી પૂરા મયસ્સર નહીં થા, સિર્ફ એક ચાદર થી.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ જિ. ૧, સ. ૧૪૫)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત ખબ્બાબ (રદિ.) ને દીનકે ખાતિર બડી તકાલીફ બરદાશ્ત કીં, અંગારોં પર ઉનકો લિટાયા જાતા થા ઔર સખ્તસે સખ્ત મસાઈબ ઉઠાએ. લેકિન જબ ઈસ્લામકો તરક્કી હુઈ તો ફિર ઉસ પર રોયા કરતે થે કે કહીં હમારી તકાલીફકા બદલા દુનિયા હીમેં નહીં મિલ ગયા?

(ફઝાઈલે આમાલ સ. ૧૯, અસદુલ ગાબહ)

હઝરત સલમાન ફારસી (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- અબૂ સુફયાન કેહતે હૈં કે હઝરત સઅદ બિન અબી વક્કાસ (રદિ.) હઝરત સલમાન (રદિ.) કી ઈયાદતકે લિયે તશરીફ લાએ તો હઝરત સલમાન (રદિ.) રો પડે, હઝરત સઅદ (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, આપ ક્યૂં રોતે હો? આપ અપને સાથિયોંસે મિલોગે ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે હૌઝે કૌસર પર ઉતરોગે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) દુનિયાસે ઈસ હાલમેં ગયે કે તુમસે રાઝી થે. હઝરત સલમાન (રદિ.) ને ફરમાયા કે મૌતસે ઘભરાકર નહીં રોતા ઔર ન દુનિયાકી લાલચકી વજહસે, લેકિન આપ (સ.અ.વ.) ને હમસે એક અહદ લિયા થા, મૈં ઉસકો પૂરા ન કર સકા. વો અહદ યે થા કે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા થા કે તુમમેંસે હર એકકી ગુઝર ઔકાત દુનિયાસે ઈતની હોની ચાહિયે જિતની કે સવારકી ઝાદે રાહ હોતી હૈ, યે દેખિયે મેરે ઈર્દગિર્દ યે કાલે સાંપ જમા હૈં (યાની દુનિયાકા સાઝો સામાન) ઉનકી વજહસે રો રહા હૂં. રાવી કેહતે હૈં કે જિનકો હઝરત સલમાન (રદિ.) સાંપ ફરમા રહે થે, ઉનમેં એક કપડે ધોનેકા બરતન થા, એક પ્યાલા ઔર એક લોટા થા. (અખ્રજ અબૂ નઈમ ફી હુલ્યહ વ હાકિમ કઝા ફી ત્તરગીબ જિ. ૫, સ. ૧૨૭, વ કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૨, સ. ૧૪૭)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત સલમાન ફારસી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં હિદાયતકી તલાશમેં શહેર દર શહેર, મુલ્ક દર મુલ્ક ફિરા, યહૂદ ઔર નસારાકે અહબાર ઔર રુહબાનોંકે પાસ ગયા, લેકિન મકસૂદ હાસિલ ન હુવા. એક શખ્સને મુઝસે કહા કે એક ખજૂરોંવાલી ઝમીન હૈ, ઉસ જગહ ખુદાએ તઆલાકે આખરી નબી આએંગે,

આપ વહાં ચલે જાએં, કેહતે હૈં કે મૈં એક કાફલાવાલોંકે સાથ ચલા, ઉનહોંને મુઝે ગુલામ બનાકર બેચ દિયા. મૈં અપને આકાકે બાગમેં કામ કર રહા થા ઔર ખજૂર પર ચળ્હા હુવા થા. મેરે આકાકે ચચાકા બેટા આયા ઔર ઉસને કહા અલ્લાહ તઆલા ફલાં કબીલાકો હલાક કરે. મૈં અભી ઉનસે ગુઝરકર આ રહા હૂં. વો એક શખ્સકે ઈર્દ ગિર્દ જમા હૈં જો મક્કાસે આયા હૈ ઔર ગુમાન કરતા હૈ કે વો નબી (સ.અ.વ.) હૈ. ફરમાતે હૈં, ખુદાકી કસમ! જબ મૈંને યે બાત સુની તો મુઝ પર ખૂશી છા ગઈ ઔર મૈં ખજૂર સમેત હરકતમેં આ ગયા, કરીબ થા કે મૈં ગિર પડતા. ઔર મૈં તેઝીસે ઉતરા ઔર મૈંને આતે હી કહા ક્યા બાત હૈ? ઉસને મુઝે એક થપ્પડ મારા ઔર કહા જા તૂ અપના કામ કર.

ફરમાતે હૈં કે મૈં અપને કામ પર ચલા ગયા. જબ શામ હુઈ તો મૈંને ખજૂરેં જમા કીં ઔર આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા (ક્યૂંકે મૈંને સુન રખ્ખા થા કે વો નબીયુલ્લાહ હદિયા કબૂલ કરતે હૈં સદકા નહીં ખાતે. ઔર ઉનકે કંધોંકે દરમિયાન મોહરે નબુવ્વત હૈ) ઔર અર્ઝ કિયા, મૈંને સુના હૈ કે આપ નેક સીરત ઈન્સાન હૈં ઔર આપકે સાથ આપકે સાથી હૈં જો હાજતમંદ હૈં. ઈસ લિયે યે સદકા હૈ યે કેહકર મૈંને પેશ કર દિયા. તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસકો હાથ નહીં લગાયા, સહાબા (રદિ.) સે ફરમાયા, ખાઓ! ઉનહોંને ખાયા. મૈંને અપને દિલમેં યે બાત કહી કે એક નિશાની પૂરી હો ગઈ.

ફિર મૈં લૌટ આયા ઔર કુછ જમા કરકે ચંદ રોઝ બાદ હાઝિરે ખિદમત હુવા ઔર અર્ઝ કિયા, મૈં આપ લોગોંસે મુહબ્બત કરતા હૂં ઔર હદિયા લેકર હાઝિર હુવા હૂં. યે સદકા નહીં હૈ. તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉસસે તનાવુલ ફરમાયા ઔર સહાબા (રદિ.) ને

ભી ખાયા. મૈંને કહા, યે દો નિશાનિયાં હો ગઈ. ફિર મૈં લૌટ આયા ઔર એક મૌકા પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) એક જનાઝાકે સાથ કબ્રસ્તાન તશરીફ લે ગયે. આપ (સ.અ.વ.) કે ઈર્દ ગિર્દ આપકે સાથી થે. મૈંને સલામ કિયા ઔર દાએં બાએં ઘૂમને લગા, તાકે મોહરે નબુવ્વત દેખૂં. પસ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મેરે ઈરાદેકો જાન લિયા ઔર અપની ચાદર મુબારકકો કંધેસે ઉતાર દિયા, મૈંને મોહરે નબુવ્વતકો દેખા ઔર બોસા દિયા ઔર (ખૂશીસે) રોયા, યહાં તકકે આંસૂ બેહને લગે. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને મુઝે અપને સામને બિઠાયા, ઔર મૈંને તલબે હિદાયતકા સારા કિસ્સા સુનાયા જૈસે અય ઈબ્ને અબ્બાસ તુઝે સુના રહા હૂં. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૨, સ. ૩૩૦)

સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત અલી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને અસ્હાબે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કો દેખા હૈ. આજ કોઈ ભી ઉનકે મુશાબેહ નહીં. વો ખાલી હાથ પરાગંદા બાલ, ગુબાર આલૂદા હોકર સુબહ કરતે થે, ઉનકી પેશાનીમેં સિજદહકે ઈતને બડે નિશાન હોતે થે જિતના બડા બકરીકે ઘુટને પર નિશાન હોતા હૈ, ઔર ઉનકી આંખોંસે આંસૂ યહાં તક ગિરતે થે કે કપડે તર હો જાતે.

(અલ બિદાયહ જિ. ૮, સ. ૪)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે જબ હઝરત સઅદ બિન મઆઝ (રદિ.) કી વફાત હો ગઈ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે તમામ સહાબા રોએ.

(અલ બિદાયહ જિ. ૪, સ. ૧૨૩, વ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૩, સ. ૩, કઝા ફી મજમઅ જિ. ૪, સ. ૧૩૮)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) હઝરત ઉસમાન બિન મઝઊન (રદિ.) કી વફાત પર તશરીફ લાએ ઔર રો દિયે ઔર તમામ સહાબએ કિરામ (રદિ.) ભી રોને લગે. (અખ્રજ તબરાની કઝા ફી મજમઅ જિ. ૯, સ. ૩૦૩)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાત હો ગઈ તો તમામ સહાબએ કિરામ (રદિ.) રોએ ઔર કહા, ખુદાકી કસમ! હમેં યે બાત ઝિયાદા પસંદીદહ થી કે હમ આપ (સ.અ.વ.) સે પેહલે મરતે, ઈસ લિયે હમેં ડર હૈ કે હમ આપ (સ.અ.વ.) કે બાદ કહીં ખૌફમેં મુબ્તલા ન હો જાએં. (અખ્રજ માલિક)

પાંચવાં વાકિઆ :- હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને જબ આખરી ગુફતગૂ શુરૂ ફરમાઈ, તો સહાબાને ગુસલ વગૈરહકી કૈફિયત માલૂમ કી. ફિર અર્ઝ કિયા હઝરત હમમેંસે જનાઝા કૌન પઢાએગા. યે કેહકર હમ રો દિયે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ઠેહરો, ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને સારી તરતીબ બયાન ફરમાઈ.

(અખ્રજ બઝ્ઝાર કઝા ફીલ મજમઅ જિ. ૯, સ. ૨૫)

છટ્ઠા વાકિઆ :- હઝરત ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મેરા એક સાથી ઈશાકે વક્ત મેરે પાસ આયા ઔર મુઝસે કહા, એક બહોત બડી બાત પેશ આ ગઈ ઔર વો યે હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપની અઝવાજકો છોડ દિયા. મૈં યે સુનકર હઝરત હફસા (રદિ.) કે પાસ આયા, વો રો રહી થીં. મૈંને પૂછા, ક્યા હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને તુમ સબકો તલાક દે દી? ઉનહોંને કહા મુઝે કોઈ ઈલ્મ નહીં. ફિર મૈં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા.

લેકિન દાખલાકી ઈજાઝત ન મિલી. ફિર મૈં મિમ્બરકે કરીબ આયા, તો વહાં એક જમાઅત બૈઠી રો રહી થી. (રવાહુ અહમદ)

સાતવાં વાકિઆ :- હઝરત ઈમરાન બિન હુસૈન ફરમાતે હૈં, જબ સૂરએ હજકી પેહલી આયત નાઝિલ હુઈ, જિસમેં કિયામતકી હોલનાકિયોંકા ઝિક્ર હૈ. તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા યે વો દિન હોગા, જિસ રોઝ અલ્લાહ તઆલા આદમ (અલૈ.) સે કહેંગે કે જહન્નમમેં જાનેવાલોંકો રવાના કરો. વો પૂછેંગે કિતને? ઈરશાદ હોગા નવસો નિન્નાનવે (૯૯૯) જહન્નમમેં ઔર એક (૧) જન્નતમેં. યે સુનકર મુસલમાનોંને રોના શુરૂ કર દિયા. (તિરમિઝી)

આઠવાં વાકિઆ :- હઝરત ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત સઅદ બિન ઉબાદાકી ઈયાદત કી. આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) ઔર સઅદ બિન અબી વક્કાસ ઔર અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ ભી થે. ઉસ દૌરાન હુઝૂર (સ.અ.વ.) રો દિયે. જબ લોગોંને આપકો રોતે દેખા તો સબ રો પડે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, "અલ્લાહ તઆલા મય્યિતકો દિલકે ગમ ઔર આંસૂઓંકે જારી હોનેસે અઝાબ નહીં દેતા, બલ્કે ઝબાનસે આહ વ ફરિયાદ કરનેસે અઝાબ દેતા હૈ."

(કિતાબુલ કબાઈર લિઝ્ઝહબી સ. ૧૪૦)

નવવાં વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જિબ્રઈલ અમીનને તઝકિરા કિયા એક આબિદ વ ગાઝીકા જિસકા નામ શમઉન થા, ઉસને કાફિરોંકે સાથ હઝાર મહીને લડાઈ કી યાની ૮૩ સાલ ચાર મહીને. એક રોઝ કાફિરોંને ઉસકો બાંધકર ઉસકે કાન કાટે ઔર ઉસકી આંખેં નિકાલીં ઔર દોનોં લબ વ ઝબાન ઔર દોનોં હાથ ઔર દોનોં પાંવ કાટે. અલ્લાહ તઆલાને ઉસકી

દુઆ પર ઉન સબ કુફ્ફારકો હલાક કર દિયા ઔર શમઉનકો દો બારા સારે આઝા લૌટા દિયે ગયે. ફિર ઉસને હઝાર મહીને તક રાતકો કિયામ કિયા ઔર દિનકો રોઝા રખ્ખા. અલ્લાહ તઆલાકી ઈબાદત કી ઔર રાહે ખુદામેં મારા ગયા. સહાબએ કિરામ (રદિ.) ઉસકી મેહનત વ મશક્કત ઔર અજરો સવાબ દેખકર રોને લગે. તો અલ્લાહ તઆલાને સૂરએ કદ્ર ઉતારી કે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) હમને આપકી ઉમ્મતકો લૈલતુલ કદ્ર દી હૈ, જો ઉસમેં ઈબાદત કરેગા યા દો રકાત પઢેગા, ઉસકો હજ ઔર જુમ્ઓંકી ઈબાદતસે ઝિયાદા અજર દેંગે. (દુર્રતુન્નાસિહીન, જિ. ૨, સ. ૨૭૪)

દસવાં વાકિઆ :- રિવાયત હૈ કે હઝરત અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂકી વાલિદા ફાતિમા બિન્તે અસદ જબ ફૌત હુઈ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપને કુરતામેં ઉનકો કફન દિયા ઔર કબરમેં ઉનકે સાથ લેટ ગયે, ફિર અપને દોનોં હાથોંકો કબરકે દોનોં કિનારોં પર રખ્ખા, ફિર બાહિર તશરીફ લાએ. હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા કે આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસકે સાથ વો કિયા જો કિસીકે સાથ ન કિયા થા? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઉનહોંને મેરી પરવરિશ કી, મેરે કેહનેસે ઈમાન લાઈ ઔર મૈંને ઉનકા બહોત માલ અલ્લાહકે રાસ્તેમેં ખર્ચ કિયા. મુઝ પર ઉનકે હુકૂક બહોત હૈં. ઉનકે ઈમાન લાનેસે અબૂ તાલિબ મુઝસે નારાઝ હુએ. મૈંને અપની કમીઝ ઈસ લિયે દી તાકે અઝાબે કબરસે મેહફૂઝ રહેં. ઔર મૈં કબરમેં ઈસ લિયે લેટા તાકે વો ઝગતએ કબરસે મેહફૂઝ રહેં. જબ મૈં કબરમેં લેટા તો ઝમીન ચાહતી થી કે મિલ જાએ લેકિન મૈંને અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી તો અલ્લાહ તઆલાને ઉનકી હિફાઝત ફરમાઈ ઔર બખ્શ દિયા. બસ મૈં બાહિર નિકલ આયા. સહાબએ કિરામ (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા,

ક્યા ઝગતએ કબર સબકે લિયે હોગા? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હાં! તો તમામ સહાબા હાઝિરીન રોને લગે. ઈતનેમેં જિબ્રઈલ અમીન તશરીફ લાએ ઔર પૈગામ લાએ કે જો શખ્સ ચાર રકાત ઈસ તરહ પઢે કે પેહલી રકાતમેં ફાતિહાકે બાદ અસ્સી (૮૦) બાર સૂરએ ઈખ્લાસ પઢે, દૂસરી રકાતમેં સાઠ (૬૦) બાર, તીસરી રકાતમેં ચાલીસ (૪૦) બાર, ચોથી રકાતમેં બીસ (૨૦) મરતબા પઢે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અઝાબે કબરસે ઔર ઝગતાસે મેહફૂઝ રખ્ખેગા. (અનીસુલ વાઈઝીન જિ. ૧, સ. ૭૯૧)

ગ્યારહવાં વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે જબ હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી વફાતકા વક્ત કરીબ આયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને હઝરત બિલાલ (રદિ.) સે ફરમાયા કે લોગોંકો જમા કરો. જબ સબ મુહાજિર ઔર અન્સાર જમા હો ગયે તો આપને ઉનકો દો રકાત નમાઝ પઢાઈ ઔર ફિર મિમ્બર પર તશરીફ ફરમા હુએ ઔર અલ્લાહકી હમ્દો સનાકે બાદ ઐસા ફસીહ ઔર બલીગ ખુત્બા પઢા, જિસસે લોગોંકે દિલ ડર ગયે ઔર આંસૂ જારી હો ગયે. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, "અય મુસલમાનોંકી જમાઅત! મૈં તુમહારા નબી થા ઔર નસીહત કરનેવાલા ઔર અલ્લાહકી તરફ બુલાનેવાલા થા, ઔર મૈં તુમહારે લિયે શફીક ભાઈ ઔર મહેરબાંન બાપકી તરહ થા. અગર કિસી શખ્સ પર મૈંને ઝુલ્મ કિયા હૈ તો ઉસકો ચાહિયે કે વો ઉઠે ઔર મુઝસે બદલા લે.." કિયામતકે દિનસે પેહલે

પસ કોઈ ન ઉઠા. આપ (સ.અ.વ.) ને દો તીન મરતબા ફરમાયા. ઉસકે બાદ અક્કાશા બિન મોહસિન, આપ (સ.અ.વ.) કે સામને ખડે હુએ. ઔર ફિર અર્ઝ કિયા મેરે માં બાપ આપ પર

કુરબાન હોં, અગર આપ બારબાર ઈરશાદ ન ફરમાતે તો મૈં ખડા હી ન હોતા. એક મરતબા મૈં સફરે જિહાદમેં આપકે સાથ થા, મેરી સવારી આપકી સવારીકે બરાબર હો ગઈ. ઉસ વક્ત આપ (સ.અ.વ.) ને અપની વો છડી ઉઠાઈ જિસસે ઊંટનીકો હાંકતે થે ઔર મારી મેરી કમર પર ન માલૂમ કે આપ (સ.અ.વ.) ને કસ્દન મારા યા ઊંટનીકો મારનેકે લિયે છડી ઉઠાઈ ઔર મુઝે લગ ગઈ. તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય અક્કાશા! તઅજ્જુબ હૈ કે ક્યા રસૂલુલ્લાહ તુઝે મારનેકા કસ્દ કરે. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને હઝરત બિલાલકો હુકમ દિયા કે જાઓ ફાતિમાકે ઘરસે મેરી છડી લાઓ. પસ બિલાલ (રદિ.) મસ્જિદસે ઉસ હાલમેં નિકલે કે ઉનકા હાથ સર પર થા (ગમ વ પરેશાનીકી વજહસે) ઔર કેહ રહે થે કે હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) આજ અપની તરફસે બદલા દેતે હૈં. દરવાઝા ખિટખિટાયા તો હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ને ફરમાયા મેરે વાલિદ આજ છડીકો ક્યા કરેંગે. અર્ઝ કિયા અપની તરફસે બદલા દેંગે. હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ને ફરમાયા, વો કૌન હૈ જિસકે દિલને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે બદલા લેનેકો ગવારા કર લિયા?

હઝરત બિલાલ (રદિ.) ને છડી આપ (સ.અ.વ.) કો પેશ કર દી તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને છડી અક્કાશા (રદિ.) કો દે દી. જબ યે હાલત હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) ને દેખી તો ખડે હો ગયે ઔર કહા, અય અક્કાશા! હમ તેરે સામને હૈં, હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી જગહ હમસે બદલા લે લે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમ દોનોં બૈઠ જાઓ. અલ્લાહ તઆલાને તુમહારા મરતબા પેહચાના હૈ. ફિર હઝરત અલી (રદિ.) ખડે હુએ ઔર ફરમાયા, મૈં ઝિંદા હૂં આ તૂ અપને હાથસે મુઝસે બદલા લે લે, તો હુઝૂર (સ.અ.વ.)

ને ફરમાયા અય અલી પેહચાના અલ્લાહને તેરા મરતબા ઔર તેરી નિય્યત, ફિર ખડે હુએ હઝરત હસન (રદિ.) ઔર હુસૈન (રદિ.) ઔર ફરમાયા અય અક્કાશા! હમ નવાસાએ રસૂલ (સ.અ.વ.) હૈં, હમસે બદલા લેના ગોયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે બદલા લેના હૈ, તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય મેરે નૂરે ઐન તુમ બૈઠ જાઓ. ફિર ફરમાયા, ઉસે અગર બદલા લેના હૈ તો લે લે, તો હઝરત અક્કાશા (રદિ.) ને કહા, યા રસૂલલ્લાહ જિસ વક્ત આપ (સ.અ.વ.) ને મારા થા તો મેરા બદન નંગા થા, યે સુનકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને કપડે બદનસે ઉતાર દિયે. યે દેખકર સબ મુસલમાન રોને લગે. જબ હઝરત અક્કાશા (રદિ.) ને હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કે ખૂબસૂરત જિસ્મકો દેખા તો ઉસ પર સર ઝુકાકર પીઠ મુબારકકા બોસા લિયા ઔર અર્ઝ કિયા. મેરી જાન આપ (સ.અ.વ.) પર ફિદા હો. અય અલ્લાહકે રસૂલ! કૌન શખ્સ આપસે બદલા લેકર ખૂશ હોગા? મૈંને યે સારા કામ ઈસ લિયે કિયા કે મેરા જિસ્મ આપકે જિસ્મસે મિલ જાએ ઔર આપકી બરકત વ હુરમતસે અલ્લાહ તઆલા મુઝકો જહન્નમકી આગસે બચા લે.

યે દેખકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસે જન્નતી શખ્સ દેખના હો ઈસકો દેખ લે. યે સુનકર સબ લોગ હઝરત અક્કાશા (રદિ.) કી પેશાની ચૂમને લગે ઔર મુબારકબાદ દેને લગે.

(અલ મુઅજમુલ કબીર તબરાની)

અન્સાર (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે ગઝવએ હુનૈનમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને નૌમુસ્લિમોંકી તાલીફે કલ્બકે લિયે

ઝિયાદા માલે ગનીમત ઉનકો દે દિયા. અન્સારકે જવાનોંકો યે બાત નાગવાર ગુઝરી. આપ (સ.અ.વ.) ને સબ અન્સારકો જમા ફરમાયા ઔર અપને એહસાનાત જતલાએ ઔર ફરમાયા, તુમ ફાની દુનિયાકી વજહસે નારાઝ હો ગયે હો, ક્યા તુમ્હેં યે પસંદ નહીં કે લોગ માલો દૌલત લેકર ઘર જાએંગે ઔર તુમ અપને મકાનોંકી તરફ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો લેકર ચલો. ખુદાકી કસમ અગર હિજરત ન હોતી તો મૈં અન્સારકા એક ફર્દ હોતા ઔર ફરમાયા, અગર સારે લોગ એક રાસ્તા પર ચલેં ઔર અન્સાર દૂસરે રાસ્તા પર ચલેં તો મૈં અન્સારકે રાસ્તે પર ચલૂં. ઉનહોંને ફરમાયા, અય રબ! અન્સારકી ઔર ઉનકી ઔલાદકી ઔર ઉનકી ઔલાદકી ઔર ઉનકી ઔલાદકી ઔર ઉનકી બીવિયોંકી ઔર ઉનકે પડોસિયોં પર રહમત નાઝિલ ફરમા. યે સુનકર તમામ કૌમ ઈસ કદર રોઈ યહાં તક કે ઉનકી દાઢિયાં તર હો ગઈ. સબને કહા હમ રાઝી હૈં. (રવાહુ અહમદ કઝા ફીલ બિદાયહ જિ. ૪, સ. ૩૫૮)

(૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અન્સારસે વોહી મુહબ્બત રખતા હૈ જો મોમિન હો. ઔર અન્સારસે વોહી બુગ્ઝ રખતા હૈ જો મુનાફિક હો. (મિશ્કાત અઝ બુખારી વ મુસ્લિમ)

મક્કાવાલોંકે આંસૂ

હઝરત ઉબૈદુલ્લાહ બિન ઉમૈર (રદિ.) કેહતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી જબ વફાત હુઈ, તો મક્કાકે ગવર્નર હઝરત ઈતાબ બિન ઉસૈદ (રદિ.) થે. જબ અહલે મક્કાકો આપ (સ.અ.વ.) કી વફાતકી ખબર પહોંચી તો મસ્જિદે હરામસે બેઈખ્તિયાર રોનેકી આવાઝ નિકલી. હઝરત ઈતાબ શહેર છોડકર પહાડોંમેં ચલે ગયે.

હઝરત સુહૈલ (રદિ.) ઉનકે પાસ ગયે કે તશરીફ લાએં ઔર લોગોંસે ગુફતગૂ ફરમાએં, તો ઉનહોંને ફરમાયા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાતકે બાદ અબ બોલનેકી તાકત નહીં રહી.

(અખ્રજ ઈબ્ને અસાકિર)

મદીના મુનવ્વરહવાલોંકે આંસૂ

હઝરત અબૂ ઝૂહૈબ કેહતે હૈં કે મૈં મદીના આયા ઔર તમામ અહલે મદીનામેં ઈસ તરહ રોનેકી આવાઝ થી જૈસાકે એહરામ બાંધનેવાલે હાજી એક દમ તલ્બિયાકે સાથ આવાઝ બુલંદ કરતે હૈં, મૈંને પૂછા યે ક્યા હૈ? લોગોંને કહા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાત હો ગઈ. (અલ બિદાયહ જિ. ૫, સ. ૨૭૧)

યહયા બિન મઆઝ (રદિ.) કા મકૂલા હૈ કે કામિયાબ આકિલ વો શખ્સ હૈ જો તીન કામ કરે. અવ્વલ યે કે ઉસસે પેહલે કે દુનિયા ઉસે છોડે યે દુનિયાકો છોડ દે. દૂસરે કબરમેં જાનેસે પેહલે ઉસકી તૈયારી કર લે. તીસરે અપને ખાલિકકો ઉસકે મિલનેસે પેહલે રાઝી કર લે.

યમનવાલોંકે આંસૂ

અબૂ સાલેહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કે ઝમાનામેં અહલે યમન આએ ઔર ઉનહોંને કુરઆન સુના તો રોના શુરૂ કર દિયા, તો હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) ને ફરમાયા, ઈસ તરહ જબ હમ કુરઆન સુનતે થે તો રોયા કરતે થે.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૧, સ. ૨૨૪)

અસ્હાબે સુફ્ફા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ યે આયત નાઝિલ હુઈ **અફમન્ હાઝલ હદીસિ તઅ્જબૂ-ન વ તઝ્હકૂ-ન. વલા તબ્કૂન** તો અસ્હાબે સુફ્ફા (રદિ.) યહાં તક રોએ કે ઉનકે આંસૂ રૂખ્સારોં પર બેહ ગયે, જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉનકે રોનેકી આવાઝ સુની તો આપ (સ.અ.વ.) ભી ઉનકે સાથ રોએ, ઉસકે બાદ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, વો આદમી જહન્નમમેં દાખિલ ન હોગા જો અલ્લાહકે ડરસે રોયા હો. (અખ્રજ બૈહકી કઝા ફીત્તરગીબ જિ. ૫, સ. ૧૯૦)

ઔસ (રદિ.) ઔર ખઝરજ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અનસ બિન માલિક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે ઔસ ઔર ખઝરજ જો અન્સારકે દો કબીલે થે, ઝમાનએ જાહિલિયતમેં ઉનકી આપસમેં અદાવત થી. જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉનકે પાસ તશરીફ લાએ, જંગ ઉનસે જાતી રહી ઔર અલ્લાહ તઆલાને ઉનકે દિલોંમેં ઉલ્ફત ડાલ દી. એક મૌકા પર ઉનમેં બાતેં બઢ્હ

ગઈ. દોનોં તરફસે હથિયાર ઉઠા લિયે. આપ (સ.અ.વ.) ને દેખા તો ઉનકો આવાઝ દી ઔર ખૂબ વઅઝ વ નસીહત કી ઔર આખિરત યાદ દિલાઈ તો ઉન હઝરાતને અપને હથિયાર ડાલે ઔર ફેંકે ઔર બાઝને બાઝસે મુઆનકા કિયા ઔર રોને લગે (યાની આંસૂ બેહને લગે). (મજમઉઝ્ઝવાઈદ જિ. ૮, સ. ૮૦)

હઝરત ફાતિમા (રદિ.) બિન્તે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત અબૂ સઅલબા (રદિ.) કેહતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) સફરસે મદીના તય્યિબા લૌટે તો મસ્જિદમેં દો રકાત નમાઝ અદા ફરમાઈ, ઉસકે બાદ અપની બેટી હઝરત ફાતિમા (રદિ.) સે મિલને ચલે ગયે, જૈસાકે આપકી આદતે મુબારકા થી. હઝરત ફાતિમા (રદિ.) દરવાઝા પર ઈસ્તિકબાલકે લિયે તશરીફ લાઈ ઔર આપ (સ.અ.વ.) કે ચેહરા ઔર પેશાનીકો ચૂમા ઔર રોને લગીં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ક્યૂં રોતી હો? અર્ઝ કિયા, આપ (સ.અ.વ.) કે ચેહરએ મુબારકકા રંગ મશક્કતસે મુતગય્યર હોને ઔર ફટે પુરાને કપડે દેખકર રોના આ ગયા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય ફાતિમા! રો નહીં, જિસ દીનકો તેરા બાપ લેકર આયા હૈ, વો એક ન એક દિન હર કચ્ચે ઔર પક્કે ઔર અદના ખૈમામેં પહોંચકર રહેગા.

(તબરાની મુસ્તદરક કઝા ફી કન્ઝ જિ. ૧, સ. ૭૭)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ સૂરએ ઈઝા જાઅ નસ્રુલ્લાહિ વલ્ફત્હ" નાઝિલ હુઈ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત ફાતિમા (રદિ.) કો બુલાકર ફરમાયા કે મુઝે મેરી મૌતકી ખબર દી ગઈ હૈ. યે સુનકર હઝરત ફાતિમા

(રદિ.) રો પડીં, ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, રો નહીં તુમ મેરે અહલસે સબસે પેહલે જન્નતમેં મુઝસે મિલોગી.

(અખ્રજ તબરાની કઝા ફીલ મજમઅ જિ. ૯, સ. ૨૨)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત અલી હિલાલીકે વાલિદ કેહતે હૈં કે મૈં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી મર્ઝુલ વફાતમેં આપકે પાસ હાઝિર હુવા તો હઝરત ફાતિમા (રદિ.) હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સર મુબારકકે પાસ બૈઠી રો રહી થીં ઔર ઉનકી આવાઝ બુલંદ હો ગઈ. યે આવાઝ સુનકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) મુતવજજેહ હુએ ઔર ફરમાયા, મેરી પ્યારી બેટી ક્યૂં રોતી હૈ? હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, આપકે બાદ ઝાએઅ હોનેકે ખૌફસે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય મેરી પ્યારી બેટી ક્યા તુઝે ઈલ્મ નહીં હૈ કે અલ્લાહને તમામ અહલે ઝમીનસે તેરે બાપકો ચુના હૈ ઔર ફિર અહલે ઝમીનસે તેરે ખાવિંદકો મુન્તખબ ફરમાયા ઔર મુઝે હુકમ દિયા ગયા કે મૈં તેરા નિકાહ હઝરત અલી (રદિ.) સે કર દૂં. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૪, સ. ૪૨)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે જબ હઝરત જાફર (રદિ.) કી વફાતકી ખબર આઈ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) જાફર (રદિ.) કે ઘર તશરીફ લે ગયે. ઉસી દરમિયાન હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ભી રોતી હુઈ દાખિલ હુઈ ઔર કેહ રહી થીં હાય ચચા! હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જાફર (રદિ.) જૈસે લોગોં પર રોનેવાલિયોંકો રોના ચાહિયે, યે કેહતે હુએ આપકો શદીદ ગમ લાહિક હો ગયા. યહાં તક કે જિબ્રઈલ અમીનને આકર ખબર દી કે અલ્લાહ તઆલાને હઝરત જાફર (રદિ.) કો જન્નતમેં દો પર અતા ફરમાએ હૈં, જિસકી વજહસે વો ફરિશ્તોંકે સાથ ઉડતે હૈં. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૨૮૯)

પાંચવાં વાકિઆ :- હઝરત સલમાન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે

એક રોઝ હઝરત ફાતિમા (રદિ.) હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ આઈ. જબ આપને હઝરત ફાતિમા (રદિ.) કી તરફ દેખા તો ઉનકી આંખોંસે આંસૂ જારી થે ઔર રંગ બદલા હુવા થા, તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય બેટી ક્યા હુવા? અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! ગુઝિશ્તા શબ મેરે ઔર હઝરત અલી (રદિ.) કે દરમિયાન મિઝાહ ઔર ખૂશ તબ્ઈ હો રહી થી. અચાનક મેરે મુંહસે ઐસી બાત નિકલી, જિસસે હઝરત અલી (રદિ.) નારાઝ હો ગયે. મૈંને ઉનકી નારાઝગીકો દેખા તો નાદિમ હુઈ ઔર મગમૂમ હુઈ ઔર મૈંને કહા, અય મેરે મેહબૂબ! તૂ મુઝસે રાઝી હો જા ઔર મૈંને ઉનકે ગિર્દ સાત ચક્કર લગાએ, મઅઝિરત કરતે હુએ. યહાં તકકે વો મુઝસે રાઝી હો ગયે ઔર ખૂશીકી વજહસે મુસ્કુરાએ. લેકિન મૈં અલ્લાહ તઆલાસે ડરતી હૂં. તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય મેરી બેટી! કસમ હૈ ઉસ ઝાતકી જિસને મુઝે નબી બનાકર મબઉસ કિયા હૈ. અગર તૂ હઝરત અલી (રદિ.) કો રાઝી કરનેસે પેહલે મર જાતી તો મૈં તુઝ પર નમાઝે જનાઝા ન પઢતા. ફિર ફરમાયા, અય મેરી બેટી! અલ્લાહકી રઝામંદી ખાવિંદકી રઝામેં હૈ ઔર અલ્લાહકી નારાઝગી ખાવિંદકી નારાઝગીમેં હૈ. અય બેટી! અગર કોઈ ઔરત મરયમ (અલૈ.) કી તરહ ઈબાદત કરે, લેકિન ઉસકા ખાવિંદ ઉસસે ખૂશ ન હો તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કોઈ ઈબાદત કબૂલ ન કરેગા. (દુર્રતુન્નાસિહીન જિ. ૧, સ. ૧૪૬)

હઝરત આઈશા (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) મુઝે સફરમેં સાથ લે ગયે ઔર વાપસી પર આપકી પેહલેવાલી શફકત જાતી રહી. એક રાત મૈં કઝાએ હાજતકે લિયે

નિકલી. મેરે સાથ મિસ્તહ (રદિ.) કી માં થી, ઉસને રાસ્તેમેં મુઝસે કહા ક્યા તુઝે ખબર હૈ? મૈંને કહા કિસ બાત કી? ઉસને કહા, લોગોંને તુમ પર બોહતાન લગાયા હૈ. હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં, ખુદાકી કસમ! યે સુનકર મુઝમેં સક્ત ન રહી, મૈં વહીંસે વાપસ આ ગઈ. ઔર અલ્લાહકી કસમ મૈં બરાબર રોતી રહી યહાં તક કે મુઝે યે ગુમાન હો ગયા કે મેરા જિગર પારા પારા હો ગયા હૈ.

(અખ્રજ ઈબ્ને ઈસ્હાક અલ બિદાયહ જિ. ૪, સ. ૧૪૦)

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે જબ મુઝ પર બોહતાન લગાયા ગયા તો એક રોઝ હુઝૂર (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએ ઔર તશરીફ ફરમા હુએ. અલ્લાહકી હમ્દો સનાકે બાદ ફરમાયા, અય ઘરવાલો! અગર વાકઈ તુમસે ગલતી હુઈ હૈ તો અલ્લાહકી તરફ તૌબા કરો. ફરમાતી હૈં, યે સુનકર (મેરા ગુસ્સા બઢ ગયા, આંસૂ બંદ હો ગયે) મૈં ખામોશ રહી કે મેરે વાલિદૈન ક્યા જવાબ દેતે હૈં લેકિન વો ખામોશ રહે, મૈંને કહા કે આપ હઝરાત જવાબ ક્યૂં નહીં દેતે? વો ઉસ પર ભી ખામોશ રહે, જબ મૈંને ઉનકી ખામોશી દેખી તો મૈં આંખોંમેં આંસૂ ભર લાઈ ઔર રોઈ ઔર અર્ઝ કિયા, ખુદાકી કસમ! મૈં જાનતી હૂં કે મૈં બરી હૂં ઉસ ચીઝસે જો લોગ કેહતે હૈં, બસ મૈં વોહી કેહતી હૂં જો યાકૂબ (અલૈ.) ને કહા થા, **ફસબ્રુન જમીલ. વલ્લાહુલ મુસ્તઆનુ અલા મા તસિફૂન.** હઝરત આઈશા ફરમાતી હૈં. ખુદાકી કસમ અભી આપ (સ.અ.વ.) ઉસ જગહસે ઉઠે ભી ન થે કે આપ (સ.અ.વ.) પર વહી નાઝિલ હોના શુરૂ હુઈ, ઔર જબ વહીકી કૈફિયત ખતમ હુઈ તો આપને ફરમાયા અય આઈશા બશારત સુન અલ્લાહ તઆલાને તેરી બરાઅત નાઝિલ કર દી, ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને મસ્જિદમેં જાકર ખુત્બા દિયા ઔર

સૂરએ નૂરકી આયાત તિલાવત કીં. (અલ બિદાયહ જિ. ૪, સ. ૧૪૦)

તીસરા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ને જબ હઝરત ઈબ્ને ઝુબૈર (રદિ.) સે ન બોલનેકી મન્નત માની થી. બાદમેં લોગોંકી સિફારિશસેં મન્નત તોડકર ઉસકા કફ્ફારા દિયા બલ્કે ઉનહોંને અપની મન્નતકે બદલેમેં ચાલીસ ગુલામ આઝાદ કિયે. ઉસકે બાવજૂદ જબ કભી ઉનકો અપની મન્નત યાદ આ જાતી તો ઈસ કદર રોતીં કે ઉનકે આંસૂસે ઉનકા દોપટ્ટા તર હો જાતા. (અદબુલ મુફરદ સ. ૫૯)

ચોથા વાકિઆ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈંને દોઝખકો યાદ કિયા તો રો પડી, તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને પૂછા ક્યૂં રોતી હૈ? મૈંને અર્ઝ કિયા કે મૈંને દોઝખકો યાદ કિયા ઔર રો દી. ક્યા આપ ભી કિયામતકે દિન અપને ઘરવાલોંકો યાદ રખ્ખેંગે? હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા હાં, લેકિન તીન મકામ પર કોઈ કિસીકો યાદ ન રખ્ખેગા. (૧) તરાઝૂ વ આમાલકે વક્ત, (૨) નામએ આમાલ મિલનેકે વક્ત, (૩) પુલ સિરાત પર યહાં તકકે ઈન્સાનકો માલૂમ હો જાએ કે વો કામિયાબ હુવા હૈ યા નહીં. (હાકિમ, જિ. ૪, સ. ૫૭૮)

પાંચવાં વાકિઆ :- હઝરત ઉબાદા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કી વફાત કરીબ આઈ તો હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કહા, અય મેરી બેટી! મેરે ઈન દો કપડોંકો ધો લેના ઔર ઈનહીંમેં મુઝે કફન દેના, તેરે બાપકો યા તો અચ્છા લિબાસ પેહનાયા જાએગા યા બુરે તરીકા પર સબ કુછ છીન લિયા જાએગા. હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં, જબ હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કા મર્ઝ સખ્ત હો ગયા તો મૈં રોઈ ઔર મૈંને યે કહા.

અય વો શખ્સ! જિસકે આંસૂ પેટ યા આંખોંમેં છુપે હુએ હોં, બેશક વો અપને આંસૂઓંસે એક ન એક દિન તરબતર હો જાએગા.

છટ્ટા વાકિઆ :- હઝરત અતા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં ઔર

હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) હઝરત આઈશા (રદિ.) કે પાસ ગયે તો હઝરત ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, અય આઈશા (રદિ.)! આપ હમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી કોઈ અજીબ બાત સુનાએ. યે સુનકર હઝરત આઈશા (રદિ.) રો પડીં ઔર ફિર ફરમાયા, એક રોઝ આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએ ઔર મેરે લિહાફમેં લેટ ગયે. ફિર ફરમાયા છોડ, મૈં અપને રબકી ઈબાદત કરૂં. વુઝૂ ફરમાકર ખડે હો ગયે ઔર સુબહ તક રોતે રહે. (દુર્રતુન્નાસિહીન જિ. ૨, સ. ૨૪૩)

સાતવાં વાકિઆ :- હઝરત ઉમર (રદિ.) કો જબ ખંજર મારા ગયા તો ઉનહોંને અપને બેટે અબ્દુલ્લાહકો વસિય્યત ફરમાઈ. ઉનમેં એક વસિય્યત યે ભી થી કે હઝરત આઈશા (રદિ.) કે પાસ જાઓ ઔર ઉનસે કહો કે ઉમર બિન ખત્તાબને સલામ અર્ઝ કિયા હૈ (ઉમર અમીરૂલ મુઅમિનીન ન કેહના ક્યૂંકે ઉસ રોઝ મૈં લોગોંકા અમીર ન હૂંગા) ઔર વો અપને દોનોં સાથી યાની હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઔર હઝરત સિદ્દીકકે સાથ દફન હોના ચાહતે હૈં. હઝરત અબ્દુલ્લાહ ગયે ઔર સલામ કિયા ઔર દાખિલ હોનેકી ઈજાઝત તલબ કી તો દેખા કે હઝરત આઈશા (રદિ.) ઉસી ગમમેં રો રહી હૈં. કહા કે ઉમર બિન ખત્તાબ (રદિ.) ને સલામ અર્ઝ કિયા હૈ ઔર અપને દોનોં સાથિયોંકે સાથ દફન હોનેકી ખ્વાહિશ ઝાહિર કી હૈ. યે સુનકર હઝરત આઈશા (રદિ.) ને ફરમાયા, મૈં ખૂદ ઈસ જગહ દફન હોના ચાહતી થી, લેકિન આજ મૈં ઈસાર કરતી હૂં હઝરત ઉમર (રદિ.) કો દફનકી ઈજાઝત દેતી હૂં. જબ હઝરત અબ્દુલ્લાહ વાપસ આએ તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, મુઝે બિઠા દો. ફિર પૂંછા ક્યા લાએ? અર્ઝ કિયા, જો આપકો પસંદ થા. યે સુનકર હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા, અલ્હમ્દુલિલ્લાહ યે બાત મુઝે સબ ચીઝોંસે ઝિયાદા પસંદ થી ઔર ફરમાયા, જબ મૈં ફૌત હો જાઉં તો એક મરતબા ફિર મેરે

જનાઝાકો બાહિર રોકકર ઈજાઝત તલબ કર લેના, અગર ઈજાઝત મિલ જાએ તો દફન કર દેના વરના આમ કબ્રસ્તાનમેં દફન કર દેના.

(અસદુલ ગાબહ જિ. ૪, સ. ૭૫)

હઝરત ઝૈનબ (રદિ.) બિન્તે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કે આંસૂ

એક સહાબી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો દૌરે જાહિલિયતમેં દેખા કે લોગોંસે કેહ રહે થે, અય લોગો લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ કહો, ફલાહ પાઓગે. હાઝિરીનમેંસે બાઝ લોગોંને આપકે ચેહરે મુબારક પર થૂકા. કોઈ ગાલી દેતા ઔર કોઈ મિટ્ટી ડાલતા ઔર બાઝ લોગ આપ (સ.અ.વ.) કી બાતોંકો રદ કરતે, યહાં તકકે સૂરજ સર પર આ જાતા. લોગ ચલે જાતે. આપ (સ.અ.વ.) ઘર લૌટે ઔર આપકી બેટી હઝરત ઝૈનબ (રદિ.) ને આપ (સ.અ.વ.) કા ચેહરા મુબારક સાફ કિયા ઔર ધોયા ઔર રોઈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, બેટી! રો નહીં, અલ્લાહ તઆલા તુમહારે બાપકી હિફાઝત કરેગા. (બૈહકી વ હયસમી કઝા ફીલ કન્ઝ જિ. ૩, સ. ૧૩૪)

હઝરત અસમા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અસમા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હમારે એક યહૂદી પડોસીને બકરી ઝબહ કી ઔર ભૂની. ઉસકી ખૂશ્બૂ મેરી નાકમેં પહોંચી, મૈં ઉન દિનોં હામિલા થી. મુઝસે સબર ન હો સકા. મૈં યહૂદનકે ઘરસે આગ લેનેકે બહાનેસે ગઈ કે શાયદ વો મુઝે ખાનેકો કહે, હાલાંકે મુઝે આગકી કોઈ ઝરૂરત ન થી, લેકિન ઉસને મેરી બાત ન પૂછી, મૈં ફિર આગ

બુઝાકર દો બારા ગઈ, ફિર તીસરી બાર ગઈ, લેકિન ઉસને મેરી બાત ન પૂછી. મૈંને ઘર આકર રોના શુરૂ કર દિયા ઔર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી. ઈતનેમેં યહૂદી ઘર આયા, ઉસને અપની બીવીસે પૂછા, તુમહારે પાસ આજ કોઈ આયા થા. ઉસકી બીવીને કહા કે હાં એક અરબી ઔરત આગ લેને આઈ થી, તો ફિર ઉસ પર ઉસકે ખાવિંદને કહા, મૈં ઉસ વક્ત તક ન ખાઉંગા, જબ તક ઉસ ઔરતકો ઈસમેંસે ન દે, મુમકિન હૈ મુઝે નઝર લગ જાએ. (તબરાની કઝા ફીલ અસાબહ જિ. ૪, સ. ૨૮૪) ઔરતોંને ભી ઈસ્લામ વ દીનકી ખાતિર ભૂખ બરદાશ્ત કી)

હઝરત ઉમ્મે સલમા (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હઝરત ઉમ્મે સલમા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે જબ અબૂ સલમા (રદિ.) ને હિજરતકા ઈરાદા કિયા તો મેરે ખાનદાનવાલોંને અબૂ સલમા (રદિ.) સે કહા, તુમ જહાં ચાહો જાઓ લેકિન હમ અપની બેટીકો તુમહારે સાથ ન જાને દેંગે. યે કેહકર વો મુઝે અબૂ સલમા (રદિ.) સે છીન કર લે ગયે. અબૂ સલમા (રદિ.) અકેલે મદીના તશરીફ લે ગયે. ઔર જબ મેરે સુસરાલ વાલોંકો ઈસ વાકિઆકી ખબર હુઈ તો વો આએ ઔર મેરે ખાનદાન વાલોંસે કહા, જબ તુમને હમારે બેટેસે યે ઝિયાદતી કી તો હમ ભી અપને પોતેકો તુમહારે પાસ ન રેહને દેંગે. યે કેહકર મુઝસે સલમા (રદિ.) કો લે ગયે.

અબ હમ તીનોં જુદા જુદા હો ગયે. મૈં રોઝાના સુબહ હી સુબહ કંકરેલી ઝમીન પર બૈઠકર શામ તક રોતી રેહતી. યે સિલસિલા એક સાલ યા ઉસકે કરીબ કરીબ જારી રહા ફિર કિસીકી સિફારિશસે મુઝે ઈજાઝત મિલ ગઈ. (અલ બિદાયહ જિ. ૩, સ. ૬૯)

ઈસ વાકિઆસે માલૂમ હુવા કે દીન ઔર જહદે દીનકે લિયે

એક સાલ ઘરસે બાહિર રેહના જાઈઝ હૈ.

દૂસરા વાકિઆ :- હઝરત સલમા (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં ઉમ્મે સલમા (રદિ.) કે પાસ દાખિલ હુવા ઔર વો રો રહી થી. મૈંને કહા ક્યૂં રોતી હૈં? ઉનહોંને કહા કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ખ્વાબમેં દેખા કે આપ (સ.અ.વ.) કા સર મુબારક ઔર દાઢી મુબારક ગર્દ આલૂદ થે. મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ક્યા હુવા? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, હુસૈનકા કતલ હોના મુઝ પર પેશ હુવા હૈ (જિસકી વજહસે પરેશાન હૂં). (અસદુલ ગાબહ જિ. ૨, સ. ૬૨)

હઝરત ઉમ્મે ફઝલ (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઉમ્મે ફઝલ (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ ઉનકી બીમારીમેં હાઝિર હુઈ ઔર મૈંને રોના શુરૂ કર દિયા, આપ (સ.અ.વ.) ને દરયાફત કિયા, તુમહેં કિસ ચીઝને રુલાયા હૈ? ઉનહોંને કહા કે આપ (સ.અ.વ.) પર મૌતકા ખૌફ ઔર ઉસકા કે આપકે બાદ લોગોંસે ક્યા સાબકા પડેગા.

(રવાહુ અહમદ કઝા ફીલ મજમઅ જિ. ૯, સ. ૩૪)

હઝરત ઉમ્મે ઐમન (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાતકે બાદ હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) ઉમ્મે ઐમન (રદિ.) કી ઝિયારતકે લિયે ગયે તો વો રો પડીં. ઉનહોંને અર્ઝ કિયા, આપ ક્યૂં રોતી હૈં? ઉમ્મે ઐમન (રદિ.) ને ફરમાયા, ઈસ લિયે રોતી હૂં કે અબ આસમાનોંસે વહીકા સિલસિલા મુન્કતેઅ હો ગયા. (રવાહુલ બૈહકી)

હઝરત સફિય્યા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં, જબ હઝરત હમઝા (રદિ.) શહીદ હો ગયે તો હઝરત સફિય્યા (રદિ.) ઉનકી તલાશમેં આઈ. હઝરત અલી (રદિ.) ઔર હઝરત ઝુબૈર (રદિ.) સે પૂછા કે હમઝા (રદિ.) કા ક્યા હાલ હૈ? ઉનહોંને બેખબરી ઝાહિર કી તો વો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પાસ હાઝિર હુઈ તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મુઝે ઉનકી અકલકે ઝાઈલ હોનેકા અંદેશા હૈ, ઔર ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને અપના દસ્તે મુબારક ઉનકે સીને પર રખ્ખા ઔર દુઆ ફરમાઈ તો ઉસને ઈન્ના લિલ્લાહ કહી ઔર રોને લગીં ઔર ફરમાયા, યે કૌનસી બડી બાત હૈ, દીનકે ખાતિર સબ કુછ કુરબાન હૈ. (મુસ્તદરક જિ. ૩, સ. ૧૯૭)

હઝરત હફસા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં, એક અન્સારી મેરે પાસ ઈશાકે કરીબ આયા ઔર મુઝે કહા એક બહોત બડી બાત પેશ આઈ હૈ. મૈંને કહા ક્યા કબીલએ ગસ્સાનને લડનેકી તૈયારી કર લી હૈ? ઉસને કહા, નહીં ઉસસે ભી બડી બાત પેશ આઈ હૈ. વો યે કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપની ઔરતોંકો છોડ દિયા હૈ. મૈંને કહા, હફસા (રદિ.) રૂસ્વા હો જાએ ઔર ખસારામેં પડે. ફિર મૈં મદીના આયા ઔર હફસા (રદિ.) કે ઘરમેં દાખિલ હુવા તો વો રો રહી થીં. મૈંને કહા, ક્યા હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને તુમ સબકો તલાક દે દી? હઝરત હફસા (રદિ.) ને કહા મુઝે કુછ ખબર નહીં. (અખ્રજ અહમદ)

હઝરત સફિય્યા (રદિ.) કે આંસૂ

હુઝૂર (સ.અ.વ.) એક મરતબા ઘર તશરીફ લાએ તો દેખા કે હઝરત સફિય્યા (રદિ.) રો રહી થીં. આપ (સ.અ.વ.) ને પૂછા, ક્યૂં રોતી હૈ? અર્ઝ કિયા કે હઝરત હફસાને મુઝે યહૂદિયાકી બેટી કહા હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા, નહીં! બલ્કે તૂ તો નબીકી બેટી હૈ ઔર તેરા ચચા ભી નબી થા ઔર અબ તૂ નબી (સ.અ.વ.) કી બીવી હૈ. ક્યા તુઝે ઉસ પર ફખર નહીં? ફિર ફરમાયા અય હફસા! અલ્લાહસે ડર (યાની ઐસી બાત ન કહા કર). (હુલ્યહ જિ. ૨, સ. ૫૫)

સહાબિયાત (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અનસ બિન માલિક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે ગઝવએ ઉહદમેં કિસી પુકારનેવાલેને બુલંદ આવાઝસે કહા કે હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) શહીદ કર દિયે ગયે. યે સુનકર મદીનાકી તમામ ઔરતેં રો પડીં. રોનેવાલોંકી આવાઝેં મદીનાકે ગોશા ગોશામેં સુની જાતી થીં. (અખ્રજ તબરાની વ કઝા ફીલ મજમઅ જિ. ૪, સ. ૧૧૫)

હઝરત ઝૈદ (રદિ.) કી બેટીકે આંસૂ

હઝરત ખાલિદ બિન શમીર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હઝરત ઝૈદ બિન હારિસા (રદિ.) શહીદ કર દિયે ગયે તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉનકે ઘર તશરીફ લાએ. હઝરત ઝૈદકી બેટી આપકો દેખકર શિદ્દતસે રોઈ. ઉનકે રોનેસે આપ (સ.અ.વ.) ભી રોએ યહાં તકકે આપ (સ.અ.વ.) કી આવાઝ ભી નિકલ ગઈ.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ, જિ. ૩, સ. ૩૨)

હઝરત અબૂ ઝર (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત ઈબ્રાહીમ અપને વાલિદસે રિવાયત કરતે હૈં કે જબ હઝરત અબૂ ઝર (રદિ.) કી વફાતકા વક્ત કરીબ આયા તો ઉનકી બીવી રોને લગીં. હઝરત અબૂ ઝર (રદિ.) ને પૂછા કે ક્યૂં રોતી હૈ? બીવીને કહા, ઈસ લિયે રોતી હૂં કે મુઝે તુમહારી તદફીનકી તાકત નહીં, ઔર ન મેરે પાસ ઈતના કપડા હૈ કે જિસમેં તુમહારે કફનકી ગુંજાઈશ હો. હઝરત અબૂ ઝર (રદિ.) ને ફરમાયા, રો નહીં, હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા થા, ઉસ વક્ત મૈં ભી મૌજૂદ થા કે તુમમેંસે એક શખ્સ જંગલમેં તન્હા મરેગા. એક જમાઅત આએગી વો દફન કફનકા ઈન્તિઝામ કરેગી. ઉનકી બીવી કેહતી હૈં કે મૈંને કહા, અબ તો હજકા ઝમાના ભી ખતમ હો ચુકા, અબ કાફલે કહાંસે આએંગે, લેકિન મૈં ટીલા પર ચળ્હ ગઈ. મૈંને એક જમાઅત દેખી, ઉનકો ઈશારા કરકે બુલાયા ઔર ઉનકો ઈત્તિલાઅ દી, ઉનમેં હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ભી થે, જો કૂફાસે એક જમાઅતકે સાથ ઉમરહકે લિયે તશરીફ લે જા રહે થે.

(અખ્રજ ઈબ્ને સઅદ જિ. ૪, સ. ૩૩૨)

હઝરત બિલાલ (રદિ.) કી અઝાન પર સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- મુહમ્મદ બિન ઈબ્રાહીમ રિવાયત કરતે હૈં, જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાત હો ગઈ તો હઝરત બિલાલ

પેહલે તરીકા પર અઝાન દેતે રહે, ઔર જબ અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદ ર્રસૂલુલ્લાહ કેહતે તો જો લોગ મસ્જિદમેં હોતે રો પડતે, જબ આપ (સ.અ.વ.) કો દફન કર દિયા ગયા તો હઝરત બિલાલ (રદિ.) ને ફરમાયા, આપ (સ.અ.વ.) કે બાદ કભ્ભી ભી અઝાન ન દૂંગા. ફિર શામ તશરીફ લે ગયે. (હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૧૫૦)

દૂસરા વાકિઆ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાતકે બાદ હઝરત બિલાલ (રદિ.) કા મદીના મુનવ્વરહમેં રેહના મુશ્કિલ હો ગયા. ઈસ લિયે જિહાદકે ઈરાદાસે દમિશ્ક ચલે ગયે ઔર એક અરસા તક લૌટકર નહીં આએ. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખ્વાબમેં ઝિયારત હુઈ. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા બિલાલ (રદિ.) યે ક્યા ઝુલ્મ હૈ હમારે પાસ નહીં આતે? આંખ ખુલને પર મદીના તય્યિબા હાઝિર હુએ. હઝરત હસનૈન (રદિ.) ને અઝાનકી ફરમાઈશ કી. જબ અઝાન કેહના શુરૂ કી. મદીનામેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઝમાનાકી અઝાન કાનોંમેં પડકર કોહરામ મચ ગયા. ઔરતેં તક રોતી હુઈ ઘરોંસે નિકલ પડી. (ફઝાઈલે આમાલ સ. ૧૬, અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૩૦૮)

જાહિલકી ચાર નિશાનિયાં હૈં. બિલા વજહ ગુસ્સા દિખાના, ગલત ઉમૂરમેં નફસકે પીછે લગના, નાહક ઔર ગલત મહલ પર માલ ખર્ચ કરના, અપને દોસ્ત ઔર દુશ્મનમેં તમીઝ ન કરના.

આકિલ ઈન્સાનકી ચાર અલામતેં હૈં જાહિલકે મુકાબલામેં હિલ્મ વ બુર્દબારી દિખાના, બાતિલસે નફસકો રોકના, બરમહલ માલ ખર્ચ કરના, અપને દોસ્ત દુશ્મનમેં તમીઝ કરના.

હઝરત શહદાદ બિન ઔસકે આંસૂ

હઝરત ઉબાદા ફરમાતે હૈં કે હઝરત શહદાદ બિન ઔસ મુઝ પર ગુઝરે ઔર મેરા હાથ પકડકર અપને ઘર લે ગયે, ફિર બૈઠકર રોના શુરૂ કર દિયા. યહાં તકકે મૈં ભી રોને લગા. જબ હઝરતસે વો કૈફિયત ખતમ હુઈ તો ફરમાયા, તૂ ક્યૂં રો રહા થા? મૈંને અર્ઝ કિયા આપકો રોતા દેખકર મૈં ભી રોને લગા. ફરમાયા, મુઝે તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી એક વસિય્યત યાદ આ ગઈ થી. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમયા, મુઝે તુમ પર ખુફિયા શિર્ક ઔર શહવતકા ખૌફ હૈ. ખુફિયા શિર્ક યે હૈ કે લોગોંકે દિખલાવેકે લિયે અમલ કિયે જાએં. ઔર ખુફિયા શહવત યે હૈ કે સુબહ નફલ રોઝા રખ્ખા ફિર કિસી ચીઝકો દેખા તો રોઝા તોડ દિયા.

(અખ્રજ અબૂ નઈમ ફી હુલ્યહ જિ. ૧, સ. ૨૬૮)

એક અન્સારી જવાનકે આંસૂ

પેહલા વાકિઆ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા એક નૌજવાન સહાબી પર ગુઝર હુવા, વો કુરઆન પઢ રહે થે. જબ આયત **ફઈઝન્શક્ક તિસ્સમાઉ ફકાનત વર્દતન્ કદ્દિહાન** પર પહોંચા તો બદનકે બાલ ખડે હો ગયે, રોતે રોતે દમ ઘુટને લગા ઔર કેહ રહા થા. હાં જિસ દિન આસમાન ફટ જાવેંગે, મેરા ક્યા હાલ હોગા? હાય મેરી બરબાદી! હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા તુમહારે ઈસ રોનેકી વજહસે ફરિશ્તે ભી રોને લગે. (ફઝાઈલે આમાલ સ. ૪૨)

દૂસરા વાકિઆ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા એક અન્સારી પર

ગુઝર હુવા, વો તહજ્જુદ પઢ રહા થા ઔર ફિર બૈઠકર બહોત રોયા ઔર કેહતા થા કે મૈં અલ્લાહ હીસે ફરિયાદ કરતા હૂં જહન્નમકી આગકી. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, આજ તો તૂને ફરિશ્તોંકો ભી રુલા દિયા. (ફઝાઈલે આમાલ સ. ૪૨)

એક ઔરત (રદિ.) કે આંસૂ

• હઝરત આઈશા (રદિ.) કી ખિદમતમેં એક ઔરત હાઝિર હુઈ ઔર આકર અર્ઝ કિયા કે મુઝે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી કબરકી ઝિયારત કરા દો. હઝરત આઈશા (રદિ.) ને હુજરએ શરીફા ખોલ દિયા. ઉસને ઝિયારત કી ઔર ઝિયારત કરકે રોતી રહી ઔર રોતે રોતે ઉસકા ઈન્તિકાલ હો ગયા.

(ફઝાઈલે આમાલ અન શિફાઈ સ્સિકામ, સ. ૧૮૯)

ઔરતોંકે આંસૂ

જાબિર બિન અતીક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન સાબિતકી ઈયાદતકે લિયે તશરીફ લાએ તો ઉન પર બેહોશી તારી થી. આપ (સ.અ.વ.) ને બુલંદ આવાઝસે પુકારા. હઝરત અબ્દુલ્લાહને કોઈ જવાબ ન દિયા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઈન્ના લિલ્લાહ પઢા ઔર ફરમાયા અય અબૂ રબીઅ હમ તુઝ પર ગાલિબ આ ગયે. યે સુનકર ઔરતોંને રોના શુરૂ કર દિયા. હઝરત અતીક ઉનકો ખામોશ કરાતે થે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઉનકો રોને દો, જબ રોના લાઝિમ હો જાએ તો રોના ચાહિયે. અર્ઝ કિયા અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) રોના કબ લાઝિમ હોતા હૈ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ

કોઈ મર જાએ. (લેકિન ઈસ બાતકા ખયાલ રહે કે ઔરતોંકો આવાઝસે રોના જો ગૈર મહરમોં તક પહોંચે મમનૂઅ હૈ, બલ્કે દિલમેં ગમ હો ઔર આંખોંસે આંસૂ જારી હોં ઔર ઝબાનસે ઉલ્ટે સીધે અલ્ફાઝ ન કહે જાએં). (અસદુલ ગાબહ જિ. ૧, સ. ૨૫૮)

એક સહાબિયા (રદિ.) કે આંસૂ

હઝરત અબૂ મૂસા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક મરતબા હુઝૂર (સ.અ.વ.) બકીઅ (કબ્રસ્તાન) કી તરફ ગયે. એક ઔરતકો એક કબર પર રોતે હુએ દેખા તો ફરમાયા, અય અલ્લાહકી બંદી અલ્લાહસે ડર ઔર સબર કર. ઉસ ઔરતને કહા, અય અલ્લાહકે બંદે! મૈં અકલોતે બેટેકી પરેશાન કરદા હૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય અલ્લાહકી બંદી! અલ્લાહસે ડર ઔર સબર કર. ઉસ ઔરતને કહા કે અગર આપકો યે મુસીબત પહોંચતી તો મુઝે માઝૂર સમઝતે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય અલ્લાહકી બંદી! અલ્લાહસે ડર ઔર સબર કર. ઉસને કહા, આપને મેરી બાત નહીં સુની? આપ ચલે જાએં. તો આપ (સ.અ.વ.) તશરીફ લે ગયે. સહાબા (રદિ.) મેંસે એક શખ્સને યે વાકિઆ દેખા તો ઔરતસે પૂછા, યે શખ્સ ક્યા કેહતા થા? ઉસને તફસીલસે જવાબ દિયા, ઉસ શખ્સને કહા, ક્યા તૂ ઉસ શખ્સકો પેહચાનતી હૈ? ઉસ ઔરતને કહા, નહીં. ઉસને કહા, યે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) થે. વો આપ (સ.અ.વ.) કી તલાશમેં નિકલી ઔર પા લિયા ઔર અર્ઝ કિયા, મૈં સબર કરતી હૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, સબર તો મુસીબતકે શુરૂમેં હોતા હૈ.

(અબૂ લૈલા કઝા ફીલ કબાઈર સ. ૧૬૭)

ઉમ્મે ઝમીરહ (રદિ.) કે આંસૂ

હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઉમ્મે ઝમીરહ (રદિ.) કે પાસસે ગુઝરે તો વો રો રહી થીં. આપ (સ.અ.વ.) ફરમાયા, ક્યૂં રોતી હૈ? ક્યા તૂ ભૂકી હૈ? ક્યા તૂ નંગી હૈ? તો ઉસને અર્ઝ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મેરે ઔર મેરે બેટેકે દરમિયાન તફરીક (જુદાઈ) કર દી ગઈ હૈ. આપ (સ.અ.વ.) ને પૈગામ ભેજા કે ઉનકે દરમિયાન જુદાઈ ન કી જાએ. (ક્યૂંકે મસ્અલા યે હૈ કે બાંદી ઔર ઉસકે છોટે બચ્ચેમેં જુદાઈ ન કી જાએ. (અસદુલ ગાબહ જિ. ૩, સ. ૪૭)

ખતમ શુદ

